

Handelshøjskolen i København

Kandidatafhandling, Cand. Merc. aud - 2012

Generationsskifte af et hovedaktionærskab
indenfor familien

Ib Gringer Hansen

Aflevering 29. maj 2012

Antal anslag: 181.369

Vejleder:
Henrik Nielsen

Indholdsfortegnelse

1. Forord	4
2. Indledning	5
3. Problemformulering	7
4. Afgrænsning	9
5. Metode og kildekritik	10
6. Målgruppe	12
7. Beskrivelse af casescenario	13
8. Strategiske overvejelser og planlægning	15
8.1 Fastlæggelse af motiver og årsager til ønsket om generationsskiftet	15
8.2 Identifikation af arvtager	15
8.2.1 Generationsskifte indenfor familien	15
8.2.2 Overdragelse til medarbejder	16
8.2.3 Salg til tredjemand	17
8.2.4 Virksomhedsejerens rolle efter et salg	17
8.2.5 Vurdering af virksomhedens fremtidige drift	18
9. Værdiansættelsesprincipper	19
9.1 Værdiansættelsesvejledningen	19
9.2 Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; S.F. 2.3.3.	21
9.2.1 Værdiansættelse af ejendomme i BYG ApS efter Ligningsvejledningen	21
9.3 TTS-Cirkulærer 2000-9 og 2000-10	22
9.3.1 Cirk. 2000-10	22
9.3.2 Cirk. 2000-9	25
9.4 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982	27
9.4.1 Overdragelse af aktier og anparter	27
9.4.2 Kurskomponenter	28
9.4.3 Skattekursberegningsreglerne	30
9.4.4 Værdiansættelse af BYG ApS efter Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982	31
9.4.5 Overdragelse af ejendom	31
9.5 Sikringsagter	32
9.6 Sammenligning af værdiansættelsesprincipper	32
10. Omstrukturering	34
10.1 Etablering af holdingstruktur	35
10.2 Aktieombytning	36
10.2.1 Lovgrundlaget og betingelser	36
10.2.2 Skattepligtig aktieombytning	36
10.2.3 Skattefri aktieombytning	37

10.2.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT	38
10.2.5 Den selskabsretlige gennemførelse af aktieombytning	41
10.2.6 Vurdering af aktieombytning i BYG ApS	42
10.3 Tilførsel af aktiver	43
10.3.1 Lovgrundlaget og betingelser	43
10.3.2 Skattepligtig tilførsel af aktiver	44
10.3.3 Skattefri tilførsel af aktiver	44
10.3.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT	45
10.3.5 Konsekvenser ved tilførsel af aktiver	46
10.3.6 Den selskabsretlige gennemførelse af tilførsel af aktiver	46
10.3.7 Vurdering af tilførsel af aktiver i BYG ApS	47
10.4 Spaltning	48
10.4.1 Lovgrundlaget og betingelser	48
10.4.2 Skattepligtig spaltning	49
10.4.3 Skattefri spaltning	49
10.4.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT	50
10.4.5 Konsekvenser af spaltning	51
10.4.6 Den selskabsretlige gennemførelse af spaltning	51
10.4.7 Vurdering af spaltning i BYG ApS	52
11. Omstruktureringsanbefaling i BYG ApS	53
12. Generationsskiftemodellerne	54
12.1 Overdragelse ved gave uden succession	54
12.1.1 Lovgivningen og betingelser	54
12.1.2 Gaveafgift	54
12.1.2 Vurdering i BYG ApS	56
12.1.3 Konsekvenser for overdrager	56
12.1.4 Konsekvenser for erhverver	56
12.2 Salg af aktier eller anparter	57
12.2.1 Salg mellem fysiske personer	57
12.2.2 Vurdering i BYG ApS	58
12.2.3 Salg fra holdingselskab	60
12.2.4 Vurdering i BYG ApS	60
12.3 Overdragelse af anparter med succession	61
12.3.1 Lovgivning og betingelser	61
12.3.2 Sikringsakt	63
12.3.3 Passivpost	63
12.3.4 Vurdering i BYG ApS	64
12.4 A/B modellen	66
12.4.1 Modellens første fase	66

12.4.2 Modellens anden fase.....	67
12.4.3 Modellens tredje fase	68
12.5 Salg til udstedende selskab	69
12.5.1 Lovgivningen og betingelser	69
12.5.2 Vurdering i BYG ApS	69
13. Sammenligning af generationsskiftmodeller.....	72
13.1 Tidsperspektiv	72
13.2 Beskatning	72
13.3 Selskabets overlevelseschance	73
13.4 Finansieringskrav	74
14. Forslag til generationsskiftemodel i BYG ApS.....	75
15. Konklusion	76
16. Perspektivering	80
17. Executive summary.....	81
18. Litteratur- og kildefortegnelse	82
19. Bilag	85
Bilag 1: Regnskabstal for BYG ApS	85
Bilag 2: Beregning af goodwill i BYG ApS inden omstrukturering	87
Bilag 3: Beregning af handelsværdi af BYG ApS efter 1982-cirkulæret (før omstrukturering)	88
Bilag 4: Spaltningsregnskab for BYG ApS pr. 1. januar 2012.....	91
Bilag 5: Beregning af handelsværdi af BYG ApS efter 1982-cirkulæret (efter omstrukturering)	93
Bilag 6: Beregning af handelsværdi af BYG ApS samt beregning forlods udbytteret og afdragsprofil	96
Bilag 7: Afgiftsoptimering ved overdragelse med skattemæssig succession	97
Bilag 8: Juniors tab ved efterfølgende afståelse	98

1. Forord

Denne kandidatafhandling er skrevet som afslutning på Cand. Merc. Aud. uddannelsen på Copenhagen Business School.

Afhandlingen er skrevet efter de gældende regler på området og arbejdet er færdiggjort i maj 2012. Skriveprocessen har varet fra september 2011 til maj 2012. Informationsindsamlingen er afsluttet ultimo januar 2012, hvorfor eventuelle ændringer i love, ny praksis eller afgørelser der er offentliggjort herefter, ikke er medtaget i afhandlingen.

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i et casescenario og har således til formål, at sætte læser i stand til at vurdere fordele og ulemper ved anvendelse af de forskellige generationsskiftemodeller som afhandlingen gennemgår, i forhold til den konkrete virksomhed, og derved belyse hvorledes teorien fungerer i praksis. Afhandlingen er derfor skrevet med henblik på et konkret generationsskifte indenfor familien af den valgte virksomhed.

God læselyst.

København, d. 29. maj 2012

Ib Gringer Hansen

2. Indledning

Generationsskifte er et vidt begreb, men som i erhvervsmæssig sammenhæng anvendes om en hel- eller delvis afståelse af en virksomhed. Der kan være mange forhold, der får en virksomhedsejer til at overveje at gennemføre et generationsskifte. Det kan blandt andet skyldes at virksomheden er attraktiv for investorer, at ejeren ønsker nye udfordringer, at den markedsæssige udvikling er gunstig eller ejeren blot ønsker at trække sig tilbage og nyde sit otium. Et generationsskifte kan derfor bygge på vidt forskellige grunde. Fælles for dem alle er, at det er nødvendigt at gøre sig overvejelser omkring tekniske, juridiske og økonomiske forhold samt "bløde" værdier, herunder ledelsesmæssige forhold og personlige overvejelser. Objektivitet er en vigtig forudsætning for at generationsskiftet sker succesfuldt og virksomheden kan fortsætte sine aktiviteter på samme niveau som før overdragelsen. Det er derfor rådgivers opgave at rådgive objektivt og sørge for at overdrager ikke lader sig styre af sine følelser.

En virksomhedsejer kan overveje at overdrage sin virksomhed til en nær medarbejder, et familiemedlem eller til tredjemand. Uanset om virksomheden overdrages indenfor familien eller ej, skal overdragelsen planlægges. Virksomhedsstrukturen skal optimeres og virksomheden skal værdiansættes. Derudover bør alle økonomiske og skattemæssige konsekvenser ved en eventuel overdragelse analyseres.

I den nuværende økonomiske situation med et stagnerende marked er det som udgangspunkt ikke det optimale tidspunkt at overdrage sin virksomhed til tredjemand på, da køberne alt andet lige, vil være få og finansieringsmulighederne vil være begrænset. Derimod åbner finanskrisen for muligheden for at overdrage virksomheden indenfor familien, da værdierne på nuværende tidspunkt er lavere end længe set.¹ Ejendomspriserne har været faldende og virksomhederne har haft svære år, hvilket har medført at goodwillværdierne er fulgt med ejendomspriserne nedad.

En undersøgelse² fra 2011 viser at 62 % af de mindre virksomheder skal undergå et ejerskifte inden for en 10-årig periode, og af disse mangler 40 % en strategi for ejerskiftet. Der er således et stort antal virksomheder som skal igennem en generationsskifteproces, og sammenholdt med de små generationer som er de potentielle købere, underbygger dette hvor vigtigt det er, at tage højde for virksomhedsoverdragelsen rettidigt således den ideelle overdrager identificeres og der foretages den rette værdiansættelse mv.

At virksomhederne ikke tænker i generationsskifte kan få konsekvenser for virksomhedernes fremtidige vækst i den kommende generation og derved kan virksomhederne tabe værdi. Generationsskifte kan være

¹ Deloitte, "Ejer- og generationsskifte af virksomheder"

² Foretaget af Erhvervsstyrelsen (tidl. Erhvervs- og Byggestyrelsen) i samarbejde med DI, Håndværksrådet og internationale forskere, jf. <http://www.ebst.dk/nyheder/143059>

en omstændig proces, som også ifølge førnævnte undersøgelse, kan strække sig op til ti år, og derfor er det bekymrende at mange virksomheder ikke er forberedt og har udarbejdet planer for processen. Inden det egentlige generationsskifte, vil det være nødvendigt at optimere virksomheden til salg og eventuelt foretage en omstrukturering af virksomheden for at gennemføre et succesfuldt generationsskifte.

Der findes i dansk lovgivning og anden regulering flere metoder til at foretage et generationsskifte, herunder værdiansættelse og omstrukturering. Det er således op til den enkelte virksomhedsejer i samråd med rådgiver at anvende de muligheder, som vil føre til det mest optimale generationsskifte.

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i en virksomhed inden for SMV³ markedet, og vil søge at afdække de muligheder, der er for at gennemføre et generationsskifte i en familiedrevet virksomhed ved rettidig planlægning heraf. Valget af en SMV virksomhed bunder i, at langt størstedelen af virksomheder i dansk erhvervsliv, målt i antal, befinder sig i dette segment. Den valgte casevirksomhed vurderes at være repræsentativ for langt de fleste virksomheder i Danmark, og derfor kan kapitalejere og rådgivere finde inspiration i denne afhandling.

³ Små- og mellemstore virksomheder

3. Problemformulering

At foretage et generationsskifte kan være en kompliceret og en omstændig proces, idet der er flere parter involveret. Et generationsskifte skal således ansues fra såvel overdragerens side som for erhververens og virksomhedens side. Overdrageren kan ikke forlange en så høj pris, at ingen er villige til at overtage virksomheden, men skal på den anden side opnå en købesum så der er tilstrækkelige midler til pensionen. Der bør ligeledes tages højde for erhververens ønsker og muligheder, og frem for alt er det vigtigt at virksomheden kan videreføres med succes. Det forekommer sjældent at parternes synspunkter er sammenfaldende, og det gælder for rådgiver at finde et løsningsforslag der tilgodeser alle parter præferencer i videst muligt omfang.

Erhvervsstyrelsens undersøgelser udviser en interessant tendens til, at indenfor familievirksomhederne har 54,4 % af virksomhedsejerne valgt efterfølgeren, og i hele 82,5 % af tilfældene er efterfølgeren i familie med overdrageren.⁴ I tilfælde hvor ejeren har et ønske om at videreføre virksomheden i familien, er det vigtigt at få identificeret den rette efterfølger. Det bør vurderes hvem der er i stand til at påtage sig opgaven, hvem der ønsker at videreføre virksomheden og i særdeleshed om den mulige arvtager er i besiddelse af de nødvendige evner. Arvtageren skal således have de fornødne uddannelsesmæssige kompetencer eller anden kompetence i form af erfaring fra anden virksomhed. Det skal derudover afklares, om den nuværende ejer og leder har tillid til at overdragelsen kan gennemføres, og oprigtigt er villig til at understøtte et såvel ledelsesmæssigt som ejermæssigt generationsskifte.

Afhandlingen har som hovedformål at redegøre for:

- Hvilke muligheder er der for at foretage et generationsskifte af et hovedaktionærsselskab til et familiemedlem og hvilke konsekvenser er der ved de enkelte modeller?

Til at besvare ovenstående spørgsmål, vil det være nødvendig at stille nogle underspørgsmål som vil blive besvaret i afhandlingen.

Der er flere faktorer i et generationsskifte, og for at fuldføre et succesfuldt generationsskifte, bør virksomhedsejeren gøre sig overvejelser omkring sig selv, den potentielle erhverver samt virksomheden. Derfor vil følgende spørgsmål blive besvaret:

- Hvilke overvejelser bør de involverede parter foretage sig inden generationsskifteprocessen igangsættes?

⁴ Udarbejdet af Erhvervs- og Byggestyrelsen i samarbejde med DI, Håndværksrådet og internationale forskere, <http://www.ebst.dk/nyheder/143059>

Et centralt element i generationsskiftet er værdiansættelsen af virksomheden. En overdragelse til et familiemedlem vil som udgangspunkt ikke betragtes som en handel mellem to uafhængige parter og værdiansættelsen kan derfor ske på andre vilkår end i fri handel ogandel. Der er derfor udarbejdet speciel regulering på dette område, der afføder følgende spørgsmål:

- Hvilke værdiansættelsesmetoder har lovgiver stillet til rådighed?

Det skal i processen overvejes hvorvidt der skal foretages en hel eller delvis virksomhedsoverdragelse. Det kan være fordelagtigt at opsplitte virksomhedens aktivitetsområder i flere virksomheder, og det vil derfor være relevant at besvare følgende:

- Hvilke omstruktureringsmodeller kan anvendes for at opnå den optimale selskabsstruktur inden generationsskiftet?

Den endelige overdragelse kan finde sted på flere måder, som hver har sine fordele og ulemper. Der er flere perspektiver og faktorer som påvirker valget af generationsskiftemodel. For at redegøre for mulighederne forsøges følgende spørgsmål besvaret:

- Hvilke generationsskiftemodeller findes der, og hvad er deres fordele og ulemper?

Generationsskifteprocessen kan være lang og det er ikke i alle tilfælde, den ender succesfuldt. Der er dog visse sikringsakter, parterne kan gøre sig løbende i processen, hvorfor følgende spørgsmål vil blive besvaret:

- Hvilke sikringsakter har de involverede parter til rådighed og hvilke konsekvenser er der ved disse?

En virksomhedsoverdragelse vil som regel være en skattepligtig overdragelse enten på kort eller lang sigt. Hvis der i forbindelsen med overdragelsen er et gaveelement, vil det kunne udløse en afgift. Afhandlingen vil derfor redegøre for følgende:

- Hvordan påvirkes overdrager og erhverver skatte- og afgiftsmæssigt ved overdragelsen?

4. Afgrænsning

Ifølge Danmarks Statistik er der i Danmark ca. 305.000 virksomheder hvoraf hovedparten udgøres af små virksomheder, hvilket kan illustreres ved at ca. 92 % af danske virksomheder har under ti ansatte og det kun er 2 % som har mere end 50 på lønningslisten. Størstedelen af de mindre virksomheder drives i personligt regi. Det er dog ofte teknisk kompliceret at gennemføre et generationsskifte af en personligt ejet virksomhed frem for et selskab og det anbefales som regel, at der foretages en virksomhedsomdannelse inden generationsskiftet finder sted. Afhandlingen tager derfor udgangspunkt i en mindre virksomhed som drives i selskabsform, og er således afgrænset fra at berøre personligt drevne virksomheder, kommanditselskaber eller andre virksomhedsformer, samt større virksomheder, hvor fondsdannelse og børsnotering kan udgøre et led i et generationsskifte.

Afhandlingen er primært skrevet til rådgivere og virksomhedsejere som beskæftiger sig med danske selskaber, der er underlagt dansk lovgivning, hvorfor afhandlingen er afgrænset fra at omhandle udenlandsk lovgivning.

Afhandlingen omhandler et generationsskifte af et hovedaktionærselskab og er derfor afgrænset fra at omhandle virksomhedsoverdragelse af selskaber med flere ejere. Jo flere ejere der besidder aktier eller anparter, jo mere kompliceret bliver processen, ifald de ikke nødvendigvis har samme ønsker eller behov. Generationsskifte af virksomhedsoverdragerens holdingselskab er afhandlingen ligeledes afgrænset fra. Det skyldes at holdingselskabet forbliver den oprindelige kapitalejers "pengetank" og vil således ikke være en del af processen.

Et selskab kan ikke blot værdiansættes ud fra aflagte regnskabstal. Værdiansættelsen vil i praksis vurderes i forhold til omverdenen samt virksomhedens interne forhold. Til brug for at analysere virksomhedens omverden og de interne forhold kan de teoretiske modeller som fx Boston-, SWOT-, PEST- og Porters Five Forces modellen anvendes. I denne afhandling vil værdiansættelse alene ske på baggrund af de aflagte regnskabstal i henhold til gældende cirkulære og øvrige vejledninger.

De kommercielle værdiansættelsesmetoder samt den forretningsmæssige optimering af virksomheden inden et generationsskifte falder således udenfor afhandlingens område.

5. Metode og kildekritik

Formålet med afhandlingen er at behandle de ovenstående problemstillinger, der kan opstå i forbindelse med et generationsskifte af et hovedaktionærselskab indenfor familien. Afhandlingen vil gennemgå relevant lovgivning og anden regulering med illustration af modellernes praktiske anvendelighed.

Opbygningen af afhandlingens kapitler kan skitseres således:

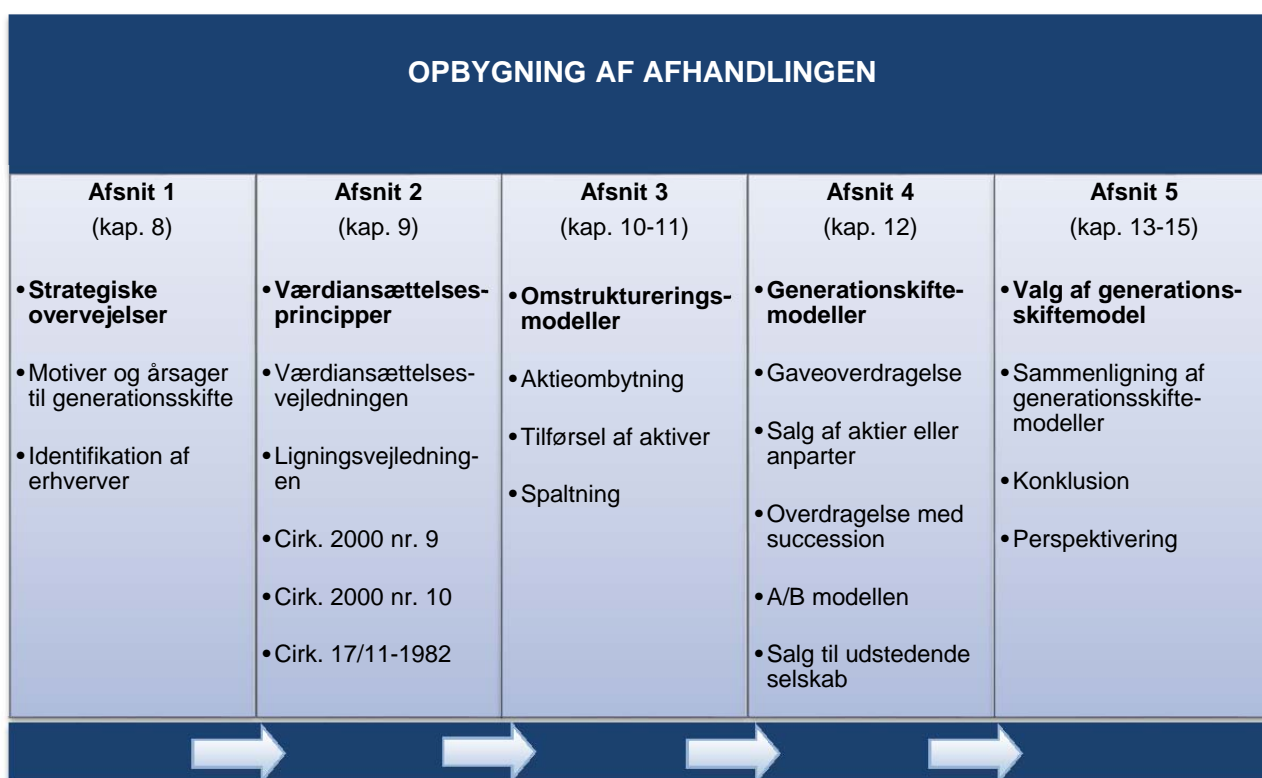

Fig. 1 - Opbygning af afhandling (egen tilvirkning)

Afsnit 1

En virksomhedsejer som står overfor et generationsskifte, bør i samråd med rådgiver foretage nogle indledende overvejelser og planlægge generationsskifteprocessen. Afsnit 1 vil gennemgå en række forhold som en virksomhedsejer bør overveje, inden den tekniske del af generationsskiftet påbegyndes. Afsnit 1 omhandler derfor generationsskiftets indledende fase.

Afsnit 2

Lige gyldig om en virksomhed overdrages til en nærtstående person eller en tredje part, skal virksomheden værdiansættes. Overdrages virksomheden til tredjemand, vil værdien være den de to parter kan blive

enige om. Der kan dog opstå tvivl om værdiansættelsen, såfremt virksomheden overdrages til en nærtstående part, da der kan være sammenfaldne interesser. I disse tilfælde, er der udarbejdet værdiansættelsesvejledninger af Ligningsrådet. Afsnit 2 vil gennemgå værdiansættelsesprincipperne og foretage en værdiansættelse af casevirksomheden.

Afsnit 3

Som et led i generationsskiftet bør det ligeledes overvejes, om selskabsstrukturen er den optimale, eller om der bør foretages strukturelle ændringer, som tager højde for forretningsmæssige-, finansieringsmæssige- og skattemæssige hensyn. Afsnit 3 vil gennemgå en række omstruktureringsforslag og redegøre for de muligheder og konsekvenser, det vil medføre at foretage en omstrukturering af selskabet og ændringer i koncernstrukturen.

Afsnit 4

Der er en række muligheder for at gennemføre den endelige virksomhedsoverdragelse. Afsnit 4 vil gennemgå generationsskiftemodellerne og redegøre for de skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser der er knyttet til de enkelte modeller for både overdrager og erhverver. Derudover vil afsnittet redegøre for mulige sikringsakter i processen, og der vil blive foretaget provenu- og skatteberegninger således det er muligt at sammenholde de enkelte forslag.

Afsnit 5

Afsnit 5 vil sammenligne generationsskiftemodellerne på flere parametre og vurdere de enkelte modellens fordele og ulemper i henhold til de involverede parter ønsker og behov. Afsnittet vil indeholde en konklusion på afhandlingens områder og der vil blive foreslået en konkret løsningsmodel, som casevirksomheden kan anvende. Endelig vil der være en perspektivering vedrørende de seneste lovforslag som kan påvirke fremtidige generationsskifter.

Kildekritik

Afhandlingen er primært udarbejdet på grundlag af relevant skatte- og selskabsretlig lovgivning samt forarbejderne til disse. Såfremt det har været nødvendigt, er lovgivningen underbygget med bidrag fra cirkulærer, domme og andre sekundære kilder, såsom artikler, lærebøger, tidsskrifter og internet.

Der har i dataindsamlingsprocessen været fokus på at forholde sig kritisk til validiteten og pålideligheden heraf, og der er således gennem hele processen opsøgt rigtigheden af litteraturen, lovgivning og fortolkningen heraf. Der er benyttet en generel sund fornuft samt kritisk indgangsvinkel til alle de benyttede materialer. De indsamlede informationer fra kilderne vurderes alle overordnet at være objektive. Det kan således konstateres, at brugen af kilder samt pålideligheden heraf, vurderes at være i orden som grundlag for denne afhandling.

6. Målgruppe

Afhandlingen henvender sig primært til revisorer og andre rådgivere til brug for et overblik over mulighederne for at gennemføre et generationsskifte af et hovedaktionærsselskab.

Afhandlingen vil dog også kunne anvendes af personer som står overfor at skulle være part i en generationsskifteproces, enten som overdrager eller erhverver, og afhandlingen kan derfor anvendes som forberedelse til et møde med rådgiver. Disse personer vil være en af afhandlingens sekundære målgruppe, i lighed med øvrige personer, som kan have en interesse i en generationsskifteproces som fx studerende, undervisere mm.

7. Beskrivelse af casescenario

Til at bidrage til forståelsen af teorien bag et generationsskifte, er der opstillet et fiktivt casescenario som omhandler overdragelsen af selskabet BYG ApS fra hovedanpartshaveren Senior til dennes barn, Junior.

Virksomheden

BYG ApS' væsentlige aktiviteter består i at udføre murerarbejde i lokalområdet, men virksomheden driver ligeledes en udlejningsejendom. Virksomheden blev stiftet i 1980'erne af Senior og blev frem til 2009 drevet som en enkeltmandsvirksomhed. Virksomheden har i alle årene givet et fornødt afkast som Senior har kunnet leve af. Kunderne omfatter både private og erhvervsdrivende fra lokalområdet, hvor virksomheden har et godt renommé. Virksomheden beskæftiger ni medarbejdere.

Virksomheden BYG ApS blev med virkning pr. 1. januar 2009 omdannet fra personlig virksomhed til selskab ved hjælp af en skattefri virksomhedsomdannelse, som et led i generationsskifteprocessen i henhold til VOL § 4, stk. 1. Ved omdannelsen, havde Senior et opsparet overskud på kr. 956.700 og derfor er Seniors skattemæssige anskaffelsessum for anparterne i BYG ApS negativ, jf. VSL § 16, stk. 1, 1. pkt.

Virksomheden har nu kørt i selskabsform i tre år, og der er aflagt årsregnskab for 2011. I regnskabet er der i balancen ikke indregnet de sædvanlige branchemæssige garantier og serviceforpligtelser. Vedrørende afsluttende arbejder er der stillet arbejdsgarantier på kr. 312.684 pr. 31. december 2011.

Overdrager

Senior er i dag 62 år og har, sammen med sin afdøde ægtefælle, barnet Junior. Gennem hele sit erhvervsliv har Senior foretaget pensionsindbetalinger og har således en pensionsopsparing på ca. tre mio. kroner. Seniors forbrug er forholdsvist beskedent, og det forventes således, at indeståendet i BYG ApS samt pensionsopsparingen vil være tilstrækkeligt til at opretholde den nuværende livsstil.

Senior har altid arbejdet som murer, hvilket har sat sine spor fysisk, og ønsker derfor at yngre kræfter overtager mureraktiviteten i BYG ApS, men har derimod planer om fortsat at videredrive udlejningsejendommen og eventuelt udvide aktiviteten ved køb af yderligere et par ejendomme.

Senior har et ønske om at Junior kan overtage murerforretningen, således den lille virksomhed kan fortsætte i lokalområdet og bibeholde medarbejderne i deres stillinger. Det er Seniors ønske, at selskabet overdrages til Junior til en lav beskatning samt at overdrage Junior en gave, i det omfang det kan gøres afgiftsfrit.

Erhverver

Junior er 37 år, er uddannet murer og har arbejdet i BYG ApS i en 10-årig periode. De første fire år som murersvend, mens de seneste seks år har været som sjakbajs. Junior har således fungeret som formand for en lille gruppe medarbejdere, men har ikke den store erfaring med at lede en hel virksomhed. Lysten til at videreføre virksomheden er dog stor, da Junior holder af sin hverdag i BYG ApS og har i flere år haft en lille iværksætterdrøm.

Junior har været fint betalt i sin tid i BYG ApS og ægtefællen har et velbetalt job som jurist. Parret har et lille barn og bor i et parcelhus som Junior selv har bygget, med en friværdi på omkring en halv million trods finanskrisen. Det er Juniors intention at anvende midler til overtagelsen af BYG ApS ved at foretage belåning i huset.

8. Strategiske overvejelser og planlægning

Som indledningsvist beskrevet, tager et generationsskifte tid at planlægge. Inden processen igangsættes, bør virksomhedsejeren og øvrige parter gøre sig nogle indledende overvejelser om hvorledes generationsskiftet skal gribes an.

8.1 Fastlæggelse af motiver og årsager til ønsket om generationsskiftet

En forudsætning for at virksomheden kan overdrages er at ejeren er villig til at sælge. Det kan være en stor beslutning at sælge sit livsværk, så først når ejeren er nået til den erkendelse, skal en række øvrige forhold afklares. Virksomhedsejeren skal gøre sig overvejelser om selve virksomheden i form af virksomhedens fremtid og ejerforhold mv. Af personlige overvejelser, bør det vurderes om ejeren stadig har den fornødne energi, drivkraft og risikovillighed til at drive virksomhed, om tidsforbruget i virksomheden er i overensstemmelse med familie og fritidsinteresser, samt om privatøkonomien kan bære at ejeren lader sig pensionere. I perioden hvor der søges afklaring på disse spørgsmål, kan en ægtefælle eller samlever være en naturlig sparringspartner, men revisor kan også have en aktiv rolle. Revisor har i mange tilfælde opbygget et tæt tillidsforhold til ejeren, og kan derfor være behjælpelig med at afklare ejerens fremtidige rolle i virksomheden.⁵

8.2 Identifikation af arvtager

Hvis virksomhedsejeren beslutter sig for at overdrage virksomheden, skal en kommende køber eller arvtager identificeres. Der kan være forhold som medvirker til at virksomhedsejer ønsker at erhververen findes indenfor familien eller i medarbejderstaben, mens andre forhold kan påvirke ejeren til at sælge til en helt uafhængig tredje part. Ejerens ønske afhænger ofte af den personlige kemi der er mellem parterne.⁶ Ved identifikationen af arvtageren skal en række øvrige forhold afklares, og der kan opstå en række nye spørgsmål alt afhængig af hvilken arvtager der foretrækkes.

8.2.1 Generationsskifte indenfor familien

I de fleste brancher er konkurrencen så hård og markedsudviklingen er så intens, at det kræver langt flere kvalifikationer at eje og drive en virksomhed i dag end tidligere. Er det besluttet at virksomheden skal overdrages til et nærtstående familiemedlem, skal det derfor vurderes, for både selskabets og erhververs skyld, hvorvidt erhverver har de rette kvalifikationer og erfaringer samt kendskab til virksomhedens økonomiske potentiale. Det kan bl.a. afhjælpes ved at indføre en uvildig bestyrelse eller direktion, eller ved at søge assistance hos andre eksterne rådgivere. Disse kan vejlede den yngre generation med at varetage virksomhedens interesser gennem en objektiv og konstruktiv dialog, og forhåbentlig hjælpe erhverver til at blive en succesfuld leder, som sikrer virksomhedens fremtidige overlevelse. Ligeledes er

⁵ "Salgsmodning", side 58-59

⁶ "Generationsskifte - nye og reviderede regler", side 10

en grundlæggende forudsætning, at erhverver har den fornødne lyst til at varetage opgaven med at videreføre virksomheden. Derudover vil det også være nødvendigt at erhverver har medarbejdernes respekt eller med tiden kan opbygge et godt tillidsforhold, så medarbejderne vil acceptere og bakke op om virksomhedens nye ledelse.

Derudover skal den oprindelige virksomhedsejer være indforstået med at det ikke nødvendigvis er den højeste værdi som modtages som vederlag ved salg til den yngre generation. Hvis det er tilfældet at der i forbindelsen med overdragelsen finder et gaveelement med i aftalen, skal det overvejes om den øvrige familie skal tilgodeses på anden vis. Det vil sandsynligvis kræve familiens samtykke for at forhindre familiestridigheder i tilfælde af at der indgår et gaveelement i overdragelsen.

Det vil sjældent være en god ide at lade to efterkommere være en del af ejerkredsen efter et generationsskifte, hvoraf den ene har været aktiv i virksomheden og som efter generationsskiftet vil fortsætte som leder og ejer, mens den anden part blot opnår ejerskab og ikke bliver en del af den daglige drift. I disse tilfælde kan der opstå stridigheder, idet den arbejdende part vil have interesse i at konsolidere om nødvendigt eller foretage investering for den indestående kapital, mens den anden vil have interesse i at få udbetalt mest muligt i form af løn eller udbytte.⁷ Såfremt denne uenighed i ejerkredsen opstår, bør mulighederne for en opsplitning af virksomheden i selvstændige forretningsområder overvejes.⁸

8.2.2 Overdragelse til medarbejder

Et alternativ til at overdrage virksomheden til et familiemedlem, kan være at finde den rette erhverver i medarbejderstaben. Det er en forudsætning at personen har kvalifikationer indenfor ledelse og økonomi, og har en god kemi med øvrige medarbejdere samt virksomhedsoverdrager. En fordel ved at overdrage virksomheden til en ansat er, at vedkommende har et internt kendskab til virksomhedens daglige drift og kender til de stærke og svage sider, forretningsgange og samarbejdspartnere. For at mindske driftsrisikoen for selskabet, kan et glidende generationsskifte være ideelt, og derved lade medarbejderen få mere indflydelse med tiden ved et fællesejerskab og deraf sikre en løbende vidensdeling.

Overdragelse til en nær medarbejder kan ske ved skattemæssig succession⁹, når medarbejderen inden for de seneste fem år har været beskæftiget i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst tre år i virksomheden.¹⁰ De i alt tre år kan fordeles over en periode på fem indkomstår, således at medarbejdere, der i en kortere periode har været væk fra virksomheden på grund af orlov, barsel, uddannelse, skoleophold, aftjening af værnepligt eller andet, ikke afskæres fra at benytte reglerne.

⁷ "Generationsskifte - nye og reviderede regler", side 7

⁸ Deloitte, "Ejer- og generationsskifte af virksomhed"

⁹ Skattemæssig succession gennemgås nærmere i afsnit 12.3

¹⁰ Jf. KSL § 33 C, stk. 12

Reglen er dog primært vedtaget med henblik på at give medarbejderen mulighed for at hente ledererfaring eller anden vigtig viden uden for virksomheden, ved eksempelvis at tage arbejde hos en anden arbejdsgiver for en periode, og derved kunne drage nytte af denne erfaring ved overtagelsen af virksomheden, uden at det skal fratage muligheden for at anvende successionsreglerne.

8.2.3 Salg til tredjemand

Ifald at virksomhedsejeren vurderer at der hverken er familiemedlemmer eller nære medarbejdere der kan eller vil overtage virksomheden, kan ejeren vælge at sælge til tredjemand, hvilket medfører at der er andre forhold som skal overvejes. Ønsker ejeren at optimere fortjenesten ved at få den højest mulige pris for virksomheden eller prioriteres andre forhold højere som fx vigtigheden af at virksomheden bliver beliggende i lokalområdet, om virksomheden skifter navn, om virksomhedens ansatte forbliver i deres jobfunktioner eller om ejeren selv har mulighed for at blive en del af ledelsen under nye ejere, er alle forhold som ejeren skal overveje inden salget. Jo flere af disse forhold som virksomhedsejer har gjort sig overvejelser omkring, jo mere vil det smidiggøre overdragelsen.

For mindre virksomheder, kan det være svært at finde købere da der ikke eksisterer et regulært marked. Det gælder derfor om at gøre virksomheden omsættelig, dvs. at få flere potentielle købere til at interessere sig for virksomheden. Det kan bl.a. opnås ved at drive virksomheden effektivt, og under hensyntagen til den konkurrencemæssige situation, at gennemsigte de økonomiske forhold og derved redegøre for virksomhedens potentiale.¹¹ Endelig vil det gavne, at øge dokumentationsgraden i årene forud for salget ved eksempelvis at lade selskabet revidere selvom det falder uden for revisionspligten, da et revideret regnskabet, alt andet lige, vil øge dokumentationsgraden. Derudover kan selskabet tilknytte mellemledere med ansvar for virksomhedens selvstændige funktionsområder, således at købers afhængighed af sælger mindskes. Det vil på den måde også gavne værdien af virksomheden.

8.2.4 Virksomhedsejerens rolle efter et salg

I planlægningsfasen skal virksomhedsejeren ligeledes gøre sig tanker om, hvorvidt der skal ske en samlet overdragelse på én gang, eller om det ledelses- og ejermæssige generationsskifte skal foretages forskudt ved et glidende generationsskifte. Virksomhedsejeren skal være ærlig over for sig selv i planlægningsfasen, og skal vurdere hvorvidt vedkommende er parat til at stå uden for indflydelse, således at der i en overgangsperiode kan foretages dispositioner af økonomisk betydning for overdrageren selv, eller om overdragelsen i stedet skal foretages øjeblikkeligt. Erfaringerne er ofte, at ledende virksomhedsejere sjældent kan fungere under et nyt ejerskab, da overgangen fra at have en selvstændig beslutningskompetence til at overlade ansvaret til andre, bliver for stor.¹² Ejeren bør derfor gøre sig nogle overvejelser om, hvornår og hvilken rækkefølge ledelsesovergangen skal ske i og tidshorisonten for processen.

¹¹ "Salgsmodning", side 9

¹² "Salgsmodning", side 40

8.2.5 Vurdering af virksomhedens fremtidige drift

Det kan være vanskeligt at finde det rette tidspunkt for overdragelsen. For at få indikation over tidshorisonten, kan det være en fordel at foretage en analyse af virksomhedens fremtidige drift og indtjeningsmuligheder. Er virksomheden i vækst, kan en overdragelse til næste generation i familien med fordel fremskyndes, således generationsskiftet finder sted inden virksomheden opnår en værdiforøgelse. Modsætningsvis kan det være en fordel at udskyde et generationsskifte, hvis der er udsigt til en periode med vigende indtjening, da værdien af virksomheden alt andet lige vil blive mindre som følge af den svigtende indtjening og deraf en mindre finansieringsbyrde for erhververen.

Ved vurdering af virksomhedens fremtidige økonomiske stilling, skal både drifts- og likviditetsbudget indgå i vurderingen. Virksomhedens finansielle behov skal klarlægges i denne indledende fase. For at lempe finansieringsbyrden for erhverver, vil det i de fleste tilfælde være en fordel at slanke selskabet for frie reserver. Det kan dog medføre, at virksomhedens kapitalberedskab svækkes og derved hæmme den fremtidige vækst som ellers var tiltænkt den næste generation. Derfor skal likviditetsbehovet vurderes både før og efter virksomhedsoverdragelsen.

9. Værdiansættelsesprincipper

Værdiansættelsen af aktiver og passiver der indgår i overdragelsen af en virksomhed indenfor familien, er en af de problemstillinger, der kan give anledning til en del drøftelser parterne imellem, samt prøvelser fra SKAT. Den grundlæggende problemstilling er, at de involverede parter er interesseforbundne og som oftest ikke har modsatrettede intentioner. Derudover er det vanskeligt at finde sammenlignelige salg i forbindelse med overdragelse af unoterede aktier- eller anpartsselskaber¹³, da der ikke eksisterer et reguleret marked.

En virksomhedsoverdragelse indenfor familien skal som udgangspunkt ske til den pris og på de vilkår, der må kunne forventes at kunne opnås ved salg til tredjemand. Værdiansættelsen skal således fastsættes i overensstemmelse med markedsværdien, hvilket betyder værdien i fri handel og vandel. Ved et generationsskifte indenfor familien, kan overdragerens interesse være, at overdragelsen sker til en så lav pris som mulig, samt at minimere skatte- og afgiftsgrundlaget. SKAT har dog i henhold til SSL § 35 mulighed for at foretage korrektion af interesseforbundne parter værdiansættelse indenfor visse grænser såfremt det vurderes, at værdiansættelsen ikke svarer til handelsværdien.

Da det kan være vanskeligt at fastsætte en handelsværdi på unoterede anparter eller aktier, hvis parterne har interessesammenfald, har skatteforvaltningen udarbejdet følgende vejledninger til brug for værdiansættelse af virksomheder eller andele heraf:

- Værdiansættelsesvejledningen¹⁴
- Ligningsvejledningen¹⁵
- TTS-Cirkulære 2000-9 og 2000-10
- Cirk. nr. 185 af 17. november 1982

9.1 Værdiansættelsesvejledningen

SKAT offentliggjorde den 21. august 2009 en vejledning om værdiansættelse af virksomheder og virksomhedsandele, herunder værdiansættelse af goodwill og andre immaterielle aktiver ved både koncerninterne overdragelser og transaktioner mellem parter uden modsatrettede interesser. Vejledningen indeholder bl.a. SKATs anbefalinger til værdiansættelsesmetoder og redegør ligeledes for dokumentationskrav, der bør være opfyldt for at SKAT kan vurdere, hvorvidt en værdiansættelse er udtryk for armslængdevilkår i henhold til LL § 2. Den nye værdiansættelsesvejledning adskiller sig fra

¹³ Udtrykket "unoterede aktier og anparter" vil i afhandlingen anvendes om aktier og anparter der i ABL omtales "aktier og anparter, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked"

¹⁴ Vejledningen hedder officielt "Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse", men bliver i afhandlingen omtalt "Værdiansættelsesvejledningen"

¹⁵ Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; S.F. 2.3.2 (det tidligere TTS-Cirkulære 2000-5 af 5. marts 2000)

cirkulærerne fra år 2000 ved, at der tages udgangspunkt i virksomhedens skønnede fremtidige indtjening og ikke i historisk realiserede tal. SKAT har ved den nye værdiansættelsesvejledning præciseret, at den bogførte værdi ikke som udgangspunkt kan anvendes ved opgørelsen af handelsværdien, men at det kræver en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvilket kommer til udtryk i bl.a. SKM2010.422.SR:

*"SKAT henviser generelt til principperne beskrevet i værdiansættelsesvejledningen "Transfer Pricing; kontrollerede transaktioner; værdiansættelse" af 21. august 2009, når en handelsværdi skal opgøres. Det er ikke i overensstemmelse med principperne i værdiansættelsesvejledningen at anvende bogført værdi ved opgørelsen af handelsværdien, hvorfor SKAT ikke mener man generelt kan anvende aktiernes andel af den regnskabsmæssige egenkapital som udtryk for handelsværdien. Der kan dog forekomme situationer hvor den bogførte værdi på det pågældende tidspunkt ikke afviger fra handelsværdien, hvormed bogført værdi kan anvendes som estimat for handelsværdien. Dette vil i så fald bero på en vurdering af markedsværdien af egenkapital på opgørelsestidspunktet."*¹⁶

Den markedsmæssige værdiansættelse sker som regel på forventningerne til den fremtidige indtjening og ikke på grundlag af historiske tal, og det er netop dette princip SKAT forsøger at overføre til unoterede aktier og anparter ved den nye vejledning. SKAT anbefaler i vejledningen, at parterne i en virksomhedsoverdragelse anvender en af følgende udbredte og anerkendte værdiansættelsesmodeller eller en kombination heraf:

- DCF-modellen¹⁷
- EVA-modellen¹⁸
- Multipel værdiansættelse¹⁹
- Relief fra Royalty-metoden²⁰

SKAT bemærker i Værdiansættelsesvejledningen, at prioritering af de udvalgte modeller ikke i sig selv er udtryk for en manglende anerkendelse af andre alternative eller afledte værdiansættelsesmodeller, og da vejledningen tager udgangspunkt i et værdiansættelsesnotat udarbejdet af FSR fra 2002, må det formodes at SKAT anerkender øvrige værdiansættelsesmetoder, der ligeledes er baseret på dette notat.

Baggrunden for indførelsen af Værdiansættelsesvejledningen var, at praksis tidligere var præget af en usikkerhed som følge af meget begrænset vejledning til, hvorledes en værdiansættelse af unoterede

¹⁶ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oID=1901114>

¹⁷ DCF-modellen (Discounted cash flow), er en indkomstbaseret metode hvor værdien af virksomheden fastsættes med udgangspunkt i den tilbagediskonterede værdi af den skønnede fremtidige indtjening

¹⁸ EVA-modellen (Economic Value Added) bygger til forskel fra DCF-modellen på begreber kendt fra regnskabsanalysen, bl.a. afkastningsgraden (ROIC) og investeret kapital

¹⁹ Kan ifølge SKAT anvendes til at underbygge værdiansættelsen efter DCF-modellen

²⁰ Kan anvendes til at værdiansætte immaterielle aktiver

aktier og anparter, kapitalandele og immaterielle aktiver skulle vurderes.²¹ Om hvorvidt den nye værdiansættelsesvejledning har skabt klarhed, er usikkert. Søren Halling-Overgaard og Birgitte Sølvkær Olesen skriver i "Generationsskifte og omstrukturering" følgende:

*" [...] i skrivende stund, hvor der endnu ikke er set afgørelser eller bindende ligningsvar truffet på grundlag af vejledningen, (er det) vanskeligt klart at afgrænse værdiansættelsescirkulærerne fra 2000-9 og 2000-10, hvilket forekommer noget uheldigt, al den stund der er tale om en vejledning, hvor intentionen har været at skabe klarhed, snare end uklarhed over retsstillingen. "*²²

Det må formodes, at behovet for at anvende Værdiansættelsesvejledningen vil blive øget betydeligt, da langt de fleste virksomheder vil være omfattet af vejledningens målgruppe. Vejledningen bør derfor anvendes ved værdiansættelser af noterede aktier og anparter, selvom modellerne som vejledningen henviser til, er mere komplicerede og ressourcekrævende end TTS-cirkulærerne fra 2000.

9.2 Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; S.F.2.3.3.

Ved overdragelse af fast ejendom mellem interesseforbundne parter, som ikke er omfattet af BAL § 22, fandt det tidligere cirkulære Cirk. 2000-5 anvendelse. Dette cirkulære blev dog senere ved SKR nr. 10406 af 4. december 2007 ophævet, men principperne er overført til Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; S.F.2.3.3.²³

Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; S.F.2.3.3, finder således anvendelse ved overdragelse af en ejendom mellem interesseforbundne parter der ikke er omfattet af 1982-cirkulæret, hvilket eksempelvis indebærer handler mellem aktionær og selskab eller i søskendeforhold. En ejendom skal som udgangspunkt ifølge Ligningsvejledningen, værdiansættes til markedsværdien, hvilket betyder den pris som tredjemand ville have betalt på tidspunktet hvor aftalen er bindende for parterne. Hvis denne værdi ikke foreligger, vil den seneste offentlige ejendomsvurdering kunne anses for ejendommens handelsværdi med mindre at denne åbenlyst ikke afspejler ejendommens værdi på overdragelsestidspunktet. Dette kunne eksempelvis være, i tilfælde af ombygning, renovering eller tilbygning til ejendommen som ikke var medtaget i den seneste offentlige ejendomsvurdering, som tilfældet var i SKM2005.522.LSR. Hverken overdrager eller erhverver er således bundet af den offentlige ejendomsvurdering, og SKAT har ligeledes adgang til at korrigere værdien såfremt vurderingen ikke giver et retvisende billede af ejendommens værdi.

9.2.1 Værdiansættelse af ejendomme i BYG ApS efter Ligningsvejledningen

I BYG ApS er ejendommene regnskabsmæssigt optaget til kostpris med fradrag for foretagne afskrivninger. Ifølge de senest bekendtgjorte ejendomsvurderinger, udgør værdien af ejendommene midlertidig

²¹ KPMG, "Skattenyt 2009-38: SKAT har offentliggjort en ny værdiansættelse"

²² "Generationsskifte og omstrukturering", side 21

²³ "Generationsskifte og omstrukturering", side 58

kr. 2.100.000. Det medfører at der foretages følgende regulering da der ikke er særlige forhold der gør at vurderingen ikke kan anvendes:

Regnskabsmæssig værdi ²⁴	1.349.843
Offentlig ejendomsvurdering	<u>2.100.000</u>
Regulering	<u>750.157</u>

9.3 TTS-Cirkulærer 2000-9 og 2000-10

Indtil udsendelsen af Værdiansættelsesvejledning i 2009, har SKAT kun vejledt om generelle principper i værdiansættelse af unoterede anparter og aktier i TTS-Cirk. 2000-9 og goodwill i TTS-Cirk. 2000-10. Cirkulæerne er kendetegnet ved at være enkle og skematiske og er karakteriseret ved, at værdiansættelsen sker på baggrund af aflagte regnskabstal. Det er netop på dette punkt, at cirkulæerne har været kritiseret, da disse værdiansættelsesprincipper ofte ikke vil være tilstrækkelige til at fastsætte en handelsværdi for en virksomhed eller et immaterielt aktiv. Med indførslen af værdiansættelsecirkulæret blev det fastslået, at TTS-Cirk. 2000-9 og 2000-10 ikke er ophævet, men at de fremover vil finde begrænset anvendelse. Det fremgår af Værdiansættelsesvejledningen at 2000-cirkulæerne primært vil anvendes for mindre virksomheder, som er karakteriseret ved at have få immaterielle aktiver udover goodwill, samt en stabil indtjening. Det betyder at den historiske indtjening skal kunne ses som et udtryk for en forventet fremtidig indtjening.

9.3.1 Cirk. 2000-10

Cirk. 2000-10 er af Ligningsrådet vedtaget til brug for beregningen af goodwill mellem interesseforbundne parter. Goodwill defineres som følger:

”Ved goodwill forstås i skattemæssig henseende den til en erhvervsvirksomhed knyttede kundekreds, forretningsforbindelser eller lignende.”²⁵

Det følger endvidere af LLV 2011-1; E.I.4.1, at der i begrebet goodwill skal være tale om en virksomhed i drift, herunder være konkrete konstaterbare faktorer, som berigtiger til forventninger til en fremtidig indtjeningsevne. Af konstaterbare faktorer kan nævnes forhold som kundekreds og forretningsforbindelser. En forventning om fremtidig indtjening er således ikke fyldestgørende for at begrunde tilstedeværelsen af skatteretligt goodwill, jf. højesteretsdom SKM2005.274.HR.²⁶

Goodwill skal som udgangspunkt overdrages til handelsværdi, når et generationsskifte skal gennemføres. Hvis selskabet overdrages til tredjemand, vil værdiansættelse af goodwill ikke give anledning til

²⁴ Bilag 1

²⁵ Materialesamlingen, side 247

²⁶ Ligningsvejledningen, LLV 2011-1; E.I.4.1, side 769 ff.

indvendinger, da værdiansættelsen sker efter forhandling mellem to parter med modsatrettede interesser. Det står derfor uafhængige parter helt frit at aftale en handelsværdi uden SKATs indblanding. Det forudsætter som udgangspunkt, at de to parter har modstridende interesser i værdiansættelsen af selskabet.

Der er i nogle brancher mulighed for at fast branchekutymer kan danne grundlag for værdiansættelsen af goodwill mellem parter med interessefællesskab, eksempelvis i form af en procentdel af omsætning, honorarindtægter eller lignende. Det antages i praksis, at branchekutymer som disse anerkendes skattemæssigt som værdiansættelsen af goodwill.²⁷

Det præciseres i cirkulæret at beregningsmodellen er en standardiseret beregning af goodwill. Den er således kun en vejledende anvisning, og der kan derfor foreligge konkrete omstændigheder der gør at modellen er mindre anvendelig, og så skal resultatet korrigeres således at den endelige værdiansættelse svarer til den værdi som tredjemand ville have betalt.

Cirkulæret tager udgangspunkt i de seneste tre års regnskabsmæssige resultater før skat opgjort efter reglerne i årsregnskabsloven. Resultaterne korrigeres for finansielle poster samt ekstraordinære poster i henhold til årsregnskabsloven og afskrivninger på tilkøbt goodwill. De enkelte resultater vægtes herefter med henholdsvis 3 for det seneste regnskabsår, 2 for forrige regnskabsår og 1 for regnskabsåret tre år forud for beregningen. Summen af disse, divideres med 6 for at få et vægtet gennemsnit.

Det vægtede resultat skal endvidere reguleres for en udviklingstendens, såfremt udviklingen i resultatet har været i konstant positiv eller negativ retning inden for de tre seneste år. Da der er tale om interesseforbundne parter, vil budgetter ikke anses for et egnet grundlag til at vurdere fremtidig indtjening, og derfor har skattemyndighederne valgt at benytte udviklingstendensen som tillæg eller fradrag i værdiansættelsen.

Der skal herefter korrigeres for driftsherreløn i beregningsmodellen. Driftsherreløn anvendes i virksomheder som drives i personligt regi og hvor der ikke er udbetalt løn til virksomhedsindehaveren som var virksomheden drevet i selskabsform.

Herefter fratrækkes en forrentning af virksomhedens driftsfremmende aktiver. Det betyder at ikke-driftsfremmende aktiver som eksempelvis værdipapirer, likvider og bogført værdi af tilkøbt goodwill, skal fratrækkes aktivsummen inden forrentningen beregnes. I SKM2001.132.LR fremgår det således:

²⁷ BDO, "Generationsskifte", s. 33

“Likvide midler har således i lighed med pantebreve og obligationer ikke indflydelse på værdiansættelsen af virksomhedens kundekreds, idet virksomhedens beholdning af værdipapirer og likvide midler ikke siger noget om virksomhedens evne til at oparbejde goodwill.”²⁸

Forrentningsprocenten er fastsat til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats plus 3 % jf. VSL § 9. For 2011 er kapitalafkastsatsen 2 %²⁹ hvilket giver en samlet forrentningsprocent på 5 %. Af VSL § 9 fremgår det, at kapitalafkastsatsen kun beregnes én gang årligt. Satsen beregnes på grundlag af et simpelt gennemsnit af en udregnet effektiv obligationsrente for årets første seks måneder, opgjort af Københavns Fondsbørs. Satsen offentliggøres derfor først medio i året.³⁰

Efter at beløbet er forrentet med kapitalafkastsatsen plus 3 %, kapitaliseres værdien med en kapitaliseringsfaktor der afhænger af den forventede levetid. Kapitaliseringsfaktoren er beregnet af SKAT og udtrykker det forventede årlige afkast samt hvor længe køber forventer et afkast på den erhvervede goodwill. Forrentningen fastsættes til den på overdragelsestidspunktet gældende kapitalafkastsats, jf. VSL § 9 tillagt 8 %, hvilket betyder at forrentningen i 2011 er 10 %.

Endelig skal det vurderes, hvorvidt beregningsmodellen giver en realistisk værdiansættelse af goodwill, samt om der er andre forhold, der skal tages højde for i den endelige værdiansættelse. Nedenstående forhold kan påvirke værdiansættelsen:³¹

- Velbegrandede forventninger til fremtiden, evt. baseret på indgåede aftaler om fremtidige ydelser.
- Udviklingen fra afslutningen af sidste regnskabsperiode til tidspunktet for overdragelsen.
- Situationer, hvor indehaver(e) eller medarbejdere med afgørende indflydelse på virksomhedens indtjening ikke følger med virksomheden.
- I tilfælde hvor virksomhedens indtjening væsentlig afhænger af én eller få kunder.

Det kan være vanskeligt at skønne den forventede levetid af virksomhedens goodwill. Goodwill-levetiden vil blandt andet skulle måles i forhold til, hvad en nystartet virksomhed vil skulle bruge af tid til at skabe en tilsvarende omsætning, kundekreds, og dertilhørende markedsindsigt. Det er derfor nødvendigt at der foretages en grundig analyse af de konkrete forhold, der gør sig gældende for virksomheden. Jo mere unikke og komplekse virksomhedens produkter er, jo sværere har konkurrenterne ved at kopiere produkterne, hvilket er et eksempel på et forhold, der kan forlænge levetiden for goodwillen.

²⁸ SKM2001.132.LR

²⁹ SKM2011.473.SKAT

³⁰ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?thisId=103131.204295>

³¹ TSS-cirkulære 2000-10

9.3.1.1 Værdiansættelse af goodwill i BYG ApS efter Cirk 2000-10

Sammenholdt med SKM2002.50.LSR, vil en rimelig levetid i BYG ApS' tilfælde udgøre syv år, idet selskabet gennem flere år har haft en stabil indtjening og en fast kundeportefølje og der er ingen tegn der indikerer at selskabet vil få going concern problemer. Selskabet har derudover en stabil omsætning, en god markedsindsigt og har et godt renommé i lokalområdet. Omvendt er selskabet i en position, hvor Senior påtænker at forlade BYG ApS indenfor en årrække, og derfor er levetiden ikke fastsat til over syv år. Virksomhedens produkter har karakter af standardvarer og -ydelser, og i ovenstående dom fandt Landsskatteretten frem til, at levetiden på goodwill passende kunne fastsættes til syv år, hvilket ligeledes synes rimeligt i BYG ApS' tilfælde.

Af den seneste balance for BYG ApS, fremgår en tilkøbt goodwill på kr. 60.000. Den beregnede goodwill i BYG ApS udgør kr. 965.000³² som vil udgøre den endelige handelsværdi for den samlede goodwill, hvilket medfører følgende værdiregulering:

Samlet goodwill, handelsværdi	965.000
Goodwill iflg. årsrapporten	<u>60.000</u>
Korrektion vedrørende goodwill	<u>905.000</u>

9.3.2 Cirk. 2000-9

Ved overdragelser mellem interesseforbundne parter som ikke er omfattet gaveafgiftskredsen jf. BAL § 22, skal Cirk. 2000-9 anvendes til værdiansættelse af unoterede aktier og anparter. Ifølge cirkulæret skal unoterede aktier og anparter fastsættes til handelsværdi, men kendes denne ikke, indeholder cirkulæret en vejledende hjælperegulering til vurderingen.

Ifølge hjælpereglen, skal aktierne eller anparternes værdi beregnes som summen af værdier af de enkelte aktivposter fratrukket de respektive gældsposter i selskabet, hvorefter den indre værdi fremkommer. Cirkulæret tager således udgangspunkt i den indre værdi fra selskabets seneste aflagte årsrapport og korrigerer derefter for følgende:

- Den regnskabsmæssige værdi af fast ejendom, erstattes med den senest kendte ejendomsvurdering. Såfremt ejendommen har undergået en større ombygning eller renovering som ikke er indeholdt i ejendomsvurderingen, skal udgifterne tillægges værdien.
- Kapitalandele i associerede og tilknyttede selskaber, medtages med den værdi som opgjort efter hjælpereglen hvis handelsværdien ikke er kendt.
- Goodwill beregnes efter Cirk. 2000-10 og tillægges værdien.
- Beregnet udskudt skat medtages og reguleres under hensyn til ovenstående korrektioner. Har selskabet et skatteaktiv, kan dette kun medtages til en kurs under pari. Det skyldes at selskabet

³² Bilag 2

først kan udnytte skatteaktivet i fremtiden og værdien skal derfor tilbagediskonteres og har derved en værdi under pari.

- Egne aktier medtages ikke i beregningen af den indre værdi.

Den beregnede værdi ved brug af hjælpereglen kan fraviges i sin helhed eller for så vidt angår enkeltposter, når det må anses for relevant og væsentligt for at give en retvisende værdi af de overdragne aktier eller anparter.

9.3.2.1 Værdiansættelse af BYG ApS efter Cirk. 2000-9

I BYG ApS har indtjeningen været stabil og selskabet har kun en bogført goodwill værdi på kr. 60.000. Det vurderes derfor at være tilstrækkeligt at anvende 2000-cirkulærene fremfor Værdiansættelsesvejledning til værdiansættelse af anparterne i BYG ApS.

Som det fremgår af 2000-9 cirkulæret skal den udskudte skat reguleres, hvis der er foretaget værdireguleringer til de bogførte værdier. Ejendommene i BYG ApS er reguleret således at værdien svarer til de seneste bekendtgjorte ejendomsvurderinger i henhold til LLV 2011-1; S.F.2.3.3³³, samt der er indregnet goodwill efter 2000-10 cirkulæret³⁴. Ændringerne til en udskudt skat ser således ud:

Korrektion vedrørende ejendomme (25 % af 750.157)	187.539
Korrektion vedrørende goodwill (25 % af 905.000)	<u>226.250</u>
Udskudt skat efter korrektioner	<u>413.789</u>

I ovenstående afsnit, er der redegjort for korrektioner af ejendommene, goodwill og udskudt skat, og handelsværdien for BYG ApS kan således opgøres efter Cirk. 2000-9 som følger:

Egenkapital pr. 31. december 2011 ³⁵	2.069.759
Regulering ejendomsværdier:	
Offentlig ejendomsvurdering	2.100.000
Bogført værdi	<u>- 1.349.843</u>
	750.157
Regulering af goodwill:	
Beregnet goodwill	965.000
Bogført værdi	<u>- 60.000</u>
	905.000
Regulering af udskudt skat.....	<u>- 413.789</u>
Anparternes værdi	<u>3.311.127</u>

³³ Se afsnit 9.2.1

³⁴ Se afsnit 9.3.1.1

³⁵ Bilag 1

9.4 Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982

Ovenstående værdiansættelsesprincipper fra 2000 samt Værdiansættelsesvejledningen fra 2009, kan anvendes ved overdragelse uden for gaveafgiftskredsen. Som hovedregel skal værdiansættelse af aktier og anparter og en række andre aktiver ske til handelsværdi, men såfremt der ikke eksisterer en markedspris kan værdiansættelsen derimod i praksis ske efter de ophævede regler vedrørende formueskattekursen i henhold til Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982. Cirkulæret anvendes ved direkte gaveoverdragelser mellem personer inden for gaveafgiftskredsen i levende live og ved udlæg fra dødsboer.³⁶ Såfremt der er sket en nylig afståelse af en andel af selskabets kapitalandele til en tredjemand, vil dette anses for værende en handelsværdi, og cirkulæret vil i det tilfælde ikke kunne finde anvendelse.

Gaveafgiftskredsen udgøres af personer der er nævnt i BAL § 22:

1. *afkom, stedbørn og deres afkom,*
2. *afdødt barns eller stedbarns efterlevende ægtefælle,*
3. *forældre,*
4. *personer, der har haft fælles bopæl med gavegiver i de sidste 2 år før modtagelsen af gaven, og personer, der tidligere har haft fælles bopæl med gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig,*
5. *plejebørn, der har haft bopæl hos gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 5 år, når opholdet er begyndt, inden plejebarnet fyldte 15 år, og højst en af plejebarnets forældre har haft bopæl hos gavegiver sammen med plejebarnet, og*
6. *stedforældre og bedsteforældre.*

Ovenstående personer har mulighed for at anvende Cirk. nr. 185 af 17. november 1982's bestemmelser, mens eksempelvis søskende ikke er omfattet af gaveafgiftskredsen, og er derfor afskåret fra at kunne benytte dette cirkulære. De kan i stedet følge retningslinjerne i Cirk. 2000-9.

9.4.1 Overdragelse af aktier og anparter

Skattekursberegningen foretages normalvis på grundlag af selskabets seneste aflagte regnskab.³⁷ Undtagelsesvis kan der i særlige tilfælde tages udgangspunkt i årsrapporten som aflægges efter overdragelsestidspunktet. Det kan være tilfældet i de situationer, hvor overdragelsen vil ske kort tid inden regnskabsårets udløb. Det er sidenhen præciseret gennem udsagn i Ligningsvejledningen at årsrapporten for transaktionsåret kun skal anvendes, hvis overdragelsen sker i regnskabsårets 12. måned.³⁸ Det synes problematisk, at beregningen ikke tager hensyn til den mellemliggende periode, således kursen ikke afspejler selskabets reelle værdi. Ifølge cirkulærets punkt 12, kan der dog ske en korrektion af

³⁶ Lov nr. 1005 af 20/12 1995

³⁷ Cirk. Nr. 185 af 17. november 1982, pkt. 17

³⁸ Artikel: "Aktieoverdragelse til skattekursen (1) - en gennemgang af reglerne for beregning af skattekurs ved generationsskifte af unoterede aktier og anparter", Michael Serup, TFS 2005.51

værdiansættelsen såfremt selskabet i mellemprioroden har konstateret ekstraordinære store tab eller gevinster, eller har gennemgået en rekonstruktion mv. Det er derfor helt ekstraordinære hændelser og kun begrænsede forhold som kan medføre, at den beregnede skattekurs korrigeres.

9.4.2 Kurskomponenter

Ved beregning af selskabets skattekurs indgår følgende tre komponenter: Indtjeningsevnen, udbytte og indre værdi. Komponenterne kapitaliseres i beregningen, hvorfor disse stadig offentliggøres. De kendte kapitaliseringsfaktorer pr. 1. januar i overdragelsesåret anvendes i beregningen. Den seneste justering af gældende kapitaliseringsfaktorer for unoterede aktier og anparter blev foretaget i SKM2011.745.SKAT, og har virkning fra og med 1. januar 2012:

- Indtjeningsevne: 10,5
- Udbytteprocenten: 76,0
- Indre værdi: 80,0

Hvilke komponenter der skal indgå i beregningen afhænger af hvorledes selskabet karakteriseres. Det er forskelligt fra selskab til selskab hvilke komponenter der skal anvendes, jf. afsnit 9.4.3.

Indtjeningsevnen

Selskabets indtjeningsevne er gennemsnittet af de seneste tre års driftsresultater, i procent af selskabskapitalen, der kan illustreres på følgende vis:

$$\text{Indtjeningsevnen} = \frac{\text{(Seneste 3 års driftsresultater)}}{\text{Selskabskapitalen på balancetidspunktet (eller gn. selskabskapital) x 3}} \times 100$$

Fig. 2 Indtjeningsevnen (egen tilvirkning)

Ifald selskabet ikke har aflagt regnskaber for tre regnskabsår, foretages opgørelsen på baggrund af det foreliggende antal årsrapporter.

Selskabets driftsresultat opgøres for de enkelte år. Der tages udgangspunkt i den skattepligtige indkomst før modregning af et eventuelt fremførselsberettiget underskud, hvorefter den beregnede selskabsskat fratrækkes og modtagne skattefrie udbytter tillægges. Det indkomstskattebeløb som kan beregnes af driftsresultatet, kan herefter fratrækkes. Hvis selskabet har realiseret et samlet underskud i beregningsperioden vil indtjeningsevnen ikke blive negativ, da den ikke fastsættes lavere end 0.³⁹

³⁹ Artikel: "Generationsskifte - gennemgang af reglerne for beregning af skattekurs for unoterede aktier og anparter", Freddi Nielsen og senior manager Rother Tidex, SR-SKAT 2/11

Hvis kursberegningen beregnes på baggrund af et regnskabsår der ikke har dækket en periode på 365 dage, skal en gennemsnitlig selskabskapital udregnes på følgende måde:

$$\frac{\text{Selskabskapital} \times \text{regnskabsårets længde i dage}}{365}$$

Fig. 3 Gennemsnitlig selskabskapital (egen tilvirkning)

Ligeledes skal den gennemsnitlige selskabskapital udregnes, såfremt der i løbet af regnskabsåret har været kapitalforhøjelser eller -nedsættelser.

Udbytteprocenten

Udbytteprocenten er som udgangspunkt, udbyttet som er deklareret i den relevante årsrapport i procent af selskabskapitalen og beregnes som følger:

$$\frac{\text{Årets udbytte (deklareret og maskeret)}}{\text{Nom. selskabskapital}} \times 100$$

Fig. 4 Udbytteprocent (egen tilvirkning)

Udbytteprocenten, som er vedtaget som deklareret udbytte for regnskabsår der danner grundlag for selskabets seneste skatteansættelse, anvendes i skattekursberegningen. Er selskabets kapital delt op i flere aktieklasser med forskellige udbytteprocenter, skal kursen for hver aktieklasse beregnes. Selvom det fremgår af cirkulæret at det som udgangspunkt kun er deklareret udbytte der medtages i beregningen, antager skatteadvokat Michael Serup med speciale indenfor generationsskifte, at maskeret udbytte ligeledes skal indgå. Det skyldes at en maskeret udlodning kan formindske selskabets skattemæssige indre værdi på statustidspunktet.⁴⁰

Indre værdi

Ved aktiernes eller anparternes indre værdi, forstås selskabets samlede formue, den skattemæssige egenkapital, i forhold til selskabskapitalen. Beregningen ser således ud:

$$\frac{\text{Samlede formue (skattemæssig egenkapital)}}{\text{Selskabskapital}} \times 100$$

Fig. 5 Indre værdi (egen tilvirkning)

Den skattemæssige egenkapital opgøres efter de gældende skatteregler på grundlag af den seneste årsrapport, der går forud for kursansættelsen. Den skattemæssige egenkapital opgøres ved at tage udgangspunkt i den regnskabsmæssige egenkapital, hvorefter der reguleres for følgende poster:

⁴⁰ Artikel: "Aktieoverdragelse til skattekursen (1) - en gennemgang af reglerne for beregning af skattekurs ved generationsskifte af unoterede aktier og anparter", Michael Serup, TFS 2005.51

Fast ejendom medtages til den seneste offentlige ejendomsvurdering. Såfremt ejendommen ikke er vurderet, optages ejendommen til kontantværdien. Driftsmidler, varelagere og debitorer medtages med den skattemæssige værdi, mens goodwill, indretning af lejede lokaler og periodeafgrænsningsposter holdes ude af opgørelsen. Udskudt skat behandles ikke som gæld, men tillægges derimod den skattemæssige egenkapital.⁴¹ Herved fremkommer den skattemæssige egenkapital som anvendes i beregningen for indre værdi.

9.4.3 Skattekursberegningsreglerne

Skattekursberegningsreglerne er sidst gengivet i LV 1996 A.H.3.1.1. Hovedreglen er *Den almindelige beregningsregel*, som skal benyttes af alle selskaber som ikke er omfattet af nedenstående undtagelser. *Den almindelige beregningsregel* beregnes som et gennemsnit af 1) indtjeningsevnen kapitaliseret med 10,5, 2) udbytteprocenten kapitaliseret med 76 samt 3) 80 % af den indre værdi.

Såfremt ingen i selskabets ejerkreds har stemmemajoritet, skal kursberegningen foretages efter hovedreglen hvor udbytteprocenten indgår i beregningen. I tilfælde hvor der er afsat udbytte i det regnskab som danner grundlag for kursberegningen, vil det påvirke beregningen og ofte medføre en væsentlig højere værdi af selskabet. Det kan derfor være en fordel, ikke at udlodde udbytte i det seneste regnskab det skal ligge til grund for kursberegningen, såfremt parterne ønsker en lavere værdiansættelse.⁴²

Cirkulæret indeholder som tidligere nævnt følgende seks undtagelser til hovedreglen:

1. Hovedaktionærselskaber
2. Den modificerede regel
3. Ejendomsselskaber⁴³
4. 90 % - selskaber⁴⁴
5. Datterselskaber⁴⁵
6. Nystiftede selskaber⁴⁶

Hovedaktionærberegningsreglen finder anvendelse i selskaber hvor over halvdelen af de stemmeberettigede aktier eller anparter ejes af en enkelt aktionær eller anpartshaver, af en person og dennes familie, af et andet selskab, en koncern eller lignende. Danske selskaber er overvejende hovedaktionærselskaber, hvorfor denne regel ofte finder anvendelse. Værdien beregnes som et

⁴¹ Artikel: "Generationskifte - gennemgang af reglerne for beregning af skattekurs for unoterede aktier og anparter", Freddi Nielsen og senior manager Rother Tidex, SR-SKAT 2/11

⁴² Ibid

⁴³ Omfatter selskaber hvis hovedformål er drift af fast ejendom. Værdiansættes efter hovedreglen eller de to første undtagelser. Den beregnede skattekurs kan dog ikke komme under 90 % af den skattemæssige indre værdi

⁴⁴ Omfatter selskaber i likvidation, holdingselskaber og finansielle selskaber. Der ses bort fra indtjeningsevne og deklareret udbytte og værdiansættes i stedet til 90 % af indre værdi

⁴⁵ Omfatter datterselskaber, hvor moderselskabet ikke er et 90 % selskab. Optages til regnskabsmæssig indre værdi, dog mindst 0.

⁴⁶ Omfatter nystiftede selskaber som ikke har været pligtig til at indsende første selvangivelse inden beregningen. Optages til kurs pari

gennemsnit af 1) indtjeningsevnen kapitaliseret med 10,5 og 2) 80 % af indre værdi. Udbytteprocenten indgår således ikke i beregningen ved hovedaktionærselskaber til forskel fra *Den almindelige beregningsregel*. Det skal derudover bemærkes at definitionen på en hovedaktionær ikke er det samme hovedaktionærbegreb som i ABL § 4.

Den modificerede regel anvendes såfremt hovedreglen eller hovedaktionærselskabsreglen fremkommer med en kurs der overstiger den fulde indre værdi i selskabet, forudsat at indtjeningsevnen er større end 10. Ved anvendelsen af den modificerede regel, kapitaliseres indtjeningsevnen anderledes. De første 10 af indtjeningsevnen kapitaliseres, som i den almindelige beregningsregel med 10,5, mens den overskydende del, kapitaliseres med 5,25.⁴⁷ Den beregnede kurs efter den modificerede regel anvendes hvis den fortsat er højere end indre værdi, ellers benyttes indre værdi til værdiansættelse af aktier eller anparterne.

9.4.4 Værdiansættelse af BYG ApS efter Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982

Den almindelige beregningsregel skal som udgangspunkt anvendes ved værdiansættelse efter 1982-cirkulæret. I BYG ApS ejes alle anparter af én person, hvorfor hovedaktionærreglen i stedet finder anvendelse. Skattekursen efter hovedaktionærreglen er beregnet til kurs 2.245 mens anparternes indre værdi er værdiansat til kurs 1.813.⁴⁸ Da kursen efter hovedaktionærreglen er højere end anparternes indre værdi, skal skattekursen beregnes efter den modificerede regel, hvor indtjeningsevnen kapitaliseres jf. ovenfor. Den beregnede kurs på anparterne efter den modificerede regel udgør kurs 1.600. Denne kurs er lavere end kursen efter indre værdi, hvorfor skattekursen på anparternes indre værdi anvendes som værdiansættelsen. Anparterne værdiansættes dermed til kurs 1.813, hvilket resulterer i en handelsværdi for BYG ApS efter 1982-cirkulæret, på kr. 2.266.250.

9.4.5 Overdragelse af ejendom

1982-cirkulærets punkt 6, 2. pkt. giver parter der er omfattet af cirkulæret, mulighed for at overdrage en fast ejendom til en kontantværdi der ligger indenfor +/- 15 % af den senest bekendtgjorte offentlige ejendomsvurdering. Der er som udgangspunkt ikke adgang for myndighederne til at korrigere denne værdiansættelse, med mindre der er tale om en væsentlig afvigelse mellem handelsværdien og den aftalte overdragelsessum. Sker overdragelsen til en værdi der afviger fra 15 procentreglen, kan værdien korrigeres, jf. punkt 6, 3. pkt. Konsekvensen for korrektionen, bliver at den del som der ligger uden for den tilladte 15 % margin, vil betragtes som en gave til henholdsvis overdrageren eller erhververen. Det er således differencen til denne margin som vil udgøre afgiftsgrundlaget og ikke differencen mellem den korrigerede handelsværdi og parternes aftalte overdragelsessum.

⁴⁷ Kapitaliseringsfaktor i 2011, jf. SKM 2011.745.SKAT

⁴⁸ Bilag 3

9.5 Sikringsagter

Værdiansættelsen er et centralt element i overdragelsen, og det kan være vanskeligt at fastsætte handelsværdien. Endvidere har SKAT adgang til korrektion, jf. SSL § 35, hvilket kan få skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser for både overdrager og erhverver. Såfremt der indgår et gaveelement i overdragelsen der vil medføre en gaveanmeldelse, har SKAT tre måneder til at anfægte værdiansættelsen. En gave, på eksempelvis kr. 500 over bundgrænsen, er tilstrækkelig til, at SKAT skal tage stilling til parternes værdiansættelse indenfor tidsfristen. Som yderligere sikringsakt, har parterne mulighed for at tage skatteforbehold jf. SFL § 28, således parterne kan vælge at fastholde eller træde tilbage fra aftalen, såfremt SKAT korrigerer værdiansættelsen, og derved kan uheldige skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser afbødes. Parterne skal dog være opmærksomme på at skatteforbeholdet som regel først får virkning efter den egentlige overdragelse har fundet sted, hvilket betyder at konsekvenserne af skatteforbeholdet bør overvejes, inden parterne gør brug af denne mulighed.

Alternativt kan det anbefales, at parterne ved overdragelser i familiekredsen, indhenter bindende forhåndsbesked fra SKAT vedrørende værdiansættelsen. Derved kan de skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser blive afklaret inden overdragelsen finder sted. Ved brug af bindende forhåndsbesked, kræver det at de nøjagtige oplysninger forlægges for SKAT og det bindende svar bør søges i god tid.

9.6 Sammenligning af værdiansættelsesprincipper

Det afgørende er, at der mellem interesseforbundne parter, overdrages virksomheder, kapitalandele og immaterielle aktiver til en retvisende handelsværdi. Det afgørende for valget af hvilken værdiansættelsesmodel der skal anvendes til formålet er, at den valgte model er den bedst egnede til at fastslå handelsværdien. SKATs retningslinjer bør derfor kun anvendes, såfremt der ikke er et mere sikkert grundlag at basere værdiansættelsen på i form af uafhængige transaktioner eller lignende. Hvis dette ikke er tilfældet, skal værdiansættelsen ske med udgangspunkt i Værdiansættelsesvejledningen og de anbefalede modeller heri, med mindre at virksomheden er indenfor anvendelsesområdet for TTS-cirkulærerne fra 2000 eller Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982.

Sammenholdes 1982-cirkulæret med Cirk. 2000-9 og LV 2011-1; S.F.2.3.2, vil 1982-cirkulæret ofte være mest fordelagtigt at anvende i en overdragelsessituation såfremt parterne ønsker den lavest mulige værdiansættelse af aktiverne. En fast ejendom vil efter cirkulæret fra 1982 kunne overdrages til den seneste offentlige ejendomsvurdering +/- 15 %, hvorimod anvendelsen af retningslinjerne i LV 2011-1; S.F.2.3.2 medfører, at det er den seneste offentlige ejendomsvurdering der skal lægges til grund for værdiansættelsen uden mulighed for at tillægge eller fratække 15 %.

Derudover tager 1982-cirkulæret udgangspunkt i den såkaldte skattekurs ved overdragelse af en virksomhed, såfremt der ikke foreligger andre forhold der kan angive en mere retvisende handelsværdi, mens retningslinjerne i Cirk. 2000-9 tager udgangspunkt i selskabets bogførte indre værdi med tillæg af en

beregnet goodwill og øvrige merværdier. Den samlede handelsværdi vil derfor i mange tilfælde forøges i forhold til værdiansættelsen i 1982-cirkulæret. I BYG ApS vil forskellen i værdiansættelsen i henhold til de to værdiansættelsesprincipper udgøre 1.044.877 kr.

Hvis parterne ønsker en lav værdiansættelse efter 1982-cirkulæret, kan skattekursen påvirkes gennem beregningens komponenter. Indtjeningsevnen kan eksempelvis påvirkes ved en forøgelse af selskabskapitalen eller ved at formindske den skattepligtige indkomst. Selskabskapitalen kan forøges ved at foretage en kapitalforhøjelse ved en fondsemission, hvor frie reserver konverteres til bunden selskabskapital. En anden effektiv metode til at påvirke skattekursen, er ved at påvirke den skattepligtige indkomst ved eksempelvis at foretage indskud på en arbejdsgiveradministreret pensionsopsparring⁴⁹ eller ved at forøge lønudbetalingerne til virksomhedsejeren. Derved mindskes den skattepligtige indkomst og derved indtjeningsevnen, samtidig med, at det begunstiger aktionæren eller anpartshaveren.

1982-cirkulæret muliggør at unklade goodwill ved værdiansættelse af unoterede aktier og anparter samt overdrage fast ejendom til 15 % under den seneste ejendomsvurdering. Det kan derfor konkluderes, at anvendelse af 1982-cirkulæret, ofte vil medføre en lavere værdiansættelse end cirkulærerne fra 2000, hvilket kan være fordelagtig i et generationsskifte indenfor familien. Ved at tilføje et gaveanmeldelsespligtigt beløb i overdragelsen, sikrer parterne at SKAT kun har tre måneder til at korrigere værdiansættelsen, hvilket er helt unikt i skatteretten.

Værdiansættelsesvejledningen fra 2009 adskiller sig fra 2000 cirkulærerne og 1982-cirkulæret ved at tage udgangspunkt i den skønnede fremtidige indtjening, fremfor primært at basere værdiansættelsen på historisk realiserede regnskabstal. Det vil uden tvivl medføre en mere retvisende værdiansættelse af handelsværdien, som tilnærmer sig en egentlig handelsværdi indgået af uafhængige parter. Anvendelsesmulighederne af cirkulæret er dog tvivlsomt, idet der kun foreligger et begrænset antal af afgørelser stødt på vejledningen.

⁴⁹ Dog skal personen være opmærksom på fradragsbegrænsning på kr. 50.000 i år 2012.

10. Omstrukturering

Som et led i generationsskifteprocessen, bør det i den indledende fase overvejes om selskabet har den rette struktur til at opnå det optimale generationsskifte, eller om der bør foretages nogle strukturelle ændringer i selskabsstrukturen. En omstrukturering af selskabsstrukturen kan gøre et kommende generationsskifte mere smidigt, samt anvendes til at imødekomme konkrete ønsker for både overdrager og erhverver. Der bør i rådgivers vurdering af selskabets struktur både indgå forretningsmæssige-, finansierings-, og skattemæssige hensyn.

Af forretningsmæssige hensyn, kan en opdeling af en virksomhed til flere selskaber være hensigtsmæssig, såfremt at det kun er en del af en virksomhed som påtænkes overdraget til den næste generation. Ved en opsplnitning opnås større fokus på de enkelte forretningsområder samt større gennemsigtighed, hvilket kan øge omsætteligheden af virksomheden.

En omstrukturering af selskabet vil ligeledes medføre at det er muligt at "slanke balancen" for overskydende likviditet. Det betyder at finansieringsbyrden for erhververen mindskes samt at det muliggør opsparing i sælgers holdingselskab forud for afståelsen. Dog skal rådgiver og sælger være opmærksom på at selskabets balance ikke slankes i større omfang end det er økonomisk forsvarligt jf. SL § 179, stk. 2.

Omstruktureringer har udover finansieringshensynet, også til hensigt, at undgå at en senere overdragelse bliver omfattet af pengetanksreglen som pr. 1. januar 2012 blev yderligere skærpet med vedtagelsen af L 30 A.⁵⁰ Derved er anvendelsesmulighederne for at kunne overdrage kapitalandele med skattemæssig succession indskrænket betydeligt⁵¹.

Ved en omstrukturering skal der udover ovenstående, tages højde for det skattemæssige hensyn. Det vil i de fleste tilfælde være en fordel at adskille overdragelsestidspunktet fra beskatningstidspunktet. En skatteudskydelse vil andet lige give virksomheden en likviditetsmæssig fordel, idet likviditeten forbliver i virksomheden fremfor at indfri en skattebyrde. Derved opnår selskabet et bedre kapitalgrundlag og dermed et bedre forretningsgrundlag.⁵²

⁵⁰ Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 21. december 2011

⁵¹ Ændringer til pengetanksregel og overgangsregler gennemgås i afsnit 12.3.1

⁵² "Generationsskifte og omstrukturering", side 12

10.1 Etablering af holdingstruktur

I planlægningsfasen kan det være en fordel at rådgive kunden omkring mulige omstrukturingsmodeller og en etablering af en holdingstruktur. Der kan være flere årsager til at der etableres en koncernstruktur hvor et holdingselskab ejer driftsselskabet. En holdingstruktur kan give virksomhedsejeren en fornuftig risikoafgrænsning ved at udlodde overskydende likviditet fra driftsselskabet, som derved er sikret mod den økonomiske udvikling i driftsselskabet. Derved minimeres den finansielle driftsrisiko i driftsselskabet. Koncernstrukturen vil derudover give mulighed for at oprette andre datterselskaber og derigennem investere i nye aktiviteter uafhængigt af eventuelle nye kapitalejere. Det vil dermed i højere grad muliggøre en udvidelse af aktiviteterne i koncernen med begrænset driftsrisiko.

Med et forestående generationsskifte, vil en etablering af en koncernstruktur i særdeleshed have to øvrige formål. Omstruktureringen vil betyde, at såfremt holdingselskabets ejerandel udgør mindst 10 %, kan aktier eller anparterne i driftsselskabet sælges skattefrit i henhold til ABL § 8, jf. ABL §§ 4 A og 4 B.

Koncernstrukturen muliggør ligeledes at driftsselskabets balance kan slankes uden skattemæssige konsekvenser. Såfremt holdingselskabets ejerandel udgør minimum 10 % af driftsselskabets selskabskapital, kan udlodning ske skattefrit i henhold til SEL § 13, stk. 1 nr. 2, jf. ABL §§ 4 A og 4 B. Omstruktureringen muliggør således skattefri udlodning fra et eventuelt overkapitaliseret driftsselskab med en prisreduktion til følge for erhververen.

En holdingstruktur kan bl.a. etableres på følgende måder:

- Aktie- /anpartsombytning⁵³
- Tilførsel af aktiver

⁵³ Vil i afhandlingen betegnes "aktieombytning"

10.2 Aktieombytning

En koncernstruktur kan dannes ved at foretage en aktieombytning. Ved en aktieombytning forstås den transaktion, hvor en kapitalejer indskyder sine anparter eller aktier i et driftsselskab ind i et nystiftet eller et eksisterende selskab som apportinds kud, mod som vederlag, at modtage aktier eller anparter i det modtagende selskab eller et kontant beløb. Den oprindelige kapitalejer i det overdragede selskab er herefter kapitalejer i moderselskabet, mens moderselskabet nu ejer driftsselskabet. Transaktionen er illustreret i fig. 6.

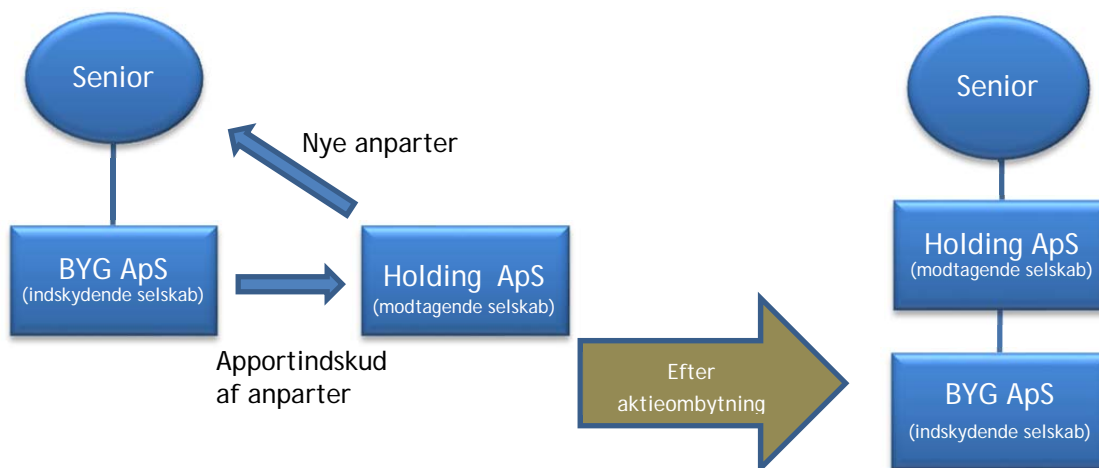

Fig. 6 Aktieombytning (egen tilvirkning)

10.2.1 Lovgrundlaget og betingelser

En kapitalejer har mulighed for at afstå sine kapitalandele i et selskab til et andet, mod til gengæld at få kapitalandele i et andet selskab, samt eventuelt en kontant udligningssum i henhold til ABL § 36 stk. 2. En aktieombytning kan foregå enten som en skattepligtig eller en skattefri ombytning til enten et nystiftet selskab eller et allerede eksisterende selskab. Derudover skal ombytning ske med eller uden tilladelse fra SKAT.

10.2.2 Skattepligtig aktieombytning

Som udgangspunkt er en aktieombytning skattepligtig da kapitalandelene betragtes som afstået i driftsselskabet og erhvervet i holdingselskabet. En eventuel avance som påhviler kapitalandelene vil realiseres ved afståelsen, og vil blive beskattet som aktieindkomst hos kapitalejeren. En skattepligtig aktieombytning sidestilles dermed med et salg af kapitalandele og vil dermed udløse realisationsbeskatning på kapitalejerniveau, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Det vil således i de fleste tilfælde være en fordel at foretage en skattefri aktieombytning, hvorfor dette omstruktureringsværktøj vil behandles i dette kapitel.

10.2.3 Skattefri aktieombytning

Skattelovgivningen åbner således mulighed for, at en kapitalejer skattefrit kan ombytte sine kapitalandele og i stedet overføre sin skattemæssige anskaffelsestotal til aktier eller anparter der modtages i det modtagende selskab. Lovhjemlen til at foretage en skattefri aktieombytning, findes i ABL § 36, stk. 3, og der er følgende betingelser tilknyttet transaktionen:

- Vederlaget skal erlægges i aktier eller anparter og en eventuel kontant udligningssum.⁵⁴
- Det erhvervede selskab skal opnå flertallet af stemmerne i driftsselskabet.⁵⁵
- Aktieombytningen skal ske til handelsværdi, således at kapitalejeren i driftsselskabet skal tildeles aktier eller anparter i holdingselskabet, der svarer til ejerandelen i driftsselskabet.⁵⁶
- Ombytningen skal gennemføres indenfor en periode på højst 6 måneder regnet fra den første ombytningsdag.⁵⁷ Den første ombytningsdag er dagen, hvor det erhvervede selskab åbner for sit tilbud om ombytning.

Der er således nogle objektive krav som skal være overholdt før en aktieombytning kan foretages. Vederlaget skal erlægges i aktier eller anparter i det erhvervede selskab og en eventuel kontant udligningssum.⁵⁸ Det er derudover en grundlæggende betingelse at holdingselskabet opnår majoriteten af stemmerne i driftsselskabet. Dette forhold er yderst relevant, hvis der påtænkes aktieombytning til et eksisterende selskab. Det er underordnet hvor stor en kapitalandel holdingselskabet har, for majoritetskravet vedrører udelukkende stemmeflertallet. Majoritetskravet anses som værende opfyldt, blot det er opfyldt i ombytningsøjeblikket, så længe flertallet er reelt og ikke er forsøgt omgået via proforma dispositioner.⁵⁹ Der er endvidere mulighed for at optage en ny investor hvis ejerskab udgør 50 % i holdingselskabet og selvom majoriteten derved opgives.⁶⁰ I det tilfælde vil majoritetskravet stadig være opfyldt.

Den tredje gyldighedsbetingelse for at kunne gennemføre en skattefri aktieombytning, er at ombytningen sker til handelsværdier. Der henvises til kapitel 9 vedrørende værdiansættelsen af selskabets handelsværdi ved handel mellem interesseforbundne parter. Parterne vil ved en aktieombytning være uden for gaveafgiftscirkulæret og derfor skal 2000-9 eller Værdiansættelsesvejledningen tages i anvendelse ved værdiansættelsen af kapitalandelene.

⁵⁴ ABL § 36, stk. 2, 1. pkt. og stk. 6

⁵⁵ ABL § 36, stk. 2

⁵⁶ ABL § 36, stk. 6, 1.pkt.

⁵⁷ ABL § 36, stk. 4. 1. pkt.

⁵⁸ Den kontante udligningssum vil blive beskattet som aktieavance hos kapitalejer

⁵⁹ SR-SKAT 2008, Kjær & Ulrich, side 14

⁶⁰ SKM2008.182.SR

10.2.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT

En skattefri aktieombytning kan efter ABL § 36, stk. 6, 1. pkt. foretages uden tilladelse fra SKAT eller alternativt efter anmodning om tilladelse til transaktionen jf. ABL § 36, stk. 1.

I nedenstående figur, fremgår forskellene mellem at foretage en aktieombytning med eller uden tilladelse fra SKAT.

Krav til transaktion / vederlag	Med tilladelse	Uden tilladelse
▪ Erhvervende selskab opnår flertallet af stemmerne i det erhvervede selskab eller har flertallet i forvejen (§ 36, stk. 2)	+	+
▪ Vederlag = handelsværdi af ombyttede aktier (§ 36, stk. 6)	+	+
▪ Vederlag = aktier og evt. kontanter (§ 36, stk. 2, § 36, stk. 6)	+	+
▪ Ombytningsperiode = højst 6 måneder (§ 36, stk. 4, § 36, stk. 6)	+	+
Yderligere betingelser / værnsregler		
▪ Selskaber = "selskab i en medlemsstat" eller svarer til et dansk A/S eller ApS uden for EU (§ 36, stk. 1, § 36, stk. 6)	+	+
▪ Tilladelse fra SKAT / forretningsmæssig begrundelse (§ 36, stk. 1)	+	-
▪ 3 års ejerkrav til erhvervede selskab (§ 36, stk. 6)	-	+
▪ Moderselskab ombytter aktier i datterselskab: Erhvervende selskab skal ligge i EU/EØS-land eller DBO-land (§ 36, stk. 6)	-	+

Fig. 7. Oversigt over aktieombytning med og uden tilladelse,
(Fra undervisningsnoter, Selskabsskatteret 2011, CBS, Jesper Anker Hansen, Deloitte)

En aktieombytning er underlagt de samme objektive betingelser vedrørende transaktionen og vederlaget uanset om den foretages med eller uden tilladelse fra SKAT.

10.2.4.1 Skattefri aktieombytning med tilladelse

Hvis en aktieombytning skal ske med tilladelse fra SKAT, skal en ansøgning udarbejdes, hvori aktieombytningen beskrives og begrundes. Udover ovenstående objektive betingelser, må der ifølge EU's fusionsskattedirektiv ikke foreligge skatteundgåelse eller -unddragelse til grund for omstruktureringen, hvilket bedst godtgøres ved, at der foreligger en forretningsmæssig begrundelse for aktieombytningen. For at undgå at få afslag på tilladelsen, skal den forretningsmæssige begrundelse være konkret og skal kunne underbygges med henblik på at sandsynliggøre, at de påberåbte forretningsmæssige hensyn er reelle. Det

er således SKATs subjektive holdning til, om der foreligger en gyldig forretningsmæssig begrundelse for ombytningen.

I nedenstående figur 8 illustreres hvorledes resultatet af en anmodning kan falde ud. En anmodning kan således få tre udfald:

1. Afslag.
2. Tilladelse uden vilkår.
3. Tilladelse med vilkår.

De tre udfald gælder alle skattefrie omstruktureringer, herunder tilførsel af aktiver, aktieombytning og spaltning, og SKAT vil kræve en forretningsmæssig begrundelse, således der ikke er risiko for skatteundgåelse eller -unddragelse.

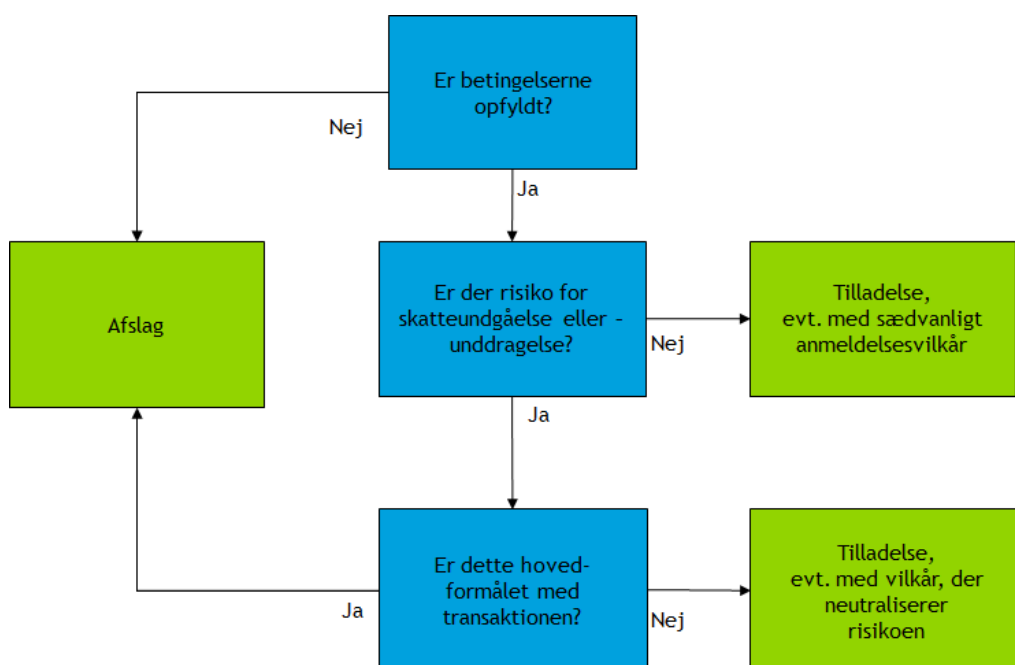

Fig. 8. Tilladelsessystemet ved skattefrie omstruktureringer
(Fra undervisningsnoter, Selskabsskatteret 2011, CBS, Jesper Anker Hansen, Deloitte)

I SKM2008.255.LSR blev tilladelsen afvist, da der ikke forelå konkrete oplysninger eller aktuelle planer for fremtidige dispositioner. En forretningsmæssig begrundelse kan bestå i at selskabet ved aktieombytningen vil kunne optimere den fremtidige drift, samt at omstruktureringen vil muliggøre en ny investors indtræden. Den væsentligste årsag må således ikke være skattemæssige overvejelser eller spekulationer.

At begrunde en skattefri aktieombytning med at skatteyderen ønsker at gennemføre et generationsskifte, er i sig selv ikke tilstrækkelig. Det skal i stedet redegøres i ansøgningen for, hvorledes generationsskiftet

påtænkes at blive gennemført, og hvorfor aktieombytningen er et nødvendigt element i denne proces. Det er således skattemyndighedernes subjektive afvejning, om der i det konkrete tilfælde er tale om en skatteundgåelse eller en forretningsmæssig begrundelse.⁶¹ I SKM2007.807.DEP blev tilladelsen givet til at foretage en skattefri aktieombytning, da hovedformålet ikke var skatteundgåelse, men derimod at lette finansieringsbyrden og generationsskiftet derved kunne gennemføres med henblik på virksomhedens selvstændige videreførelse. Der er dog også flere anmodninger med begrundelse i generationsskifte som skattemyndighederne har afvist. I SKM2002.428.LSR anså skattemyndighederne ikke at omstruktureringen tjente koncernens erhvervmæssige interesser og gav dermed afslag.

I praksis kan behandlingen af ansøgningen tage op til seks måneder, og rådgiver bør således sørge for, at ansøgningen indgives i god tid.

Som det fremgår af figur 7, vil ejertidskravet ikke være gældende såfremt der opnås tilladelse til transaktionen jf. ABL § 36, stk. 6. Samtidig med tilladelsen, vil SKAT dog i praksis ofte pålægge transaktionen nogle vilkår i form af holdingkrav og anmeldelsespligt. Holdingkravet består i, at holdingselskabet ikke må afstå kapitalandelene indenfor en 3-årig periode. SKAT vil derudover typisk pålægge en anmeldelsespligt vedrørende ændringer af visse forhold i selskabet og den nye koncern generelt. Dette medfører, at i de tilfælde hvor aktieombytning gennemføres som et led i en række af omstruktureringer, bør der ansøges samlet om hele rækken af transaktioner. Et typisk eksempel her på er aktieombytning med efterfølgende spaltning. Hvis anmeldelsespligten eller øvrige pålagte vilkår ikke overholdes, vil transaktionen blive skattepligtig.

Aktieombytningen kan ske når som helst, og der er således ingen betingelser om, at gennemførelsen af transaktionen skal ske på regnskabsårets skæringsdato. Det skal dog iagttages, at der typisk af tilladelsen fremgår en tidsfrist på seks måneder til at gennemføre aktieombytningen.

Anskaffelsestidspunkt og anskaffelsessum for de ombyttede aktier overføres til vederlagsaktierne, og det erhvervende selskab, holdingselskabet, anses for at have erhvervet de ombyttede aktier på ombytningstidspunktet til handelsværdien på dette tidspunkt.

10.2.4.2 Skattefri aktieombytning uden tilladelse

Alternativet til at anmode SKAT om tilladelse til at gennemføre aktieombytningen med tilladelse, er at foretage transaktionen uden tilladelse. I dette tilfælde skal en ansøgning ikke udarbejdes, men SKAT skal blot orienteres af det erhvervende selskab senest ved indsendelse af selvangivelsen for ombytningsåret, uden SKAT fastsætter yderligere vilkår. Der er dog særlige krav og konsekvenser knyttet til at foretage transaktionen uden ansøgning om tilladelse. Som det fremgår af figur 7, vil det erhvervende selskab være

⁶¹ "Generationsskifte og omstrukturering", side 215

pålagt et ejertidskrav, hvilket medfører at selskabet ikke kan afstå de modtagne kapitalandele i en periode på tre år efter ombytningsstidspunktet. Hvis ejertidskravet ikke overholdes og det erhvervende selskab afstår aktierne, vil ombygningen blive skattepligtig.

Som ved ombygning med tilladelse, vil de ombyttede kapitalandeleles anskaffelsestidspunkt og anskaffelsessum overføres til vederlagsaktierne, og det erhvervende selskab anses ligeledes for at have erhvervet de ombyttede kapitalandele på ombytningsstidspunktet til den oprindelige værdi. Hvis handelsværdien på ombytningsstidspunktet er lavere end den oprindelige anskaffelsessum, anvendes handelsværdien som anskaffelsessum.

Ved gennemførelse af en skattefri aktieombygning uden tilladelse, skal parterne være opmærksomme på de uheldige konsekvenser en konkurs, likvidation, kapitalnedsættelse eller en vedtægtsændring kan få for skattefriheden. I et bindende svar fra Skatterådet, SKM2010.210.SR, konstateres det, at en eventuel konkurs vil blive anset for en afståelse, og at en aktieombygning foretaget inden for tre år før konkursen derved vil være skattepligtig. Det samme gælder ifølge Skatterådets svar om en kapitalnedsættelse. Ændrede vedtægter kan i nogle tilfælde medføre en afståelse af aktierne, såfremt at stemmefordelingen ændres markant, og den reelle stemmemajoritet mistes.

SKAT bemærker dog ligeledes i SKM2010.210.SR, at ovenstående ikke gælder, såfremt der i stedet ansøges om tilladelse efter ABL § 36, stk. 1 eller § 36, stk. 3. En konkurs eller en kapitalnedsættelse vil derfor ikke udløse beskatning, når der er søgt om tilladelse for den skattefrie aktieombygning.

En skattefri aktieombygning uden tilladelse, udelukker ikke mulighed for yderligere omstruktureringer i koncernselskabsstrukturen inden for den 3-årige periode, hvor ejertidskravet er gældende. Den foretagne omstrukturering skal dog være skattefri og overholde de objektive krav.⁶²

10.2.5 Den selskabsretlige gennemførelse af aktieombygning

En aktieombygning betyder selskabsretligt, at der sker et apportindskud af aktierne. Sker ombygningen til et nyt selskab, finder reglerne i selskabslovens kapital 3, om stiftelse med apportindskud, anvendelse. Sker ombygningen til et eksisterende selskab, sker det i henhold til selskabslovens kapitel 10 som vedrører kapitalforhøjelse med apportindskud. Apportindskud kræver at der foreligger en vurderingsberetning⁶³ foretaget af en uvildig, sagkyndig vurderingsmand.⁶⁴ Ved stiftelse af et nyt selskab, er der ikke krav om stiftende generalforsamling, men anmeldelsen af selskabsstiftelsen skal senest ske to uger efter underskriften på stiftelsesdokumentet til Erhvervsstyrelsen.

⁶² SKM2008.288.SR

⁶³ SL § 36 (stiftelse) og SL § 160 jf. §§ 36 og 37 (kapitalforhøjelse)

⁶⁴ SL § 37, stk. 1

10.2.6 Vurdering af aktieombytning i BYG ApS

Ved at gennemføre en skattepligtig aktieombytning vil transaktionen sidestilles med afståelse af anparterne, og der vil derved udløses skat på hovedaktionærniveau. Det betyder således, at muligheden for at udskyde beskatningen af den negative anskaffelsessum på anparterne, der er opnået ved skattefri virksomhedsomdannelse, ved at overføre denne til anparterne i holdingselskabet, ikke vil være mulig. En skattepligtig aktieombytning vil ikke være hensigtsmæssig at gennemføre i BYG ApS da Senior vil blive realisationsbeskattet af avancen og den negative anskaffelsessum, og derfor bør en skattefri aktieombytning anbefales.

Hvorvidt den skattefrie aktieombytning skal foretages med eller uden tilladelse fra SKAT, afhænger af, hvor kompliceret omstruktureringen er. Såfremt der ikke foreligger en subjektiv begrundelse i form af en konkret forretningsmæssig begrundelse eller der er tale om en helt ukompliceret ombytning som ikke vil have udfordringer med at overholde de objektive regler, kan aktieombytningen foretages uden tilladelse.

I enhver rådgivning bør det overvejes hvorvidt der kan opnås tilladelse. Tilladelse bygger bl.a. på

- opfyldelse af de lovmæssige krav, herunder opnåelse af stemmeflertal
- opfyldelse af de nødvendige forretningsmæssige formål
- opfyldelse af ejertidsvilkår
- anmeldelsespligt om ændringer i en 3-årig periode

I BYG ApS' tilfælde vil der umiddelbart ikke være udfordringer ved at overholde de objektive regler i ABL og i henhold til SKM2007.807.DEP, vil selskabet derudover have en god mulighed for at opfylde det subjektive krav om en forretningsmæssig begrundelse, hvorfor det kan anbefales at anmode om tilladelse. Fordelen ved at foretage ombytningen med tilladelse er at forebygge risikoen for skattepligtens indtræden ved konkurs. I tilfælde af at en konkurs skulle indtræde, ville Senior, udover at lide et eventuelt tab i BYG ApS, også blive beskattet af den negative anskaffelsessum på anparterne.

Den skattefrie aktieombytning åbner mulighed for at få overført de frie reserver i BYG ApS i form af skattefrie udbytter til holdingselskabet, som derefter vil udgøre Seniors pensionskasse. Holdingdannelsen åbner endvidere muligheden for yderligere at udskyde beskatningen af den negative anskaffelsessum, idet denne overføres til anparterne i holdingselskabet. Der er dog tale om skatteudskydelse og ikke skattebesparelse. Med denne model vil skatten på salget af anparterne i BYG ApS således kunne udskydes i indtil mange år efter overdragelsen af driftsselskabet.

Da der ved aktieombytningen opstår koncernforbindelse, hvor holdingselskabet opnår bestemmende indflydelse, vil det medføre obligatorisk sambeskatning mellem selskaberne jf. SEL § 31, stk. 1.

10.3 Tilførsel af aktiver

En koncernstruktur hvor et holdingselskab ejer kapitalandele i et datterselskab, kan udover aktieombytning, dannes ved tilførsel af aktiver. Definitionen på tilførsel af aktiver findes i FUL § 15 C, stk. 2.:

”Ved tilførsel af aktiver forstås den transaktion, hvorved et selskab uden at være opløst tilfører den samlede eller en eller flere grene af sin virksomhed til et andet selskab mod at få tildelt aktier eller anpartar i det modtagende selskabs kapital. Ved en gren af en virksomhed forstås alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler.”⁶⁵

Transaktionen er illustreret i figur 9. Som figuren viser, vil det nuværende driftsselskab, BYG ApS, efter tilførslen af aktiviteten eller dele heraf, være holdingselskab for det nystiftede driftsselskab, BYG NY ApS. I modsætning til aktieombytningen, indskydes der således ikke et selskab mellem anpartshaveren og det tidligere driftsselskab, men derimod et selskab under det tidligere driftsselskab. Konsekvenserne heraf, gennemgås senere i kapitlet.

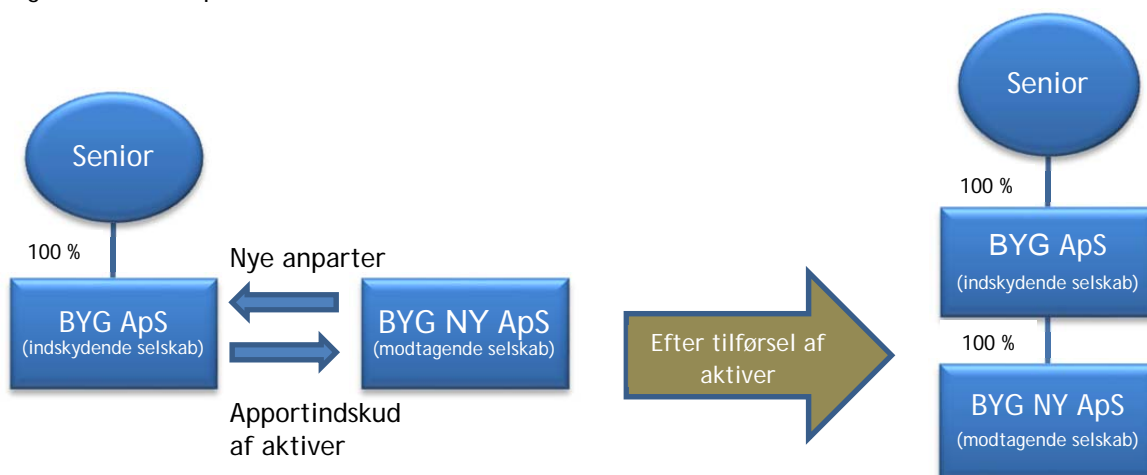

Fig. 9: Tilførsel af aktiver (egen tilvirkning)

10.3.1 Lovgrundlaget og betingelser

Det retlige grundlag for tilførsel af aktiver findes i FUL §§ 15 c og 15 d, i modsætning til aktieombytning, hvor lovgrundlaget skal findes i aktieavancebeskatningsloven. Tilførsel af aktiver kan ske efter følgende metoder:

- Skattepligtigt
- Skattefrit
 - Med tilladelse fra SKAT
 - Uden tilladelse fra SKAT

⁶⁵ FUL § 15 C, stk. 2

10.3.2 Skattepligtig tilførsel af aktiver

Ved at gennemføre tilførsel af aktiver som en skattepligtig transaktion, udløses realisationsbeskatning for det indskydende selskab. Den skattepligtige indkomst beregnes som en almindelig avanceopgørelse hvilket vil sige forskellen mellem aktivernes handelsværdi og skattemæssige værdi. Såfremt det indskydende selskab har et fremførbart skattemæssigt underskud at modregne avancen i, kan denne metode være ideel. Det indskydende selskab vil i de fleste situationer fremover fungere som et holdingselskab for det modtagende selskab og derved have vanskeligt ved at udnytte dette underskud. Ved at gennemføre den skattepligtige transaktion, udnyttes underskuddet og det modtagende selskab vil opnå et højere afskrivningsgrundlag da aktiverne overføres til handelsværdier. Et uudnyttet underskud bevares i det indskydende selskab og kan ikke overføres til et nyt selskab. I en tid hvor virksomheder i SMV markedet har haft nogle hårde år med svigtende indtjening, bør rådgiver overveje denne mulighed. I det følgende gennemgås den skattefrie transaktion, da der i casescenariet ikke er konstateret et fremførbart underskud og hvor en realisationsbeskatning og deraf skattebetaling, ikke vil være hensigtsmæssig.

10.3.3 Skattefri tilførsel af aktiver

Lovhjelmen til at foretage tilførsel af aktiver skattefrit findes i FUL § 8, jf. § 15 d, stk 2. Der er således adgang til en skattemæssig succession på selskabsniveau, og transaktionen vil derfor ikke udløse en realisationsbeskatning for det indskydende selskab. Der er ikke tale om en skattefrihed, men om en skatteudskydelse.

Fusionsskatteoven angiver en række generelle krav som skal overholdes ved en skattefri tilførsel:

- skal udgøre en selvstændig gren af en virksomhed
- grenen skal kunne fungere ved egne midler
- skal omfatte samtlige aktiver og passiver i den virksomhed eller gren af virksomhed der tilføres
- kan ikke anvendes på enkelt aktiver⁶⁶
- kontantvederlagsforbud, dvs. vederlaget for aktiverne skal erlægges i aktier eller anparter
- tilførselsdatoen skal være sammenfaldende med modtagende selskabs regnskabsår
- tilførte aktiver og passiver skal opgøres til handelsværdier
- det modtagende selskab succederer i skattemæssige værdier, anskaffelsestidspunkt og -hensigt på de tilførte aktiver

Det modtagende selskab skal efter gennemførelsen af transaktionen udgøre en selvfungerende virksomhed i både økonomisk og organisatorisk forstand. Det betyder at det skal være en samlet virksomhed der overføres, hvilket vil sige at samtlige aktiver og passiver som naturligt tilhører en gren af en virksomhed, skal tilføres datterselskabet. Der kan således ikke udelades aktiver, som udgør en væsentlig del af en

⁶⁶ Med undtagelse af fast ejendom

virksomhed, eller blot overføres et enkelt aktiv. Eneste undtagelse hertil er fast ejendom der som udgangspunkt er omfattet af virksomhedsbegrebet og derfor kan udgøre en gren af en virksomhed.⁶⁷

Et andet kriterium for at kunne foretage transaktionen skattefrit er, at den tilførte gren eller virksomhed kan fungere ved egne midler jf. FUL § 15 c, stk. 2, 2. pkt. Objektivt er det vanskeligt at afgøre hvorvidt det modtagende selskab er økonomisk uafhængig af det indskydende, og det er således en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Begrebet "fungere for egne midler" må derfor primært ses som en modpol til, at det modtagende selskabs virksomhed er afhængig af det indskydende for at kunne fungere.⁶⁸ Det betyder således at det modtagende selskab ikke må være finansieret af långivning fra moderselskabet eller at der stilles anden form for kreditgivning til rådighed.⁶⁹ Moderselskabet er desuden afskåret fra at kautionere eller stille andre sikkerhedsstillelser for datterselskabet. Koncerninterne midler kan dog stilles til rådighed af moderselskabet, såfremt det sker på markedsmæssige vilkår, hvilket indebærer rentesats og afdragsforløb.⁷⁰

Af de ovennævnte krav, fremgår det ligeledes at der ved anvendelse af tilførsel af aktiver, vil være et kontantvederlagsforbud. Det betyder at vederlaget for de tilførte aktiver udelukkende må erlægges i aktier eller anparter. Det formelle krav lyder enkelt, men i praksis kan vederlagskravet volde visse problemer. Det skyldes, at den periode, hvor det indskydende selskab anses for at modtage betaling for tilførslen, ligeledes kan udstrækkes til at omfatte perioden efter den egentlige tilførsel. Såfremt der foretages udlodninger af de frie reserver udover det optjente i året, kapitalnedsættelser eller vedtægtsændringer, kan det anses for at være en omgåelse af kontantvederlagsforbuddet, og konsekvensen er, at transaktionen ikke er omfattet af FUL § 15 c, og derved bliver skattepligtig.

10.3.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT

Ved skattefri tilførsel af aktiver gælder de samme regler, som ved skattefri aktieombytning. Det betyder at en skattefri tilførsel af aktiver kan gennemføres enten med eller uden tilladelse fra SKAT. Hvis tilladelsen skal opnås, skal transaktionen være forretningsmæssigt begrundet og formålet må ikke være skatteundgåelse eller -unddragelse, og de øvrige krav i afsnit 10.3.3. skal ligeledes være opfyldt. Foretages en skattefri transaktion, skal ikke alene de nævnte krav være opfyldt, men der opstår derudover et holdingkrav hvilket indebærer, at det indskydende selskab ikke kan afstå kapitalandele i det modtagende selskab i en periode på tre år efter vedtagelsen af tilførslen, såfremt skattefriheden skal bevares.

⁶⁷ SKM2008.924 SR

⁶⁸ "Generationskifte og omstrukturering", side 346

⁶⁹ TFS1996.167.LR og TFS1996.101.LR

⁷⁰ TFS1997.941.LR

10.3.5 Konsekvenser ved tilførsel af aktiver

I forbindelse med omstruktureringen, kan der forekomme eventualkrav som naturligt relaterer sig til den tilførte virksomhed da det er et resultat af virksomhedens aktiviteter. Et typisk eksempel på dette ville være byggegarantier. Disse vil udspringe af byggeaktiviteter og er således tæt knyttet til en bestemt virksomhedsgren. Som udgangspunkt kan eventualforpligtelserne tilføres sammen med den relaterede virksomhedsgren til et nyt selskab, da det er i overensstemmelse med grenkravet jf. Tfs2001.70.LR. I forbindelsen med omstruktureringen afgiver uvildige vurderingsmænd i henhold til SL § 242 typisk en erklæring om, hvorvidt kreditorerne i det enkelte kapitalselskab må antages at være tilstrækkeligt sikrede.⁷¹ Det betyder derfor, at selvom at eventualforpligtelserne er tilført et nyt selskab, vil det indskydende selskab stadig hæfte for krav som vedrørte tiden inden omstruktureringen, men som først opstår efter tilførslen. Derimod vil det indskydende selskab være fri for forpligtelser som først er opstået efter transaktionen.

I forhold til aktieombytning, kan tilførsel af aktiver derfor være u hensigtsmæssigt at anvende til at danne en holdingstruktur, da det oprindelige selskab stadig vil hæfte for garantiforpligtigelser, erstatningskrav og lignende som er opstået inden transaktionen. Der kan derfor opstå en situation, hvor der kan gøres krav mod det oprindelige selskab som ikke længere har driftsaktiviteter, men blot fungerer som pengetank. En yderligere ulempe ved tilførsel af aktiver er, at der skal ske genforhandling af alle aftaler som er indgået i det oprindelige selskab når disse tilføres det nystiftede selskab.

10.3.6 Den selskabsretlige gennemførelse af tilførsel af aktiver

En tilførsel af aktiver betyder selskabsretligt, at der sker et apportindskud af aktiver som tilfældet er med aktieombytning. Det har ingen betydning om transaktionen foretages skattepligtigt eller ved en skattefri transaktion. Sker ombytningen til et nyt selskab, finder reglerne i selskabslovens kapital 3, om stiftelse med apportindskud, anvendelse. Sker ombytningen til et eksisterende selskab, sker det i henhold til selskabslovens kapitel 10 som vedrører kapitalforhøjelse med apportindskud⁷². I det indskydende selskab, træffes beslutningen om at gennemføre en omstrukturering i form af tilførsel af aktiver, af det centrale ledelsesorgan som enten udgøres af bestyrelsen eller direktionen, i de tilfælde der ikke er nedsat en bestyrelse. I det modtagende selskab træffes beslutningen i stedet af generalforsamlingen.

⁷¹ Kan fraviges jf. SL § 242, stk. 1, 2. pkt

⁷² Se krav vedr. apportindskud i afsnit 10.2.5

10.3.7 Vurdering af tilførsel af aktiver i BYG ApS

I BYG ApS kan anvendelsen af tilførsel af aktiver som udgangspunkt være en mulighed for at skabe en holdingstruktur. Det er således muligt at tilføre mureraktiviteten, hvor den største driftsrisiko ligger, et nyt selskab, og lade udlejningsejendommen forblive i BYG ApS. Fast ejendom indtager en særstilling, da det i praksis accepteres, at såfremt ejendommen har været benyttet i virksomhedens drift, selvstændigt kan gøres til genstand for tilførsel af aktiver uafhængigt af virksomheden, og tillige kan holdes ude fra en tilførsel, der omfatter virksomhedens øvrige aktiver. Derved er der mulighed for at Senior kan fortsætte sine udlejningsaktiviteter og videreføre murerforretningen i et nyt selskab, som senere kan overdrages til Junior.

Ved at gennemføre en skattepligtig tilførsel, vil transaktionen sidestilles med salg af aktiverne som vil medføre en realisationsbeskatning af avancen på aktiverne i BYG ApS. Avancen skal opgøres som forskellen på handelsværdierne og de skattemæssige nedskrevne værdier. Det betyder at de overtagne aktiver skal opskrives til den aktuelle handelsværdi. BYG ApS råder over en lille værkstedsbygning som næsten er fuldt ud afskrevet over virksomhedens levetid. Ved en anslået handelsværdi på t.kr. 500 vil selskabet skulle beskattes af genvundne afskrivninger og ejendomsavancen. Derudover vil BYG ApS beskattes af genvundne afskrivninger på driftsmidler som udgør ca. t.kr. 45. Da BYG ApS ikke har et uudnyttet skattemæssigt underskud at modregne i avancen, vil den skattemæssige avance udgøre t.kr. 545 med en deraf skattebetaling på ca. t.kr. 136. Det vil derfor ikke anbefales BYG ApS at gennemføre en skattepligtig omstrukturering.

En skattefri tilførsel udløser ikke en realisationsbeskatning i BYG ApS, men medfører at BYG NY ApS derimod succederer i de oprindelige anskaffelsesummer, -tidspunkter og -hensigter, og derved udskyder beskatningen af avancen på aktiverne. Ved en gennemførsel af en skattefri tilførsel, skal de nævnte krav i afsnit 10.3.3 overholdes. Det vurderes at mureraktiviteten kan udskilles som en selvstændig gren, da udlejningsejendommen som følge af SKM 2008.924 SR ligeledes anses for at udgøre en selvstændig gren. Likvider kan frit placeres enten i det indskydende eller i det modtagende selskab, uanset om de er optjent i den virksomhedsgren som forbliver i det indskydende selskab eller i den del som indskydes i det modtagende selskab.⁷³ Det betyder at den likvide beholdning kan fordeles frit mellem selskaberne, blot således at BYG NY ApS kan klare sig for egne midler.

Udover de indregnede poster i balancen, er der i BYG ApS' seneste aflagte årsrapport oplyst, at selskabet har påtaget sig sædvanlige branchemæssige garantier og serviceforpligtelser vedrørende afsluttende arbejder, og som i alt udgjorde 312.684 kr. Disse garantiforpligtelser kan som udgangspunkt tilføres BYG NY ApS, men BYG ApS vil stadig hæfte for disse, indtil arbejderne er udført og garantierne er løbet ud. Dette er uhensigtsmæssigt, da BYG ApS' fremtidige formål vil bestå af holding- samt udlejningsaktiviteter

⁷³ "Generationskifte og omstrukturering", side 330

og udgøre en del af Seniors pensionsbeholdning. Derfor anbefales det ikke, at tilførsel af aktiver anvendes til at opnå en holdingstruktur.

10.4 Spaltning

Spaltning adskiller sig fra de foregående omstrukturingsmodeller ved, at denne omstrukturingsform ikke medfører en holdingstruktur, men at der derimod sker en vandret opdeling af et selskabs aktiviteter i flere selskaber. Indgår et selskab i en koncern, vil der i modsætning til de øvrige omstrukturingsmodeller dannes et søsterselskab.

Fusionskatteloven definerer spaltningen således:

“Ved spaltning forstås den transaktion, hvorved et selskab overfører en del eller samtlige sine aktiver og passiver til et eller flere eksisterende eller nye selskaber ved i samme forhold som hidtil at tildele sine selskabsdeltagere aktier eller anparter og eventuelt en kontant udligningssum”⁷⁴

Transaktionen er illustreret i figur 10. En spaltning kan foretages på to måder, ophørs- og grenspaltning. En ophørsspaltning, indebærer at det indskydende selskab opløses og aktiver og passiver overdrages til to eller flere modtagende selskaber. En grenspaltning, indebærer derimod ikke opløsning af det indskydende selskab. I stedet spaltes en virksomhedsgren fra dette selskab til et eller flere modtagende selskaber.

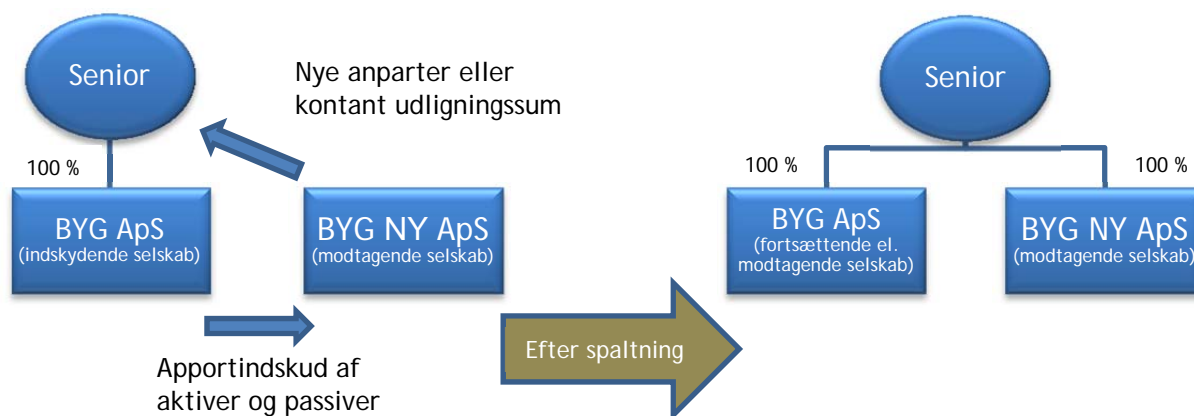

Fig. 10: Spaltning (egen tilvirkning)

10.4.1 Lovgrundlaget og betingelser

Spaltning af kapital­selskaber, kan gennemføres efter reglerne i selskabslovens kapitel 15. I skatteretlig henseende, kan en spaltning foretages skattepligtigt henhold til SEL § 5, stk. 4 eller som en skattefri transaktion jf. FUL §§ 15 a og b. En skattepligtig spaltning er således ikke omfattet af fusionskatteloven, og vil som udgangspunkt udløse realisationsbeskatning i det indskydende selskab, idet en overdragelse vil sidestilles med afståelse.

⁷⁴ FUL § 15 a, stk 2, 1. pkt.

10.4.2 Skattepligtig spaltning

En skattepligtig ophørsspaltning, sidestilles i henhold til SEL § 5, stk. 4 med ophør af virksomhed og salg til handelsværdier af de aktiver og passiver, som selskabet besidder på tidspunktet for overgangen. Kapitalejerne i det indskydende selskab, vil blive beskattet efter reglerne om udlodning af likvidationsprovenu i LL § 16 A, stk. 1.

Gennemføres en skattepligtig grenspaltning, vil det indskydende selskab underkastes almindelig kapitalgevinstbeskatning af den fraspaltede virksomhedsgren. Kapitalejerne vil udbyttebeskattes af værdien af de modtagne anparter eller aktier jf. LL § 16 A og PSL § 4.

Alt andet lige vil en skattepligtig spaltning medføre et værditab i selskabet, svarende til forskellen mellem den skattebetaling som udløses for det indskydende selskab, og nutidsværdien af de fremtidige merafskrivninger, der eventuelt tilkommer det modtagende selskab. Realisationsbeskatningen kan dog udskydes, såfremt der i stedet gennemføres en skattefri spaltning efter reglerne i fusionskattelovens kapitel 4, FUL §§ 15 a og b.

10.4.3 Skattefri spaltning

For at undgå en eventuel realisationsbeskatning, kan der i stedet foretages en skattefri spaltning i henhold til FUL §§ 15 a og b. Det modtagende selskab vil succedere i det indskydende selskabs skattemæssige stilling med hensyn til de overdragne aktiver og passiver. Derved vil det modtagne selskab indtræde i det indskydende selskabs anskaffelsessum, -hensigt og -tidspunkt for aktiverne, herunder de skattemæssige af- og nedskrivninger, jf. FUL § 8, stk. 1. Det modtagne selskab kan således alene overtage den del af det indskydende selskabs skattemæssige af- og nedskrivninger på aktiver, der vedrører den overdragne virksomhedsgren. I praksis kan det være vanskeligt at opgøre afskrivningssaldoen på de enkelte overførte aktiver, da der i de fleste tilfælde føres en samlet afskrivningssaldo. Det accepteres derfor i praksis, at der foretages en forholdsmæssig fordeling af det indskydende selskabs samlede afskrivningssaldo, svarende til forholdet mellem den opgjorte handelsværdi på de overdragne aktiver og handelsværdien af aktiverne som forbliver i det indskydende selskab.

Der er følgende tre grundlæggende betingelser der skal være opfyldt for at kunne foretage sig en skattefri spaltning:

1. Det indskydende selskab skal overføre aktiver og passiver til et andet selskab.⁷⁵
2. Det modtagne selskab skal yde vederlag herfor, til det indskydende selskabs kapitalejere.
3. Vederlaget skal erlægges uden formueforrykkelse mellem selskabsdeltagere.

⁷⁵ Ved en grenspaltning skal de overdragne aktiver og passiver udgøre en samlet gren af en virksomhed. Definitionen på en samlet gren af en virksomhed findes i FUL § 15 c, stk. 2

Det modtagende selskab skal således yde vederlag for de modtagne aktiver og passiver. Vederlaget kan erlægges i form af aktier eller anparter og eventuelt en kontant udligningssum. Det er et krav at mindst én kapitalejer modtager mindst én aktie eller anpart. Det betyder ligeledes, at der er mulighed for at enkelte selskabsdeltagere udelukkende kan vederlægges i kontanter og derefter ikke længere vil være selskabsdeltager. Det står derfor parterne frit for, hvordan en eventuel kontant udligningssum fordeles mellem selskabsdeltagere, og der er valgfrihed med hensyn til hvorledes vederlaget skal vederlægges i kapitalandele og hvor stor en del der skal udgøres af kontanter. En kontant udligningssum vil altid være skattepligtig for modtageren. Ved ophørsspaltning behandles et kontantvederlag som et salg af en forholdsmæssig andel af aktier eller anparterne, mens at vederlaget behandles som udbytte ved grenspaltning.

Parterne skal derudover være opmærksomme på at der ikke må ske formueforrykkelse mellem selskabsdeltagerne, hvilket indebærer at vederlæggelsen skal ske efter det hidtidige ejerforhold. I tilfælde hvor to kapitalejere inden omstruktureringen ejer henholdsvis 70 % og 30 % af et selskab, skal selskabsdeltagerne vederlægges 70/30⁷⁶.

10.4.4 Med eller uden tilladelse fra SKAT

En skattefri spaltning, kan som aktieombytning og tilførsel af aktiver, foretages med eller uden accept fra SKAT. Såfremt ejerne i et selskab ønsker at gennemføre en skattefri spaltning uden tilladelse fra SKAT, gælder samme tre grundlæggende betingelser for transaktionen som nævnt i afsnit 10.4.3, ligegyldig om der gennemføres en gren- eller en ophørsspaltning. Derudover er følgende objektive krav til en skattefri spaltning som trådte i kraft fra indkomståret 2010:

- Selskaber der efter spaltningen ejer mindst 10 % af kapitalen i et af de deltagende selskaber, må ikke afstå aktier eller anparter i den efterfølgende periode på tre år efter vedtagelsen⁷⁷
- Værdien af de tildelte aktier eller anparter, skal svare til handelsværdien af de overdragne aktiver og passiver⁷⁸
- Forholdet mellem aktiver og gæld, der overføres til det modtagende selskab, skal svare til forholdet mellem aktiver og gæld i det indskydende selskab⁷⁹
- Der må ikke ydes kontantvederlag til selskaber, der ejer mindst 10 % af kapitalen i det indskydende selskab

Derudover gælder samme betingelser som øvrige omstrukturingsmodeller foretaget i henhold til fusionsskatteloven, at en skattefri spaltning alene kan foretages, såfremt skatteunddragelse eller

⁷⁶ Fordeling af aktier/anparter og kontanter er underordnet

⁷⁷ Kapitalandele kan dog afstås i forbindelse med en efterfølgende skattefri omstrukturering såfremt der ikke sker vederlæggelse med andet end aktier eller anparter og holdingkravet finder anvendelse i sin restløbetid på selskabsdeltageren i den efterfølgende skattefrie omstrukturering jf. FUL § 15 a, stk. 1 pkt. 5-6.

⁷⁸ FUL § 15 a, stk. 2, 2. pkt.

⁷⁹ FUL § 15 a, stk. 2, 3. pkt.

skatteundgåelse ikke er hovedformålet med transaktionen, men skal være forretningsmæssigt begrundet. Endelig er det en betingelse for en skattefri spaltning, at der ved transaktionen ikke opstår nye aktiver eller passiver. En spaltning skal derfor bestå af et selskabs samlede aktiver og passiver eller en del heraf. Det er således ikke muligt, at etablere en mellemregning mellem det indskydende selskab og det modtagende. Det er underordnet om det modtagende selskab er nystiftet eller et allerede eksisterende selskab.

10.4.5 Konsekvenser af spaltning

For selskaber som har flere forretningsaktiviteter, bør virksomhedsejer og rådgiver overveje at adskille aktiviteterne i flere selskaber og derved minimere driftsrisikoen. Ved at spalte selskabet stiftes nye selskaber uden at det nødvendigvis påvirker ejerforholdet.

I eksempelvis entreprenørvirksomheder kan problematikken ligge i, at der med større arbejder er forbundet store garantiforpligtelser, som eksisterer i en årrække efter arbejdet er udført. Det kan derfor være hensigtsmæssigt med en selskabsstruktur hvor forskellige aktiviteter fordeles i flere sideordnede selskaber. Herved kan et selskab om nødvendigt afvikles, mens koncernens øvrige aktiviteter drives uberørt videre.

I lighed med tilførsel af aktiver, kan eventualkrav, som relaterer sig til en bestemt afgrænset virksomhedsgren, indskydes et nyt selskab sammen med den fraspaltede virksomhedsgren. Det indskydende selskab vil dog i praksis stadig hæfte for eventuelle krav som vedrørte tiden inden spaltningen, men som først opstår efter spaltningen. Eventualforpligtelser som opstår efter spaltningen, vil det indskydende selskab dog være afgrænset fra, og derved minimeres driftsrisikoen i takt med de oprindelige eventualforpligtelser udløber.

10.4.6 Den selskabsretlige gennemførelse af spaltning

Spaltning af et kapital-selskab gennemføres efter reglerne i selskabslovens kapitel 15. Efter SL §§ 255 og 256, skal de centrale ledelsesorganer i de involverede selskaber udarbejde en spaltningsplan og en spaltningsredegørelse. Såfremt det kun er anpartsselskaber som deltager i spaltningen, kan anpartshaverne i enighed beslutte at fravælge udarbejdelse af en spaltningsplan jf. SL § 255, stk. 2. Til brug for generalforsamlingens beslutningsgrundlag skal endvidere vedlægges en sagkyndig vurderingsmands udtalelse om spaltningsplanen, som dog kan udelades i henhold SL § 259, stk. 1, 2. pkt. såfremt alle kapitalejere er enige heri. Endelig skal en vurderingsberetning udarbejdes. Spaltningsplanen og vurderingsmændenes udtagelse skal indsendes til Erhvervsstyrelsen, som står for offentliggørelsen.

10.4.7 Vurdering af spaltning i BYG ApS

Spaltningen vil være relevant at anvende i BYG ApS da der vil opnås en koncernstruktur hvor murer- og udlejningsaktiviteter adskilles efter Seniors ønske. Til at opnå denne struktur, er der ikke væsentlig forskel på at anvende gren- eller ophørsspaltningen. I det følgende er der taget udgangspunkt i en grenspaltning da denne kun kræver nystiftelse af ét selskab.

Som udgangspunkt bør skattemyndighederne anmodes om at omstruktureringen gennemføres med tilladelse, med begrundelsen om det forestående generationsskifte, samt at imødekomme det risikoelement det indebærer at have samlet virksomhedens aktiviteter i ét selskab. Der er i afgørelserne på området ikke en klar linje i SKATs holdning til denne problemstilling og det beror på den konkrete situation. Der er dog en tendens til, at SKAT vil påse om en spaltning ikke blot anvendes som et alternativ til en skattepligtig udtræden i en generationsskiftesituation. I SKM2004.73.TSS og SKM2005.26.TSS var begrundelsen for at gennemføre en skattefri spaltning at parterne ville foretage et generationsskifte, men SKAT vurderede at der var tale om skatteudskydelse, da de oprindelige aktionærer efterfølgende skulle udtræde af selskabet ved et tilbagesalg af aktierne til det udstedende selskab.⁸⁰ I andre tilfælde er der opnået tilladelse fra SKAT. I SKM2004.147.TSS fik parterne tilladelse med begrundelsen at generationsskiftet vedrørte de driftsmæssige aktiviteter og at de erhvervende parter var erhvervsmæssigt involveret i virksomheden. Denne situation har flere fælles træk med situationen i BYG ApS, og derved er muligheden for at opnå tilladelse til stede.

I forbindelse med en grenspaltning skal den udspaltede aktivitet være i stand til at fungere som en selvstændig enhed. Dette betyder at selskabet skal være i stand til at klare sig for egne midler jf. FUL § 15 c, stk. 2. Det er yderligere et krav at det indskydende selskab kan fortsætte efter gennemførelsen af grenspaltningen. Det vurderes at både BYG ApS og BYG NY ApS vil kunne klare sig for egne midler efter en spaltning da aktiviteterne er overskudsgivende og kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt.

Som udgangspunkt accepterer SKAT fast ejendom som en selvstændig virksomhed, uanset om ejendomme udlejes til tredjemand eller bruges af driftsselskabet. Det er en forudsætning at ejendommen ikke er specielindrettet og derved ikke kan anvendes i andre virksomheder. I sådanne tilfælde vil SKAT ikke tillade udskillelse og ejendommen må blive i det fortsættende selskab, hvilket ikke er tilfældet i BYG ApS. Der er således ingen problemstilling vedrørende udlejningsejendommen i BYG ApS.

⁸⁰ "Omstrukturering & generationsskifte", side 400

11. Omstruktureringsanbefaling i BYG ApS

Ved at sammenholde den nuværende selskabsstruktur, og parternes ønsker om det forestående generationsskifte og fremtidsplanerne, kan det konstateres, at det vil være nødvendigt at foretage en omstrukturering for at danne den optimale koncernstruktur.

Der er flere forhold som indikerer at skattefri spaltning kan være anvendelig i BYG ApS. En fraspaltning af selskabets udlejningsejendom har flere formål. Spaltningen vil imødekomme Seniors ønske om at videreføre investering- og udlejningsaktiviteter efter en overdragelse af murervirksomheden. Derudover vil udlejningsejendommen frigøres fra de garantiforpligtelser der er knyttet til entrepriseopgaverne som opstår efter udspaltningen, og endelig vil spaltningen have til formål at lette finansieringsbyrden for Junior, som derved skal finansiere mureraktiviteterne. Spaltningsbalancen for BYG ApS er udarbejdet efter formodning om, at tilladelsen til at foretage en skattefri spaltning er givet af SKAT i henhold til SKM2004.147.TSS.⁸¹

Efter en spaltning af BYG ApS, kan det overvejes at foretage skattefri aktieombytning. Det er parternes beslutning, hvorledes den endelige overdragelse skal foregå, der afgør om der skal foretages yderligere omstrukturering, da en eventuel holdingdannelse vil udelukke eller være nytteløs ved flere generationsskiftemodeller og i andre tilfælde være hensigtsmæssig.

Det vil dog under alle omstændigheder anbefales Senior, at stifte et holdingselskab og gennem dette videredrive udlejningsejendomme i et eller flere 100 % ejede ejendomsselskaber. Herved vil Senior kunne sælge anparterne i datterselskaberne skattefrit, fremfor at sælge ejendommene og derved realisere en skattepligtig ejendomsavance.

⁸¹ Bilag 4

12. Generationsskiftemodellerne

I dette kapitel, vil generationsskiftemodellerne blive gennemgået.⁸² Modellerne er vidt forskellige og anvendelsen afhænger af den enkelte situation. Det vil i nogle tilfælde være nødvendigt, at foretage en omstrukturering af selskabsstrukturen ved en eller flere af de omstrukturingsmodeller, som blev gennemgået i det foregående kapitel, inden det egentlige generationsskifte gennemføres, mens andre kan tage udgangspunkt i et personligt ejerforhold af virksomheden.

12.1 Overdragelse ved gave uden succession

12.1.1 Lovgivningen og betingelser

En overdragelse af en virksomhed kan ske ved, at hele eller en andel af en virksomhed gives til en anden person uden at overdrageren opnår en modydelse for aktier eller anparterne. I denne situation vil der være tale om en gave. Som udgangspunkt er gaver skattepligtige for modtageren jf. SSL § 4 stk. 1. litra c jf. PSL § 3, med mindre at modtageren er omfattet af gaveafgiftskredsen⁸³, der medfører at gaven ikke skal medtages i den skattepligtige indkomst jf. SL § 5 stk. 1 litra b. Det afgørende er således modtagerens slægtsforhold til gavegiveren.

12.1.2 Gaveafgift

Ved gaveoverdragelser mellem personer som er omfattet gaveafgiftskredsen, medtages værdien af gaven således ikke i den skattepligtige indkomst, men er i stedet omfattet af gaveafgiftspligten.

Gaveafgiftssatsen afhænger af modtageren. Personer der er nævnt i BAL § 22 stk. 1 pkt. a-e, bliver pålagt en gaveafgift på 15 %, mens personer der er omfattet af BAL § 22, stk. 1 pkt. f, pålægges en gaveafgift på 36,25 %.⁸⁴

⁸² Modellerne vil tage udgangspunkt i spaltningbalancen jf. bilag 4, samt korrigeret for udlejningens resultat- og skattemæssige påvirkning de seneste tre år

⁸³ i henhold til BAL § 22

⁸⁴ Personer omfattet af BAL 22, stk. 1 pkt. f, pålægges som øvrige personer en afgift på 15 %. Derudover tillægges yderligere 25 % som beregnes af gaveværdien fratrukket de første 15 %. Herved opnås en samlet afgift på 36,25 %

Gaveafgiften beregnes på grundlag af gavens værdi, der overstiger bundgrænsen, jf. BAL § 23. Følgende bundgrænser og afgiftssatser er gældende i 2012⁸⁵:

Gave til:	Bundgrænsen i 2012	Afgiftssats
Ægtefæller	Ubegrænset ⁸⁶	0 %
Børn, forældre og stedbørn	58.700	15 %
Børns og stedbørns afkom	58.700	15 %
Afdødt barns eller stedbarns ægtefælle	58.700	15 %
Svigerbørn i øvrigt	20.500	15 %
Stedforældre og bedsteforældre	58.700	36,25 %
Plejebørn med fælles bopæl i 5 år	58.700	15 %
Samlevende i min. 2 år	58.700	15 %
Andre	Skattepligtig	

Fig. 11: Gaveafgiftssatser - og bundgrænser 2012 (egen tilvirkning)

Bundgrænserne gælder for gaveoverdragelse ydet fra gavegiver til gavemodtager. Dette vil sige at forældre kan hver give sit barn en afgiftsfri gave svarende til bundgrænsen, og dermed kan et barn i år 2012 få kr. 117.400 i gave af sine forældre uden at der pålægges gaveafgift.

Jf. BAL § 24 stk. 5 er der mulighed for, at gavegiveren betaler gaveafgiften for gavemodtageren. Den betalte gaveafgift bliver ikke afgiftspligtig for gavemodtageren og derved kan gaveafgiftssatsen mindskes. Denne metode kan være fordelagtig ved et generationsskifte, hvor gavegiveren som regel er mest kapitalstærk og derved er bedre i stand til at betale gaveafgiften end gavemodtageren. Alternativt kan afgiften ligeledes betales af formuegodet uden at det får yderligere afgiftsmæssige konsekvenser jf. BAL § 24, stk. 4.

⁸⁵ Revisor manual 2012, side 55

⁸⁶ Gaver mellem ægtefæller er afgiftsfrie, jf. BAL § 22 stk. 3.

12.1.2 Vurdering i BYG ApS

Ved en gaveoverdragelse af BYG ApS fra Senior til Junior, kan værdiansættelsen af gaven ske efter 1982-cirkulæret da parterne er indenfor den nævnte personkreds i BAL § 22 og der ikke er foretaget afståelse af kapitalandele til tredjemand som kan indikere en handelsværdi for anparterne. En fuld gaveoverdragelse vil ikke være ideel da Senior ikke opnår vederlag for anparterne, og derved ikke opnår tilstrækkelig med kapital til pensionen. Den endelige overdragelse kan dog indeholde et gaveelement, ved at en andel af BYG ApS overdrages som gave.

12.1.3 Konsekvenser for overdrager

En gaveoverdragelse af anparterne i BYG ApS medfører at Senior vil blive realisationsbeskattet da overdragelsen af anparterne vil sidestilles med en afståelse. Det betyder at Senior vil svare skat af hele værdien samt den negative anskaffelsessum. De skattemæssige konsekvenser vil dog kunne undgås ved at anvende successionsreglerne. Som kendetegnet ved en gaveoverdragelse, vil Senior dog ikke modtage vederlag for anparterne, hvilket ikke er i overensstemmelse med det oprindelige ønske for generationsskiftet, da værdien af selskabet udgør en del af Seniors pensionsopsparing. Ved anvendelse af denne model, vil Seniors ønske om at omsætte anparterne til pensionsmidler således ikke blive opfyldt, da nettoprovenuet som følge af skattebetalingen vil være negativ.

12.1.4 Konsekvenser for erhverver

Junior som er modtageren af gaven, er omfattet af den gaveafgiftspligtige personkreds, og er derfor ikke skattepligtig af værdien af selskabet, men pålægges derimod en gaveafgift, som beregnes af den del af gavens værdi som overstiger grundbeløbet. Værdien af anparterne i BYG ApS i henhold til 1982-cirkulæret er fastsat til kr. 1.588.000 jf. bilag 5 og dermed udgør afgiftsgrundlaget som følger:

Værdi af BYG ApS	1.588.000
Bundfradrag	<u>(58.700)</u>
Gaveafgiftsgrundlag.....	<u>1.529.300</u>
Gaveafgift, 15 %	<u>229.395</u>

I tilfælde af at Senior ønsker at betale gaveafgiften, får det ikke yderligere skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser for Junior jf. BAL § 24, stk. 5.

12.2 Salg af aktier eller anparter

En kapitalejer kan vælge at sælge sine kapitalandele direkte til erhverver, enten ved direkte ejerskab eller fra sit holdingselskab, alt afhængig af hvilken selskabsstruktur der er konstrueret. De skattemæssige konsekvenser heraf er væsentligt forskellige og vil blive gennemgået i det følgende.

12.2.1 Salg mellem fysiske personer

12.2.1.1 Lovgivningen og betingelser

Overdragelser af kapitalandele mellem fysiske personer, vil som udgangspunkt udløse aktieavancebeskatning af en eventuel avance for overdrager. Avancen opgøres som forskellen mellem anskaffelsessummen og afståelsessummen. Beskatning af noterede aktier eller anparter skal opgøres efter aktieavancebeskatningslovens gældende regler og medtages til den skattepligtige indkomst som aktieindkomst jf. PSL § 4 a. En avance beskattes med 27 % af de første kr. 48.300⁸⁷ og med 42 % af beløb derudover.⁸⁸

En hovedaktionær der har anskaffet aktierne eller anparterne før d. 18. maj 1993, kan beregne et ejertidsnedslag i aktieavancen i henhold til ABL § 47. Ejertidsnedslaget udgør 1 % pr. ejerår, frem til og med 1998 og kan maksimalt udgøre 25 %.

Hovedaktionærkriteriet afgøres efter hvorvidt hovedaktionæren indenfor de seneste fem år, har ejet mindst 25 % af selskabskapitalen eller har haft mere end 50 % af stemmевærdien, jf. ABL § 4. Såfremt at kapitalandelene er erhvervet ved en skattefri virksomhedsomdannelse er kravet, at kapitalejeren indenfor de seneste ti år har ejet mindst 25 % af selskabskapitalen eller har haft 50 % af stemmевærdien.

Personer som afstår kapitalandele i et selskab, har i henhold til PBL § 15 A, mulighed for at udskyde beskatningen fra salget, ved at indskyde midler på en særlig pensionsordning. Den skattepligtige fortjeneste kan således helt eller delvist indskydes på pensionsordningen hvilket medfører at beskatningen udskydes til pensionens udbetalingsdato. Der er følgende betingelser knyttet til ordningen:

- Personen skal være fyldt 55 år inden afståelsen og skal i en periode på mindst ti år indenfor de seneste 15 år forud for det indkomstår hvori kapitalandelene afstås, have været hovedaktionær i henhold til ABL § 4. Det er ikke et krav til at perioden skal være sammenhængende.
- Selskabet skal drive erhvervmæssig virksomhed.⁸⁹
- Pensionsordningen skal være en pensionsordning med løbende udbetaling.
- Indbetalingen kan maksimalt udgøre kr. 2.507.900 i år 2012 og skal foretages indenfor en 10-årig periode.

⁸⁷ Bundgrænsen er 96.600 kr. for ægtefæller

⁸⁸ PSL § 8 a

⁸⁹ Der redegøres nærmere om begrebet "erhvervmæssig virksomhed" i afsnit 12.3.1

12.2.2 Vurdering i BYG ApS

12.2.2.1 Konsekvenser for overdrager

Et salg af BYG ApS mellem Senior og Junior, vil medføre at selskabet kan værdiansættes efter 1982-cirkulæret da personerne er indenfor gaveafgiftskredsen og overdragelsen sker mellem fysiske personer og der ikke er sket nylige salg af selskabets anparter. Endelig er det dog en betingelse af der skal indgå et gaveelement som i dette tilfælde vil udgøre kr. 60.000.

Handelsværdien kan efter 1982-cirkulæret fastsættes til kr. 1.588.000. Der påhviler anparterne en negativ anskaffelsessum på kr. 956.700, som følge af selskabsstiftelsen ved skattefri virksomhedsomdannelse i 2008, der fordeles forholdsmæssig i forhold til handelsværdierne i de to selskaber som følge af spaltningen. Anparternes anskaffelsessum i BYG ApS er således kr. - 682.049⁹⁰. Det betyder at Seniors skattepligtige avance udgør kr. 2.270.049. Som følge af den sene virksomhedsomdannelse, kan Senior ikke fratække et ejertidsnedslag i avancen på anparterne.

Et salg af anparterne vil derfor medføre følgende skattebetaling og nettoprovenu:

Afståelsessum	1.588.000
Anskaffelsessum	<u>(682.049)</u>
Skattepligtig avance	<u>2.270.049</u>
Skat af grundbeløb, 27 % af 48.300.....	13.041
Progressionsskat, 42 % af (2.270.049 - 48.300)	<u>933.135</u>
Skattebetaling i alt	<u>946.176</u>
Gave til Junior	<u>60.000</u>
Seniors nettoprovenu	<u>581.824</u>

Senior har dog mulighed for at indbetale den skattepligtige avance på en pensionsordning, jf. PBL § 15 A. Betingelserne for at anvende ordningen er alle opfyldt og den skattepligtige avance på kr. 2.270.049 overstiger ikke det maksimale beløb, hvorfor beskatningen på hele avancen kan udskydes til udbetalingen af pensionen. Ulempen ved at benytte ordningen er dog, at midlerne fra salget bindes og kan ikke anvendes til øvrige investeringsaktiviteter.

⁹⁰ Bilag 4

12.2.2.2 Konsekvenser for erhverver

Købesummen udgør tkr. 1.588 og skal finansieres kontant eller ved optagelse af lån. Ved lånoptagelse, skal Junior være opmærksom på, at afdrag og påløbende renter på lånet skal betales af beskattede midler i form af løn eller udbytte. Såfremt at BYG ApS bliver Juniors eneste indtægtskilde, skal det nøje beregnes, om selskabet kan bære at udbetale den nødvendige løn eller kan generere de nødvendige overskud til senere udlodning. Junior vil beskattes med op til 56 % som udgør marginals-katten⁹¹ af indkomsten, mens rentefradraget for de betalte renter udgør 32 %. Muligheden for at overdrage selskabet direkte mellem parterne, afhænger således af om købesummen helt eller delvist kan finansieres ved ekstern långivning og kan tilbagebetales af beskattede midler. Overdragelsessummen på tkr. 1.588 vil være Juniors skattemæssige anskaffelsessum ved videresalg. Endelig vil Junior pålægges en gaveafgift på beløbet som overstiger bundgrænsen for afgiftsfrie gaver, hvilket betyder at Junior skal svare 15 % afgift af 1.300 kr.

⁹¹ Løn og udbyttes beskattes med omtrent samme procentsats såfremt udbytte udgør mere end kr. 48.300

12.2.3 Salg fra holdingselskab

12.2.3.1 Lovgivning og betingelser

Alternativt til ovenstående, kan anparterne sælges fra et holdingselskab til erhverver. Som udgangspunkt er aktieavance skattepligtigt for selskaber, men er koncernstrukturen konstrueret således, at holdingselskabet ejer driftsselskabet 100 %, kan skattebyrden på avancen udskydes på ubestemt tid. Det skyldes, at et salg af datterselskabsaktier er skattefrit i henhold til ABL § 8 jf. § 4A. Det kræver dog at stiftelsen af holdingselskabet foretages rettidigt, såfremt holdingstiftelsen er gennemført ved en af de i kapitel 10 nævnte omstrukturingsmodeller.

Overdragelsen vil ske mellem to parter som vil anses for værende nærtstående parter. Handlen vil dog ikke være omfattet af 1982-cirkulæret, da overdragelsen ikke sker mellem fysiske personer, og derfor kan handelsværdien opgøres i henhold til Cirk. 2000-9.

12.2.4 Vurdering i BYG ApS

12.2.4.1 Konsekvenser for overdrager

Ved et salg fra et holdingselskab, vil Senior's skattepligtige indkomst som udgangspunkt ikke påvirkes. Avancen på anparterne vil være skattefrit i henhold til ABL § 8 jf. § 4A, såfremt holding- eller ejertidskravet er overholdt, afhængig af, at omstruktureringen af selskabsstrukturen er sket med eller uden tilladelse.

Ved udlodninger i selskabet til Senior's privatøkonomi, vil der ske beskattning efter aktieavancebeskatningslovens regler. Der kan årligt udloddes udbytte, hvoraf de første 48.300 kr. beskattes med 27 %, mens den resterende del beskattes med 42 %. Det er således muligt at opnå en beskattelse på 27 % af avancen, såfremt avancen udloddes over en lang årrække. Hvis alle parametre holdes konstant, vil der således kunne opnås en besparelse på kr. 108.675 over en 15-årig periode ved en årlig udlodning på kr. 48.300.

12.2.4.2 Konsekvenser for erhverver

Har Senior valgt en koncernstruktur, hvor salget af anparterne sker fra et holdingselskab, kan Cirk. 2000-9 anvendes ved værdiansættelsen af anparterne og ikke 1982-cirkulæret. Det betyder derfor også at finansieringsbyrden bliver større for Junior, da dette cirkulære medregner værdien af den oparbejdede goodwill i selskabet, med en merværdi til følge.

Vælger Junior at overdragelsen skal ske til ham personligt får det samme økonomiske konsekvenser som i afsnit 12.2.2.2. Ved at erhverve anparterne i et selskab, vil renter og afdrag ikke ske af beskattede midler, men derimod ved indtjeningen i Byg ApS. Indtjeningen i Byg ApS beskattes med 25 %, hvorefter det resterende overskud kan udloddes skattefrit til Junior's holdingselskab og anvendes til afdrag på gælden.

12.3 Overdragelse af anparter med succession

Et alternativ til salg af aktier eller anparter, er en overdragelse med succession. Successionsprincippet indebærer at der ikke sker en realisationsbeskatning ved overdragelsen, idet erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, hvilket indebærer anskaffelsessum, -tidspunkt samt eventuel hensigt. Beskatningen udskydes derved på ubestemt tid, til det tidspunkt hvor kapitalandelene anses for skattemæssigt afstået.

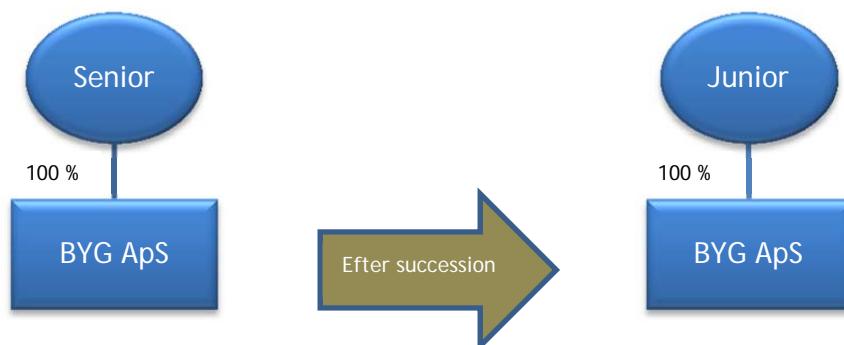

Fig. 12: Overdragelse med succession (egen tilvirkning)

12.3.1 Lovgivning og betingelser

Successionsbestemmelserne findes i KSL § 33C for personlige virksomheder, ABL §§ 34, 35⁹² og 35 A for aktier og anparter, samt KSL §§ 26 A og B for ægtefæller.

En overdragelse af aktier eller anparter kan kun ske til en nærmere begrænset personkreds, jf. ABL § 34, stk. 1 nr. 1. Personkredsen omfatter børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, søskendes børnebørn eller en samlever som opfyldes BAL § 22, stk. 1, litra d's bestemmelser. Bestemmelsen er udtømmende og der kan derfor ikke overdrages til øvrige personer med succession. Det bemærkes ligeledes, at overdragelsen ikke kan ske fra de ovennævnte personer til fx en forælder, da en sådan overdragelse ikke vil være omfattet af ABL § stk. 1, nr. 1.⁹³

Reglerne for succession gælder kun for personer som er fuldt skattepligtige til Danmark i medfør af KSL § 1 jf. ABL § 34, stk. 3. Det skyldes at beskatningen først indtræder når erhververen afstår kapitalandelene og derved ikke må være bosat i udlandet. Derudover er det en betingelse, at den enkelte overdragelse af aktier eller anparter, skal udgøre mindst 1 % af selskabskapitalen. Der er ikke længere et krav til hvor stor en andel i stemmerettighederne der er knyttet til den overdragne kapitalandel, da der udelukkende måles på procentdelen af selskabskapitalen.

⁹² Til nære medarbejdere

⁹³ Dog med undtagelse i ABL § 35 A

Endelig skal der ifølge ABL § 34, stk. 1, nr. 3 jf. stk. 6, være tale om en erhvervmæssig virksomhed, dvs. en virksomhed hvis aktivitet og formue ikke i overvejende grad består i passiv pengeanbringelse. Netop denne betingelse, kaldet pengetanksreglen, har i slutningen af 2011, vakt stor opmærksomhed, da regeringen gennemførte en skærpelse af reglen. Bestemmelsen medfører, at virksomheder hvis indtjening hovedsageligt stammer fra aktiver af ikke-erhvervmæssig karakter, som omfatter udlejning af fast ejendom, likvider, værdipapirer og lignende eller at størstedelen af virksomhedens aktiver består af disse, kan selskabets kapitalandele ikke overdrages med skattemæssig succession. Inden regeringens skærpelse udgjorde grænsen 75 %, men lovændringen betyder at selskaber hvis ikke-erhvervmæssige aktiver udgør mindst 50 % af balancesummen eller over halvdelen af selskabets indtjening genereres af sådanne aktiver, kan kapitalandele ikke overdrages med succession pr. 1. januar 2012.

I forbindelse med skærpelsen af pengetanksreglen indførte regeringen en overgangsregel som kan anses for at være en lempelse af de tidligere regler. Målingen af en virksomheds ikke-erhvervmæssige aktiver sker normalt på overdragelsestidspunktet og som et gennemsnit af de sidste tre regnskabsår. Overgangsreglen giver imidlertid mulighed for, at virksomhedsejere frit kan vælge mellem, at blive vurderet over tre år eller kun over det seneste år frem til 2014.⁹⁴ Målingen sker kun på selskabets aktivside, og ledelsen har således mulighed for at optimere selskabets balance så selskabet gøres successionsejnet med udgangen af regnskabsåret, ved fx at minimere selskabets beholdning af likvider og værdipapirer i form af afdrag på selskabets gæld op mod årsafslutningen.

Lovændringen kan ramme bredt og kan få konsekvenser for mange familieejede virksomheder:

"[...] den store gruppe af velkonsoliderede familieejede virksomheder, der er kommet helskindet igennem finans- og gældskrise, fordi de takket være guldet på kistebunden er uafhængige af bankerne og nu er klar til ny ekspansion. Men i den nye lov sidestiller skatteministeren virksomhedernes likvide formuer med passive pengetanke, som skal særbeskattes med yderligere 42 pct. i aktieavanceskat af hele selskabets værdi."⁹⁵

Det er endnu usikkert hvor stor en indflydelse skærpelsen får på de kommende generationsskifter og erhvervslivet generelt. Men virksomheder som er velkonsoliderede og som står overfor et generationsskifte indenfor familien, vil blive ramt af den nye regel. De kan tvinges til at udlodde udbytte og derved lade sig beskatte, i stedet for at lade pengene stå i selskabet og anvende dem til at skabe vækst eller til at modstå endnu en krise med afskedigelser af medarbejdere til følge. Regeringens skærpelse kan derfor vise sig at være en kortsigtet løsning.

⁹⁴ "Generationsskifte/Omstrukturering", af Michael Seerup, Nyhedsbrev 12-2011, Bech-Bruun

⁹⁵ "Thors hammer rammer familievirksomheder", Børsen, mandag d. 5 december 2011 side 6 og 7

12.3.2 Sikringsakt

Der er tidligere redegjort for successionsbestemmelsens udtømmende personkreds, og det er som udgangspunkt ikke muligt at overtage kapitalandele med skattemæssig succession såfremt parterne ikke er omfattet af denne. Hvis et gennemført generationsskifte ikke har udviklet sig i overensstemmelse med parternes hensigt, kan lovhjemlen i ABL § 35 A finde anvendelse. Ved at støtte ret på denne bestemmelse, kan parterne fortryde overdragelsen, og overdrage aktier eller anparterne tilbage til den oprindelige overdrager, uden at det får skattemæssige konsekvenser for hverken overdrager eller erhverver.

Følgende tre betingelser der skal være opfyldt før at ABL § 35 A kan træde i kraft:

1. overdragelsen skal senest ske fem år efter den oprindelige overdragelse,
2. overdragelsen skal ske til den tidligere ejer som aktier eller anparterne blev erhvervet fra,
3. den første overdragelse skete med skattemæssig succession.

Bestemmelsen er indsat for at imødekomme generationsskifter, hvor det efterfølgende ikke udvikler sig planmæssigt. I forarbejderne til loven fremgår det, at der særligt er tænkt på den situation hvor sygdom forhindrer erhververen i at fortsætte med at drive virksomhed og derfor ønsker at overdrage virksomheden tilbage til den oprindelige ejer, uden at det får skattemæssige konsekvenser. Derved svækkes selskabets kapitalgrundlag ikke, ved en udløst realisationsbeskatning.⁹⁶ Selvom forarbejderne til loven kun nævner sygdomstilfældet, vil bestemmelsen kunne anvendes, såfremt parterne ønsker at lade overdragelsen gå tilbage som følge af bristede forudsætninger, som eksempelvis manglende evner eller lyst til at videredrive virksomheden. Det er dog en forudsætning, at de tre ovenstående betingelser er opfyldt.

12.3.3 Passivpost

Parterne kan ved en overdragelse af en virksomhed med skattemæssig succession, aftale at der sker fuldt vederlag for de overdragne aktier eller anparter, at erhververen modtager kapitalandelene fuldt ud som en gave, eller som en kombination af de to muligheder. Såfremt der er et gaveelement i overdragelsen, er der mulighed for at beregne en passivpost i henhold til KSL § 33 D, som der skal tages hensyn til ved beregningen af gaveafgiften eller ved indkomstbeskatningen. Dette afhænger af, om gavemodtager er indenfor gaveafgiftskredsen eller ej.

I henhold til KSL § 33 D, stk. 2, skal passivposten beregnes på den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet såfremt gavegiver havde solgt aktier eller anparterne på tidspunktet for overdragelsen af gaven. Jf. KSL § 33 D, stk. 3 udgør passivposten 22 % ved aktieavance. Passivposten fratrækkes i gaveafgiftsgrundlaget eller, såfremt gavemodtageren ikke er omfattet af BAL § 22 og dermed skal indkomstbeskattes i henhold til SSL § 4, litra c, i gavens værdi. Passivposten er et udtryk for en

⁹⁶ "Generationsskifte og omstrukturering", side 65

kompensation for den latente skattebyrde, erhververen påtager sig, ved at succedere i overdragerens skattemæssige stilling.

12.3.4 Vurdering i BYG ApS

BYG ApS er en velkonsolideret virksomhed som gennem finans- og gældskrisen har vægtet konsolidering af kapitalberedskabet højere end udlodning af udbytte til anpartshaver. Det betyder midlertidigt, at BYG ApS rammes af regeringens skærpe af ABL § 34, stk. 1, nr. 3, målt på gennemsnittet af de seneste tre regnskabsår. Selskabet kan dog anvende overgangsreglen og kun anvende det seneste års regnskabstal hvor de ikke-erhvervmæssige udgør 49 % af den samlede balance, og dermed er under grænsen på 50 %. Hermed er BYG ApS successionsejnet.

Overdragelsen af BYG ApS vil ske mellem fysiske personer inden for gaveafgiftskredsen, og derved kan handelsværdi af anparterne foretages efter 1982-cirkulærets bestemmelser såfremt der indgår et gaveelement i overdragelsen. Efter de gældende regler i BAL § 27, stk. 2, har SKAT en absolut frist på tre måneder fra modtagelsen af gaveanmeldelsen til at ændre værdiansættelsen.⁹⁷ Efter tre måneders fristen, har SKAT ikke adgang til at korrigere parternes værdiansættelse som derved er endelig.

Handelsværdien kan efter 1982-cirkulæret opgøres til kr. 1.588.000.⁹⁸ Hvis overdragelsen var sket uden skattemæssig succession, ville skattebetalingen udgøre 946.176⁹⁹, svarende til den latente skattebyrde. Såfremt ønsket er, at overdragelsen skal ske skattemæssigt så lempeligt som muligt, samt at Junior modtager den maksimale gave uden at det udløser gaveafgift, vil gavens værdi udgøre kr. 558.111 og kr. 1.029.889 skal erlægges kontant eller ved gældsbev.¹⁰⁰

12.3.4.1 Konsekvenser for overdrager

Ved overdragelse af anparterne i BYG ApS med skattemæssig succession, vil overdragelsen ikke få skattemæssige konsekvenser for Senior. På trods af, at der påhviler anparterne en skattepligtig avance¹⁰¹, vil overdragelsen ikke udløse beskatning, da Junior vil indtræde i Seniors skattemæssige stilling, i henhold til anskaffelsessum og -tidspunkt.

Senior kan vælge at overdrage anparterne helt eller delvist som gave eller mod vederlag, som kan erlægges kontant eller som gældsbev. Ved en afgiftsoptimeret overdragelse vil Seniors nettoprovenu

⁹⁷ Skatteministeriet har den 1. juli 2011 (j.nr. 2010-711-0052) sendt udkast til forslag til lov om ændring af skattekontrolloven. Det foreslås at SKAT kan ændre værdiansættelse af en gave inden seks måneder efter modtagelsen af gaveanmeldelsen, hvis SKAT finder, at værdiansættelsen ikke svarer til handelsværdien på tidspunktet for modtagelsen af gaven. Fristen på seks måneder begynder først at løbe fra det tidspunkt, hvor SKAT har de oplysninger, der er nødvendige for at behandle værdiansættelsen.

⁹⁸ Bilag 5

⁹⁹ Jf. afsnit 12.2.1.2.1

¹⁰⁰ Bilag 7

¹⁰¹ At der påhviler de overtagne aktiver en skattepligtig avance, er en betingelse for succession, jf. ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33 C, stk. 3

udgøre tkr. 1.030 mod tkr. 642 ved et skattepligtigt salg. Fordelingen skal dog vægtes således, at Senior fremover vil have de nødvendige midler til rådighed til sin pension.

12.3.4.2 Konsekvenser for erhverver

Ved at få overdraget anparterne med succession, vil Junior indtræde i Seniors skattemæssige stilling, hvilket indebærer anparternes anskaffelsessum og -tidspunkt. Såfremt Junior har fremførselsberettiget tab efter ABL §§ 13 eller 14, kan dette ikke modregnes i avancen på anparterne jf. KSL § 33 C stk. 4.

Hvis parterne kan tiltræde det gaveafgiftsoptimerede overdragelsesforslag, vil Junior modtage en gave til en værdi à kr. 558.111 svarende til passivposten og afgiftsbundfradraget, og vil derfor ikke blive pålagt en gaveafgift. Såfremt Junior afstår anparterne kort tid efter anskaffelsen, vil det realisere et tab på kr. 388.065 svarende til Seniors merprovenu ved at overdrage anparterne i BYG ApS ved succession fremfor et skattepligtigt salg.¹⁰² Det vil derfor ikke kunne betale sig for en erhverver at få overdraget kapitalandele ved succession for at afstå disse efter kort tid.

Købesummen på tkr. 1.030 kan erlægges kontant eller finansieres ved gældsbrev, eventuelt som et anfordringsgældsbrev. Såfremt købesummen skal erlægges kontant, kan et alternativ til at finansiere købesummen ved at optage fremmedfinansiering være, at finansieringen sker gennem BYG ApS som selvfinansiering jf. SL §§ 206 - 209. BYG ApS kan derved medvirke til finansieringen af overdragelsen ved, direkte eller indirekte, at stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed for lån som Junior optager. Betingelserne for tilladelse af selvfinansiering er følgende:

- Finansieringen skal vedtages på en generalforsamling¹⁰³, og det centrale ledelsesorgan skal udarbejde en skriftlig redegørelse for baggrunden og vilkårene for lånet. Det er ledelsens ansvar at selskabet har det fornødne kapitalberedskab samt at udlånet foretages på rimelige vilkår.
- Finansieringen må kun ske indenfor en beløbsramme svarende til selskabets frie reserver. Finansieringen skal endvidere til enhver tid være forsvarlig under hensyntagen til selskabets økonomiske stilling.
- Finansieringen skal ske på sædvanlige markedsvilkår. Renter og løbetid mv. skal således fastsættes, som hvis lånet blev ydet af en uafhængig långiver. Det centrale ledelsesorgan skal foretage en kreditvurdering af den kreds, der modtager selskabets økonomiske bistand.

Junior har ved at anvende ovenstående regelsæt, mulighed for at lade BYG ApS finansiere eller stille sikkerhed for selskabets frie reserver som pr. 1. januar 2012 udgør tkr. 1.751 i henhold til

¹⁰² Bilag 8

¹⁰³ Med flertal som ved vedtægtsændring

spaltningsbalancen. Selskabets kreditorer skal ikke godkende finansieringen, men blot orienteres, hvilket sker ved at ledelsens redegørelse offentliggøres i Erhvervsstyrelsen senest to uger efter beslutningen.

12.4 A/B modellen

A/B modellen er en generationsskiftemodel, som gør det muligt for erhverver at tegne aktier eller anparter i et selskab til en lavere tegningskurs, mod til gengæld at fraskrive sig retten til udbytte i en periode herefter. Ligningsrådet har accepteret denne generationsskiftemodel¹⁰⁴, hvor overdragers ønske om en høj pris kan kombineres med erhververs ønske om lempelig finansiering. Modellens formål er således at reducere finansieringskravet til den indtrædende kapitalejer og i stedet lade selskabets fremtidige indtjening finansiere overdragelsen.

Modellens tidshorisont er længere end de øvrige generationsskiftemodeller og kræver en grundig planlægning inden gennemførelsen. A/B modellen er opdelt i følgende tre faser:

- 1) Opdeling af driftsselskabets kapital i A- og B-aktier eller en kapitaludvidelse af B-aktier, hvor A-aktierne for tildelt en forlods udbytteret.
- 2) Ny kapitalejers indtræden ved nytegning af B-aktier eller køb af B-aktier til en reduceret kurs, som følge af A-aktiernes forlods udbytteret.
- 3) Opdelingen af A- og B-aktier ophører, når den forlods udbytteret er udbetalt til kapitalejere med A-aktier eller når den forlods udbytteret bortfalder som følge af en tidsbegrænsning.

12.4.1 Modellens første fase

Selskabets vedtægter ændres ved, at der foretages en opdeling i A- og B-aktier og hvor A-aktierne tildeles forlods udbytteret. Vedtægtsændringer sidestilles i praksis med afståelse af aktier, hvis aktierne efter vedtægtsændringen vurderes at have en anden identitet. Dette gælder dog kun, såfremt vedtægtsændringen medfører at der sker en formueforskydning mellem selskabets kapitalejere. Hvis vedtægtsændringerne betyder at der sker en forskydning i stemmeretten, vil vedtægtsændringen ikke medføre en afståelse, som det fastslås i bl.a. SKM2011.171.SR og SKM2011.168.SR. Det er kun i tilfælde af, at der sker en økonomisk forskydning mellem kapitalejerne, som vil medføre afståelse og dermed afståelsesbeskatning.¹⁰⁵

I hovedaktionærselskaber vil der på tidspunktet for vedtægtsændringen ofte kun være en kapitalejer og der vil derfor ikke ske en formueforskydning, jf. SKM2004.416.LR samt SKM2006.387.SR. Ændringen i vedtægterne vil derfor i de fleste tilfælde ikke sidestilles med afståelse af aktier.

¹⁰⁴ SKM2004.416.LR

¹⁰⁵ SKM2007.433.SR

Der skal i værdiansættelsen af den forlods udbytteret, tages højde for en rentefaktor samt en risikofaktor. Rentefaktoren er en følge af, at udbyttefordelen ikke udbetales med det samme, men at udlodningen skal ske over en længere periode. Da udbetalingen sker over en årrække, er der således også en risiko forbundet med udbetalingen, hvilket skal afspejles i beregningen af udbytteretten. Værdien tillægges derfor en risikofaktor som en kompensation, for den manglende sikkerhed for at udbyttefordelen kommer til udbetaling til A-aktionæren.

12.4.2 Modellens anden fase

Efter vedtægtsændringen, kan den nye kapitalejer indtræde ved, at der sker nytegning af B-aktier hvis værdi afhænger af størrelsen af den beregnede forlods udbytteret. Den indtrædende kapitalejer kan tegne til en relativ lav kurs. Den lave kurs skal ses i lyset af de hidtidige kapitalejeres forlods udbytteret. Derfor vil tegningskursen være den reelle markedskurs, selvom kursen kan synes langt under en kursfastsættelse på et marked i fri handel og vandel.

I den efterfølgende periode udloddes den beregnede udbytteret fra driftsselskabet til den hidtidige kapitalejer og selskabet "tømmes" således for den del af formuen, som ikke tilkommer den indtrædende kapitalejer. Den indtrædende part, har ikke adgang til udbytte før hele udbytteretten er udnyttet, men det manglende udbytte blev der netop kompenseret for, ved den lave tegningskurs ved tegningen af B-aktierne.

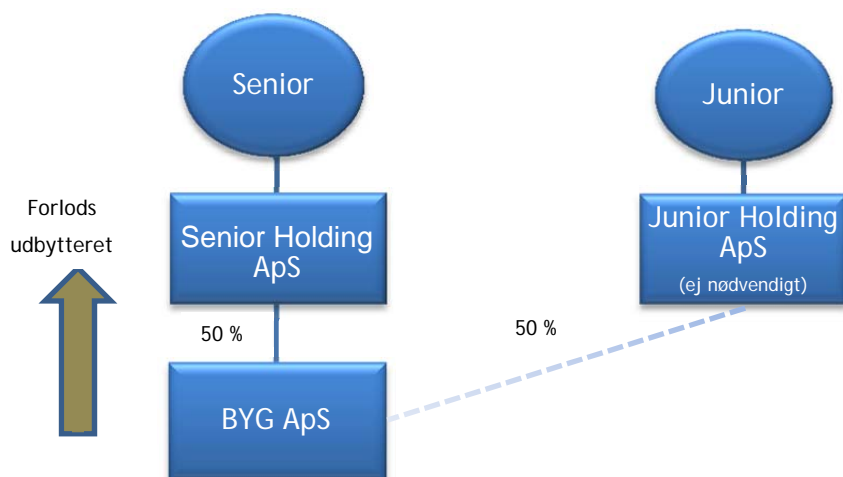

Fig. 13: A/B modellens anden fasen

A/B modellens formål er, at størstedelen af overdragelsessummen betales af selskabet i form af fremtidigt udbytte og at finansieringsbyrden derved lettes for erhververen. Netop denne fase er derfor meget central, da overdrageren skal opnå vederlag for sin virksomhed i denne periode. Det har således stor betydning, at selskabet har en solid indtjening i disse år.

12.4.3 Modellens tredje fase

Opdelingen af A- og B-aktier ophører, når den forlods udbytteret er kommet til udbetaling eller når den forlods udbytteret bortfalder som følge af en tidsbegrænsning. Tidspunktet for dette ophør, kan derfor være fastsat til et bestemt tidspunkt eller kan afhænge af selskabets resultater og deraf udlodningsmuligheder. Hermed kan den endelige overdragelse foretages.

A/B modellens afsluttende fase, kan illustreres således:

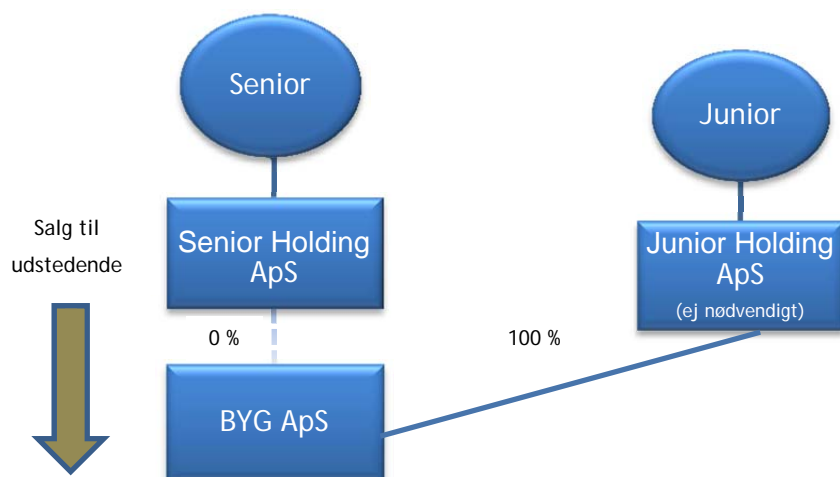

Fig. 14: A/B modellens tredje fase (egen tilvirkning)

Når udbytteretten er udnyttet, opløses aktieklasserne og kapitalejerne vil være ligestillet, og derefter kan den endelige overdragelse finde sted. Erhververen kan vælge at købe overdragers kapitalandel og dermed opnå et 100 % ejerskab af driftsselskabet med de i afsnit 12.2.3 beskrevne konsekvenser til følge. Alternativt kan overdrager sælge sin kapitalandel tilbage til driftsselskabet og er således omfattet regler om *Salg til udstedende selskab*¹⁰⁶ og derefter foretage en kapitalnedsættelse.

¹⁰⁶ Gennemgås i afsnit 12.5

12.5 Salg til udstedende selskab

12.5.1 Lovgivningen og betingelser

En ofte anvendt model ved generationsskifte er et tilbagesalg af en aktie- eller anpartspost til det udstedende selskab. Som det fremgår af ovenstående, kan denne model ligeledes anvendes i A/B modellens tredje og afsluttende fase. Modellen er fordelagtigt, da størstedelen af vedlaget til den overdragende part, vil finansieres ved lavt beskattede midler fra selskabet selv.¹⁰⁷ Et tilbagesalg finder anvendelse, når en eller flere kapitalejere ønsker at udtræde af selskabets ejerkreds, som minimum består af to fysiske eller juridiske personer.

Tilbagesalg til udstedende selskab bygger på de selskabsretlige regler for kapitalnedsættelse. I henhold til SL § 188, stk. 1. nr. 2 er det muligt at foretage en kapitalnedsættelse hvis formål er, at komme til udbetaling til en eller flere kapitalejere. Det er et krav, at minimumskapitalen efter nedsættelsen er tilstede. Da beslutningen kræver en vedtægtsændring, skal kapitalnedsættelsen godkendes på selskabets generalforsamling.¹⁰⁸ I hovedaktionærselskaber er dette i de fleste tilfælde en ren formalitet, da ejerkredsen som regel udgøres af få antal kapitalejere med samme hensigter og interesser.

Som udgangspunkt vil en udbetaling fra et selskab til en kapitalejere i forbindelse med en kapitalnedsættelse, blive beskattet som udbytte i henhold til LL §§ 16 A og B, og vil derfor beskattes af hele beløbet, da der ikke opnås fradragsret for kapitalandelens anskaffelsessum. For at undgå dette beskatningsgrundlag, kan SKAT anmodes om dispensation i henhold til LL § 16 B, stk. 2 nr. 6., således salget beskattes efter aktieavancebeskatningslovens almindelige regler. I situationer hvor kapitalejer udtræder helt af selskabet ved afståelse af samtlige aktier eller anparter, og dermed opgiver sin indflydelse i selskabet, vil en tilladelse i praksis gives.

Såfremt den udtrædende kapitalejer er et holdingselskab, vil selskabet ved mindst 10 % ejerskab af datterselskabet, kunne sælge kapitalandelene skattefrit uanset ejertid. Der kan ved salg dog gælde holdingkravet eller et tre års ejertidskrav, som følge af skattefri omstrukturering.¹⁰⁹

12.5.2 Vurdering i BYG ApS

Der er en række forudsætninger der skal være opfyldt før A/B modellen med efterfølgende salg til udstedende selskab, kan gennemføres i BYG ApS. Senior og Junior skal sammen udarbejde en anpartshaveroverenskomst på tidspunktet for ændringen af vedtægterne, der tydeliggør de forhold, der ligger til grund for aftalen. Af denne overenskomst skal det fremgå, hvor stort et udbytte Senior ved ejerskab af A-anparterne er berettiget til, og hvordan værdien af selskabet opgøres ved et fremtidigt salg.

¹⁰⁷ "Generationsskifte og omstrukturering", side 172

¹⁰⁸ Før at kapitalnedsættelsen kan blive en realitet, skal beslutningen træffes på selskabets generalforsamling med mindst 2/3 af de afgivne stemmer, samt 2/3 af den på generalforsamlingen repræsenterede kapital

¹⁰⁹ Der henvises til afsnit 10.2.4.1 for omtale af holding- og ejertidskrav

Parterne i BYG ApS kan bygge aftalen på SKM2011.79.SR som er et bindende svar fra SKAT, hvor Skatterådet godkendte en A/B model indgået mellem interesseforbundne parter. I dette svar godkender SKAT følgende beregningsformel ved opgørelsen af forlods udbyttet:

(Køberselskabets ejerandel x (selskabets handelsværdi + tegningsbeløbet) - tegningsbeløbet) / Køberselskabets ejerandel = forlods udbyttet = X kr.

Såfremt Senior ejer BYG ApS gennem et holdingselskab, kan 1982-cirkulæret ikke anvendes til at værdiansætte selskabets handelsværdi, men derimod kan Cirk 2000-09 ligge til grund for værdiansættelsen. Parterne kunne alternativt aftale, at værdien af selskabet fastsættes til 80 % af summen af selskabets ordinære resultat efter skat de seneste tre år forud for salget.¹¹⁰

Da handelsværdien er essentiel for beregningen, bør et bindende svar under alle omstændigheder indhentes og derved få SKATs accept af den fastsatte værdi af anparterne.

Af bilag 6 fremgår det, at handelsværdien af anparterne i BYG ApS, kan opgøres til kr. 2.442.920 som resulterer i en forlods udbyttet på kr. 2.317.920 i henhold til SKM2011.79.SR.

12.5.2.1 Konsekvenser for overdrager

Et af Seniors kriterier for valg af generationsskifte model er, at der opnås et vederlag for anparterne i BYG ApS da selskabet i sig selv udgør en del af de nødvendige pensionsmidler. Såfremt parterne gør brug af A/B modellen vil Senior modtage vederlag for anparterne i form af fremtidige udbytter.

Ved anvendelse af A/B modellen sker betalingen af anparterne over en årrække, da vederlaget erlægges i takt med selskabets indtjening. Der er derfor en risiko for de fremtidige betalinger. Denne risikofaktor må vurderes til at være forholdsvis lav, set i lyset af BYG ApS' indtjening de seneste år, samt selskabets loyale kundeportefølje. Parterne kan aftale at fastsætte risikofaktoren til 0 i henhold til SKM2011.79.SR såfremt parterne skønner, at risikoen for at vederlaget aldrig kommer til udbetaling er minimal. Forrentningen af udbyttet kan ske til 4 % p.a. i henhold til den nævnte afgørelse. Hvis det antages, at 4 % forrentningen svarer til den gennemsnitlige inflationsprocent, vil Seniors provenu svare til udbyttet på tkr. 2.318. Ved en udbytteskatteprocent på ca. 42 % i afbetalingsperioden, vil Seniors netto provenu udgøre tkr. 1.344.

Såfremt Senior ejer anparterne i BYG ApS personligt, sker der som udgangspunkt kun beskatning som udbytte ved tilbagesalg af anparter til udstedende selskab. Derved tillægges anparternes anskaffelsessum

¹¹⁰ SKM 2008.600.SR

ingen betydning ved beregning af den skattepligtige avance. Da der påhviler anparterne i BYG ApS en negativ anskaffelsessum ville det derfor være en fordel for Senior, at anskaffelsessummen ikke indgik i opgørelsen af den skattepligtige avance. I henhold til VOL § 4, stk. 4, 2. pkt, skal afståelsessummen dog forhøjes med anparternes negative anskaffelsessum, da anparterne er anskaffet ved en skattefri virksomhedsomdannelse, jf. VOL § 4 stk. 2-4. Senior vil derfor realisationsbeskattes af et beløb svarende til avancen på anparterne samt den negative anskaffelsessum ved tilbagesalg til BYG ApS i modellens afsluttende fase.

Hvis Senior derimod ejer anparterne i BYG ApS gennem et holdingselskab, vil salget til det udstedende selskab være skattefrit hvis selskabets ejerandel udgør minimum 10 % jf. ABL § 8. Sker salget indenfor en 3-årig periode, vil et eventuelt holding- eller ejertidskrav ikke være overholdt, hvilket medfører at den oprindelige transaktion, omstruktureringen, bliver skattepligtig.

12.5.2.2 Konsekvenser for erhverver

Finansieringbyrden vil ved brug af A/B modellen, lettes for Junior. Modellen giver mulighed for at Junior kan tegne anparter i BYG ApS til en lavere værdi, mod at Senior modtager forlods udbyttet i nærmere aftalt årrække eller til den beregnede udbyttet er udbetalt. Junior har således mulighed for være en del af ejerkredsen langt tidligere i processen og skal ikke fremmedfinansiere køb af anparter til selskabets indre værdi.

A/B modellen kræver nødvendigvis ikke at Junior skal erhverve anparterne i BYG ApS gennem et holdingselskab. Ved at tegne anparterne gennem et holdingselskab, kan der opnås 100 % fradragsret for eventuelle renteomkostninger. Fradragsretten er dog kun anvendelig, såfremt at holdingselskabet har øvrige aktiviteter der genererer overskud, eller når holdingselskabet opnår bestemmende indflydelse i BYG ApS og derved indtræder i den obligatoriske sambeskatning.

Hvis Junior derimod erhverver anparterne personligt og ved fremmedfinansiering, vil renteomkostninger indgå i kapitalindkomsten, hvor fradragsværdien er forholdsvis lav, mens renter og afdrag skal betales med midler, der er beskattet med op til 56 %. Eventuelle fremtidige udbytter beskattes med henholdsvis 27 % og 42 %, imodsætning til holdingstrukturen, hvor udlodningen til holdingselskabet vil være skattefri.¹¹¹

¹¹¹ Der vil dog ske udbyttebeskatning såfremt udbyttet videreudlodes til anpartshaver efterfølgende.

13. Sammenligning af generationsskiftemodeller

Som det fremgår af kapital 12, er de anvendelige generationsskiftemodeller vidt forskellige, hvorfor det er interessant at sammenholde dem på udvalgte væsentlige kriterier. Ved valg af en generationsskiftemodel er der mange forskellige faktorer der afgør, hvilken model der vælges. Der vil altid være individuelle ønsker og behov der påvirker valget af model til den givne situation, og det vil derfor være umuligt at fremlægge en model som er optimal for samtlige generationsskiftesituationer. Derfor vil dette afsnit sammenholde modellerne på følgende udvalgte parametre, som er særligt centrale for et generationsskifte:

- Tidsperspektiv
- Beskatning
- Selskabets efterfølgende overlevelseschance
- Finansieringskrav

13.1 Tidsperspektiv

Tidshorizonten er en betydelig faktor i et generationsskifte. Generationsskifteprocessen bør igangsættes rettidigt således, at tiden er tilstrækkelig til at identificere den bedst egnede erhverver og til at optimere selskabsstrukturen. Derudover skal der ved anvendelse af de skattefrie omstrukturingsmodeller, tages højde for holding- eller ejertidskrav som skal overholdes. Ved at starte processen i god tid, vil parterne kunne foretage et glidende generationsskifte, som vil styrke selskabets fremtidige overlevelsesmuligheder, da overdrager kan videregive sine erfaringer til erhverver.

Salg af kapitalandele og overdragelse med succession kan foretages øjeblikkeligt. Der er således ingen tidshorizont. Det vil alt andet lige være i overdragerens interesse, da risikoen for manglende modtagelse af vederlag minimeres, mens erhververens interesse vil være et glidende generationsskifte som foretages over flere år. A/B modellens tidshorizont afhænger af selskabets fremtidige indtjening eller parternes indbyrdes aftale, men vil som regel strække sig over en årrække, med en øget risiko for vederlagets udeblivelse til følge.

13.2 Beskatning

Et salg af aktier eller anparter i et selskab kan medføre en væsentlig realisationsbeskatning, såfremt betingelserne for et skattefrit salg ikke er opfyldt. Hvis aktierne sælges på hovedaktionærniveau, udløses skat af hele fortjenesten med 27/42 % ved afståelsen som udgangspunkt. Såfremt der påhviler kapitalandelene en høj avance samt en eventuel negativ anskaffelsessum, vil beskatningsbyrden være høj og fragå salgsprovenuet. Reglerne om ophørspension i PBL § 15 A kan dog finde anvendelse såfremt betingelserne herfor er opfyldt, hvilket kan medføre at beskatningen udskydes til pensionens udbetaling.

Beskatningen kan ligeledes udskydes hvis kapitalandelene afstås af et holdingselskab, og vil derfor først ske, når overdragelsessummen udloddes fra holdingselskabet til kapitalejeren. Ved løbende udbetaling er det muligt at holde skatteprocenten under progressionsgrænsen, således at udbyttet udloddes løbende til kun 27 %. Ved at gennemføre et salg af kapitalandelene, vil erhververen anskaffelsessum svare til den faktiske overdragelsessum på overdragelsestidspunktet, og vil kunne modregne denne anskaffelsessum i salgsprovenuet ved et senere videresalg.

Anderledes forholder det sig ved overdragelse af aktier eller anparter med skattemæssig succession. Der vil ikke udløses realisationsbeskatning ved overdragelsen, men erhververen overtager i stedet overdragerens anskaffelsessum og -tidspunkt og derved en latent skattebyrde. Passivposten, som kan fradrages i erhververens indkomst- eller gaveafgiftsberegning, kan ikke dække den tilsvarende skattebyrde. Det vil resultere i et tab såfremt erhververen afstår aktierne kort efter anskaffelsen, og vil derfor ikke være en fordel for erhververen at vælge denne model.

A/B modellen kan være skattemæssig meget lempelig. Den forlods udbytteret kan udnyttes ved at udlodde skattefrie udbytter til et holdingselskab og beskatningen finder derfor først sted, når det videreudloddes herfra. Det anbefales ikke at anvende A/B modellen uden holdingstruktur, da hele den udnyttede del af udbytteretten vil beskattes som udbytte, uden mulighed for at udskyde skatten.

13.3 Selskabets overlevelseschance

Selskabets chance for overlevelse hænger ofte sammen med selskabets afhængighed af ejeren. I et hovedaktionærselskab vil selskabet være mere afhængig af ejeren, da denne i de fleste tilfælde vil være synonym med selskabets navn og aktiviteter, fremfor et større selskab hvor ejerkredsen ikke tager del i den daglige ledelse og derfor ikke har samme synlighed overfor medarbejdere og eksterne interessenter.

I mindre hovedaktionærselskaber vurderes det derfor, at selskabets overlevelsesmuligheder vil optimeres, ved at gennemføre et glidende generationsskifte, således erhververen bliver en naturlig del af selskabet før den oprindelige ejer forlader selskabet endegyldigt. I disse tilfælde, vil A/B modellen derfor være et oplagt valg. Valget af denne model, vil sikre overdragers tilstedeværelse og engagement i selskabet i overgangsperioden, da finansieringen af vederlaget afhænger af selskabets indtjening i perioden hvor erhververen er en del af ejerkredsen. Det er dog en forudsætning, at parterne kan arbejde sammen mod et fælles mål for virksomheden og interne magtkampe udebliver.

I større selskaber, hvor ejeren ikke nødvendigvis har samme synlige rolle, kan en af de øvrige generationsskiftemodeller med fordel vælges. Overdrages selskabet til en ekstern part, kan et skattefrit salg af aktierne være en attraktiv måde at overdrage selskabet, da vederlaget erlægges kontant og overdrager derved ikke er afhængig af selskabets fremtidige resultater. Selskabets omverden vil i langt de fleste tilfælde ikke påvirkes af ejerskiftet, da den daglige ledelse mv. fortsætter uændret. Overdrages

virksomheden indenfor familien, kan overdragelse med skattemæssig succession være et alternativ til et salg af aktierne. Såfremt selskabets overlevelse ikke afhænger af overdrager, kan skiftet i ejerkredsen foretages med omgående virkning, fremfor over en længere periode. En overdragelse med succession betyder et øjeblikkeligt generationsskifte i ejerkredsen, men ikke nødvendigvis i ledelsen.

Generelt vil et selskabs mulighed for overlevelse være omvendt proportionalt med finansieringskravet, idet en høj overdragelsessum og deraf finansiering vil betyde, at erhververen skal udlodde mere kapital fra selskabet og derved gøre mulighederne for overlevelse mindre.

13.4 Finansieringskrav

Værdiansættelse af kapitalandelene, vil bl.a. afhænge af overdragerens privatøkonomi og kapitalbehov for pensionisttilværelsen, samt om erhververen er en nærtstående person. Som udgangspunkt vil overdrageren prisfastsætte virksomheden højest muligt, men kan i familieoverdragelsessituationer have interesse i en så lav værdiansættelse som mulig, såfremt kapitalbehovet til pensionen i forvejen er opfyldt. Erhververen vil antageligt altid give mindst muligt for selskabskapitalen.

Generationsskiftemodellerne, hvor overtagelsen sker med øjeblikkelig virkning, er finansieringsbyrden større idet vederlaget skal erlægges kontant eller ved gældsbev. I A/B modellen med tilbagesalg til udstedende selskab, vil finansieringsbyrden derimod ikke være tung for erhververen, da finansieringen sker ved driftsselskabets midler.

14. Forslag til generationsskiftemodel i BYG ApS

Det foreslås parterne at gennemføre den endelige overdragelse af anparterne i BYG ApS ved skattemæssig succession. I den foreslåede model, er der så vidt muligt taget højde for parternes ønsker, behov og muligheder.

Det var Seniors ønske, at overdrage anparterne til en lav beskatning. Ved skattemæssig succession, realiseres ingen skat, da Junior succederer i Seniors skattemæssige stilling. Derudover giver overdragelse med succession mulighed for, at Senior kan overdrage Junior en andel af BYG ApS svarende til en værdi på kr. 558.111 som gave, uden afgiftsmæssige virkninger.

Modellen tilgodeser ligeledes Seniors ønske om, at få udbetalt kapital til sin pensionstilværelse eller sine fremtidige investeringsaktiviteter. Seniors nettoprovenu vil som følge af overdragelsen udgøre tkr. 1.030 mod A/B modellens tkr. 1.344, mens et skattepligtigt salg ville medføre et provenu på tkr. 582 og en fuldstændig gaveoverdragelse et negativt nettoprovenu. Selvom A/B modellens nettoprovenu er højere, skal det fastslås, at det er et anslået beløb der er behæftet med usikkerhed. Beløbet forventes udloddet over otte år, hvilket naturligt medfører risikofaktorer vedrørende den fremtidige indtjening i BYG ApS, beskatning af udbytter mv. Senior vil tilmed være 70 år gammel før udbytteretten er udnyttet fuldt ud ifølge de budgetterede tal. I stedet vil det være hensigtsmæssigt, at få udbetalt provenuet med det samme, så det kan anvendes i de fremtidige investeringsaktiviteter.

Tidsperspektivet er derfor en anden årsag til at A/B modellen er fravalgt. Det vurderes ikke, at parterne har behov for et langt glidende generationsskifte. Junior har været erhvervsmæssig aktiv i virksomheden i ti år og har derfor et indgående kendskab til virksomheden og dens omverden. At parterne foretager et øjeblikkeligt ejerskifte ved at benytte succession ved overdragelsen, betyder nødvendigvis ikke at der sker et ledelsesmæssigt skifte. Det vil dog være en naturlig proces at igangsætte.

Endelig blev Seniors ønske om at videredrive selskabets udlejningsejendom i et selvstændigt selskab opfyldt, ved at fraspalte ejendommen til BYG Ejendomme ApS jf. kapitel 11.

Den kontante finansiering vil udgøre tkr. 1.030 ved anvendelsen af denne model. Det vurderes at Junior har mulighed for at finansiere dette beløb som en kombination af lånoptagelse i sin private ejendom og ved selvfinansieringsreglerne jf. SL §§ 206 - 209.

15. Konklusion

Udgangspunktet for denne afhandling, har været at undersøge hvorledes et generationsskifte af et hovedaktionærselskab kan gennemføres på den mest optimale måde, så de implicerede parter behov og ønsker tilgodeses mest muligt.

Et succesfuldt generationsskifte, kræver at planlægningen foretages rettidigt, hvilket som regel betyder flere år inden den endelige overdragelse forventes gennemført. Overdrager skal i en tidlig fase gøre sig indledende overvejelser om hvorvidt en generationsskifteproces ønskes gennemført. Dernæst skal en kommende erhverver identificeres og endelig skal overdrager gøre sig overvejelser om sin egen rolle efter overdragelsen. Analyser af virksomhedens finansielle status og skønnede fremtidige indtjening kan indikere, hvornår det er mest hensigtsmæssigt at foretage overdragelsen.

Overdragelser af aktiver og passiver skal som hovedregel fastsættes til handelsværdien, uanset om der er tale om to uafhængige parter eller om parterne har interessefællesskab. Nærtstående parter kan have interessesammenfald angående værdiansættelsen, og SKAT har derfor fokus på værdiansættelsen ved disse overdragelser. Skattemyndighederne har adgang til at korrigere værdiansættelsen, hvis overdragelsen skønnes til at foregå til værdier som afviger markant fra markedsprisen, og aftalen derfor ikke er indgået på armslængdevilkår. Modstridende interesser eksisterer sjældent ved handel mellem nærtstående parter, hvor ønsket om at minimere skattebetalingen kan være styrende for værdiansættelsen.

Det kan være vanskeligt at værdiansætte et aktiv såfremt der ikke findes et åbent og effektivt marked. Derfor har Ligningsrådet udarbejdet en række værdiansættelsesvejledninger til brug for handler mellem nærtstående parter. Formålet med cirkulærerne er at opstille beregningsmetoder, der giver en tilnærmet handelsværdi, som kan anerkendes af SKAT.

Der skelnes mellem overdragelser indenfor eller udenfor gaveafgiftskredsen. Finder overdragelsen sted indenfor BAL § 22s anvendelsesområde, kan parterne anvende Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 til fastsættelse af kursen for kapitalandelene eller handelsværdien af fast ejendom. Værdiansættelsen af kapitalandele kan ved overdragelser udenfor gaveafgiftskredsen, ske ved hjælp af Værdiansættelsesvejledningen eller Cirk. 2000-9, herunder Cirk. 2000-10, mens fast ejendom kan værdiansættes i henhold til LLV 2011-1;S.F.2.3.3.

Værdiansættelsen af kapitalandelene kan påvirkes hvis generationsskifteprocessen igangsættes rettidigt. Sammenlignet med 1982-cirkulæret, vil 2000-9-cirkulæret oftest medføre en højere værdiansættelse af kapitalandele, da cirkulæret medregner oparbejdet goodwill. 1982-cirkulæret kan derfor være

fordelagtigt at anvende, såfremt parterne ønsker at minimere handelsværdien. Der skal dog tages højde for cirkulærernes anvendelsesmuligheder, da de ikke dækker samme anvendelsesområde.

Ved generationsskifte mellem nærtstående parter, vil der være knyttet en risiko til værdiansættelsen af kapitalandelene. Afviger den opgjorte handelsværdi væsentligt fra den skønnede markedsværdi, har SKAT adgang til korrektion heraf, hvilket kan få skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser for både overdrager og erhverver i form af pålagt gaveafgift eller ændret indkomstopgørelse. Der er i lovgivningen, flere sikringsakter der kan tages i anvendelse for at afbøde uhensigtsmæssige konsekvenser af skattemæssig karakter. Parterne har mulighed at tage skatteforbehold der medfører, at parterne kan vælge at fastholde eller træde tilbage fra aftalen, såfremt SKAT korrigerer værdiansættelsen. Skatteforbeholdet betyder, at parterne vil være stillet som at aftalen aldrig var indgået. Parterne skal dog være opmærksomme på, at skatteforbeholdet som regel først får virkning efter den egentlige overdragelse har fundet sted, hvilket betyder at konsekvenserne af skatteforbeholdet bør overvejes, inden parterne gør brug af denne mulighed.

Alternativt kan SKAT anmodes om bindende svar vedrørende værdiansættelsen af kapitalandele, således de skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser kan blive afklaret inden overdragelsen finder sted. Ved brug af bindende forhåndsbesked kræves det, at de nøjagtige oplysninger og omstændigheder forelægges for SKAT. Det bindende svar bør søges i god tid.

Den optimale selskabsstruktur afhænger af de fremtidige ønsker for generationsskiftet. I nogle tilfælde vil det være hensigtsmæssigt at danne en holdingstruktur som bl.a. åbner muligheden for at slanke driftsselskabets balance samt at afstå kapitalandelene skattefrit på sigt. I andre tilfælde, vil en simpel ejerstruktur ved personligt ejerskab af selskabet være mest hensigtsmæssigt. Det afhænger af parternes senere valg af generationsskiftemodel.

I afhandlingen er aktieombytning, tilførsel af aktiver og spaltning gennemgået. Alle modellerne kan foretages som en skattefri eller skattepligtig transaktion, enten med eller uden tilladelse fra SKAT. Aktieombytning og tilførsel af aktiver kan anvendes til at opnå en holdingstruktur, mens spaltningen kan anvendes til at fraspalte aktiver som ikke ønskes overdraget til erhverver. Konsekvensen ved omstruktureringen vil derudover være, at virksomhedens risikofyldte aktiviteter vil adskilles fra den overskydende likviditet og at driftsrisikoen derved mindskes.

For at opnå tilladelse til en skattefri omstrukturering, skal transaktionen foretages på baggrund af en forretningsmæssig begrundelse samt overholde objektive regler. En tilladelse fra skattemyndighederne vil som regel gives med vilkår. Det betyder at selskabet skal beholde de erhvervede kapitalandele i en 3-årig periode, samt underrette SKAT om fremtidige væsentlig forhold i koncernstrukturen. Foretages

omstruktureringen skattefrit uden tilladelse, vil der være et ejertidskrav på tre år der skal overholdes for at transaktionen ikke bliver skattepligtig.

Der findes flere generationsskifte modeller til at foretage den endelige overdragelse. I afhandlingen er fuld gaveoverdragelse, skattepligtigt salg af kapitalandele, salg til udstedende selskab, overdragelse med succession samt A/B modellen gennemgået. Modellerne er vidt forskellige og har hver deres fordele og ulemper.

Et skattepligtigt salg og gaveoverdragelsen er de mest simple modeller. En afståelse af kapitalandele er som udgangspunkt skattepligtig. Ved personligt ejerskab, medfører afståelse en beskatning af avancen samt en eventuel negativ anskaffelsessum som aktieindkomst med ca. 42 %. Beskatningen kan udskydes ved at anvende reglerne om ophørspension i PBL § 15 A såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Herved vil beskatningen udskydes til udbetalingen af pensionen. Foretages salget af et holdingselskab og eventuelle holding- eller ejertidskrav er opfyldt, vil afståelsen være skattefri for holdingselskabet og beskatningen vil først realiseres ved udlodning af udbytte. Modellen er enkel, og overdragelsen kan ske øjeblikkeligt. Et skattepligtigt salg kan være finansieringstungt, idet modellen kræver en kontant købesum til at kunne betale den realiserede skattebyrde. Afståelsessummen vil være erhververens anskaffelsessum og kan modregnes i en eventuel senere afståelsessum. En gaveoverdragelse kan ligeledes ske øjeblikkeligt. Der vil ske afståelsesbeskatning såfremt successionsreglerne ikke anvendes, og gavemodtager vil være skatte- eller afgiftspligtig af den overdragne værdi. Gaveoverdrager modtager ikke vederlag, og en fuld gaveoverdragelse er derfor ikke hensigtsmæssig såfremt værdien af virksomheden er en nødvendig del af pensionen. Gaveelementet kan dog benyttes som en del af overdragelsen, som eksempelvis ved skattemæssig succession.

Skattemæssig succession kan kun ske til bestemt personkreds og der er krav til virksomhedens erhvervsmæssige aktivitet. Ved overdragelse af kapitalandele med skattemæssig succession, vil der ikke ske realisationsbeskatning. Erhververen vil i stedet overtage overdragerens skattemæssige stilling og derved en latent skattebyrde. Der er kun kompensation for den overtagne skattebyrde, såfremt der indgår et gaveelement i overdragelsen, idet der ved beregningen af gaveafgift skal opgøres en passivpost, som fratrækkes i beregningsgrundlaget. En overdragelse med succession, vil være hensigtsmæssig for overdrageren idet der ikke sker beskatning ved afståelsen. For erhververen afhænger fordelene af, hvorvidt der tages hensyn til den latente skatteforpligtelse ved fordelingen af vederlag og gaveelement. Ved en efterfølgende afståelse kort efter overdragelsen vil erhververen lide tab, og derfor er overdragelse med succession ikke en optimal kortsigtet løsning.

Såfremt successionsreglerne er anvendt ved et gennemført generationsskifte der ikke har udviklet sig i overensstemmelse med parternes hensigt, kan lovhjemlen i ABL § 35 A finde anvendelse. Ved at støtte ret på denne bestemmelse, kan de involverede parter fortryde overdragelsen, og overdrage kapitalandelene

tilbage til den oprindelige overdrager, uden at det får skattemæssige konsekvenser for hverken overdrager eller erhverver.

Endelig kan generationsskiftet foretages ved at benytte A/B modellen, hvor selskabets kapital opdeles i A- og B-anparter. A-anparterne tillægges en forlods udbytteret som beregnes med udgangspunkt i selskabets handelsværdi og tillægges en rente- og risikofaktor. Udbytteretten medfører, at der kan tegnes B-anparter til en lav kurs. Når udbytteretten er udnyttet fuldt ud eller som følge af en tidsbegrænsning er udløbet, kan der ske tilbagesalg af anparter til udstedende selskab, hvorefter der kan foretages en kapitalnedsættelse. Herved er der sket en endelig overdragelse af selskabet til erhververen. Formålet med modellen er, at det er selskabets fremtidige indtjening som finansierer overdragelsen. Finansieringsbyrden mindskes derved for erhververen som ikke skal erlægge en kontant købesum, finansieret af beskattede midler. En anden fordel ved modellen er, at der sker et glidende generationsskifte. Udbytteretten vil som regel udloddes over en flerårig periode, og derved sikres overdragerens engagement i virksomheden og der kan ske en nødvendig vidensdeling. Da udlodningen af udbytteretten afhænger af virksomhedens fremtidige indtjening, vil der være en risiko knyttet til udnyttelsen af udbytteretten. Dette risikoelement bør indgå i parternes beslutningsproces.

Det kan konkluderes at valget af den mest optimale afhænger af den givne situation. Lovgiver har stillet en række værktøjer til rådighed, og det er således virksomhedsejerens opgave i samråd med sin rådgiver, at finde optimale løsninger ved anvendelse af en af de nævnte modeller eller en kombination heraf.

16. Perspektivering

Den 25. april 2012 har skatteministeren fremsat et lovforslag, L 173, der bl.a. indeholder forslag til skærpelse af selskabers adgang til at udnytte skattemæssige underskud fra tidligere. I lovforslaget indgår også elementer som vil påvirke reglerne om underskudsfrøførsel i forbindelse med skattefrie omstruktureringer. I denne forbindelse foreslås både en ændring af reglerne om underskudsfrøførsel i fusionsskatteloven og sambeskatningsreglerne i selskabsskatteloven. Skattemæssige underskud vil som hovedregel bortfalde i forbindelse med gennemførsel af skattefrie omstruktureringer, herunder spaltning og tilførsel af aktiver, i det modtagende selskab samt i det indskydende selskab, såfremt det ophører ved omstruktureringen. Dette har ikke hidtil været gældende, i de tilfælde hvor selskaberne har været sambeskattet på omstruktureringstidspunktet og hvor underskuddene er konstateret i år hvor selskaberne var sambeskattede.

Lovforslaget vil ændre underskudsreglerne således, at der også sker bortfald af sambeskatningsunderskud, hvis et af de deltagende selskaber ved en tidligere omstrukturering, har overtaget aktiver eller passiver fra selskaber som ikke var med i sambeskatningen i underskudsåret.

Ændringerne vedrørende underskudsfrøførsel i forbindelse med skattefrie omstruktureringer foreslås at have virkning for omstruktureringer, der vedtages den 1. juli 2012 eller senere.

17. Executive summary

The thesis is written for the Master Course in Business Economics and Auditing, Cand. Merc. Aud., at Copenhagen Business School.

The object of this thesis has been to study and analyse the opportunities for generational successions in a company with a majority shareholder. The thesis is based on legislation, rulings, educational books ect. Through the thesis, the theory is used on a case company, BYG ApS, which is facing a generational successions in the near future.

The thesis starts with a chapter that analyses some of the considerations that should be done before generational succession is carried out, and account for the considerations to identify the right successor.

This chapter is followed by an analysis of the different types of models to find an accurate valuation of the company in a transaction between closely related people.

The following chapter accounts for different types of reconstructions to optimize the group structure and preparing the business for the generational succession. The chapter describes how to get a holding company by exchange of shares and transfer of assets. In addition is the regulations concerning division of the companys activities described and analyzed.

The reconstruction part is followed by a chapter which is going through the models of generational succession. The methods to be analysed is to hand over the company or a part hereof as a gift, to complete a sale of the shares, transfer by using A- and B-shares or using the regulations of fysical succession. The chapter analyses the consequences of the differente models for both the owner and the successor.

Finally the generational succession models are compared on the parameters time horizon, taxation, the companys opportunity of survival and the borrowing requirement.

The conclusion on the thesis is, that the right methods depends on the concerned parts wishes and needs, but the existing laws encompasses a lot of opportunities.

18. Litteratur- og kildefortegnelse

Bøger:

Andersen, Ib: "Den Skinbarlige virkelighed - vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne",
3. udgave 2005, 1. oplag, Forlaget Samfundslitteratur

Dam, Henrik; Feldthusen, Rasmus Kristian & Taksøe-Jensen, Finn: "Skatteret - arv og gave"
1. udgave 2000, 1. oplag, Magnus A/S

Halling-Overgaard, Søren & Sølvkær Olesen, Birgitte: "Generationskifte og omstrukturering - det
skatteretlige grundlag"
3. udgave 2010, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Nørbjerg, Søren & Plenborg, Thomas: Salgsmodning - Med henblik på at øge interessen for og værdien af
virksomheden"
1. udgave 2009, 1. oplag, Foreningen af Statsautoriserede revisorer

Pedersen, Jan; Siggaard, Kurt; Winther-Sørensen, Niels m.fl.: "Skatteretten 2"
5. udgave 2009, 1. oplag, Thomson Reuters Professional A/S

Petri, Christian & Vang Christensen, Thomas: "Generationskifte - Nye og reviderede regler"
1. udgave 2002, 1. oplag, Forlagene Idag & Nordan

Artikler:

Nielsen, Freddi: "Generationskifte - gennemgang af reglerne for beregning af skattekurs for unoterede
aktier og anparter"
SR-SKAT 2/11

Serup, Michael: "Aktieoverdragelse til skattekursen (1) - en gennemgang af reglerne for beregning af
skattekurs ved generationsskifte af unoterede aktier og anparter"
TfS 2005.51

Serup, Michael: "Generationskifte / Omstrukturering"
Nyhedsbrev 12-2011, Bech-Bruun

Tholstrup, Susanne: "Thors hammer rammer familievirksomheder"
Mandag d. 5. december, nr. 235/ 2011, Børsen

Øvrige publikationer

Deloitte: "Ejer- og generationsskifte af virksomhed"

6. udgave 2010, 1. oplag, Rosenberg bogtryk

KPMG: "SKAT har offentliggjort en ny værdiansættelsesvejledning"

Skattenyt 2009-38

Helmo Madsen, T.: "Revisor Manual '12"

1. udgave, Karnov Group

BDO: "Generationsskifte"

Domme og afgørelser

År 1996

TfS1996.167.LR

År 1997

TfS1997.941.LR

År 2001

TfS2001.70.LR

SKM2001.132.LR

År 2002

SKM2002.50.LSR

SKM2002.428.LSR

År 2004

SKM2004.73.TSS

SKM2004.147.TSS

SKM2004.416.LR

År 2005

SKM2005.26.TSS

SKM2005.274.HR

SKM2005.522.LSR

År 2006

SKM2006.387.SR

År 2007

SKM2007.433.SR

SKM2007.807.DEP

År 2008

SKM2008.182.SR

SKM2008.600.SR

SKM2008.924.SR

År 2010

SKM2010.210.SR

SKM2010.422.SR

År 2011

SKM2011.79.SR

SKM2011.168.SR

SKM2011.171.SR

SKM2011.473.SKAT

SKM2011.745.SKAT

Hjemmesider

www.dst.dk

www.ebst.dk

www.skat.dk

www.bdo.dk

www.deloitte.dk

Anvendte forkortelser i afhandlingen:

ABL	:	Aktieavancebeskatningsloven
CIRK	:	Cirkulære
DEP	:	Skatteministeriets Departement
FSR	:	Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
FUL	:	Fusionskatteloven
KSL	:	Kursgevinstbeskatningsloven
LL	:	Ligningsloven
LV	:	Ligningsvejledningen
LSR	:	Landskatteretten
PBL	:	Pensionsbeskatningsloven
PSL	:	Personskatteloven
SEL	:	Selskabsskatteloven
SFL	:	Skatteforvaltningsloven
SL	:	Selskabsloven
SSL	:	Statsskatteloven
SKM	:	Skatteministeriets Nyhedsformidling
SR	:	Skatterådet
Tfs	:	Tidskrifter for skatter og afgifter
VOL	:	Virksomhedsomdannelsesloven
VSL	:	Virksomhedsskatteloven

19. Bilag

Bilag 1: Regnskabstal for BYG ApS

	2009	2010	2011
	kr.	kr.	kr.
Resultatopgørelse:			
Nettoomsætning	8.231.798	7.991.058	8.326.786
BRUTTORESULTAT	4.879.531	4.685.771	5.021.499
Personaleomkostninger	-3.758.971	-3.568.817	-3.768.817
Ejendommens drift	181.657	182.853	185.362
Afskrivninger	-107.481	-107.481	-107.481
Andre eksterne omkostninger	-699.842	-727.227	-765.389
DRIFTSRESULTAT	494.894	465.099	565.174
Finansielle indtægter	13.753	9.286	12.362
Finansielle omkostninger	-60.653	-66.752	-75.362
RESULTAT FØR SKAT	447.994	407.633	502.174
Beregnet skat af årets indkomst	-116.478	-99.583	-102.546
Regulering af udskudt skat	2.404	-2.025	1.449
ÅRETS RESULTAT	333.920	306.025	401.077
OVERSKUDSDISPONERING			
Overførsel til overført resultat	333.920	306.025	401.077
	333.920	306.025	401.077

Balance:			
Goodwill	100.000	80.000	60.000
Immaterielle anlægsaktiver	100.000	80.000	60.000
Grunde og bygninger	24.805	22.324	19.843
Udlejningsejendom	1.400.000	1.365.000	1.330.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	250.000	200.000	150.000
Materielle anlægsaktiver	1.674.805	1.587.324	1.499.843
Lejededesitum	3.760	3.760	3.760
Finansielle anlægsaktiver	3.760	3.760	3.760
ANLÆGSAKTIVER	1.778.565	1.671.084	1.563.603
Fremstillede varer og handelsvarer	15.382	32.697	35.693
Varebeholdninger	15.382	32.697	35.693
Tilgodehavender fra salg	643.495	629.563	802.654
Igangværende arbejder for fremmed regning	545.972	483.692	732.315
Andre tilgodehavender	72.602	63.385	45.389
Periodeafgrænsningsposter	19.057	18.853	20.135
Tilgodehavender	1.281.126	1.195.493	1.600.493
Likvide beholdninger	309.890	391.951	442.087
OMSÆTNINGSAKTIVER	1.606.398	1.620.141	2.078.273
AKTIVER I ALT	3.384.963	3.291.225	3.641.876
Selskabskapital	125.000	125.000	125.000
Overkurs ved emission	543.069	543.069	543.069
Overført overskud	694.588	1.000.613	1.401.690
EGENKAPITAL	1.362.657	1.668.682	2.069.759
Hensættelse til udskudt skat	35.275	37.300	35.851
HENSÆTTELSER	35.275	37.300	35.851
Pengeinstitutter	166.750	133.653	102.362
Kreditinstitutter	915.759	883.492	871.362
LANGFRISTET GÆLD	1.082.509	1.017.145	973.724
Kortfristet del af langfristet gæld	198.844	70.138	60.253
Leverandører af varer og tjenesteydelser	295.595	219.822	213.625
Selskabsskat	116.478	99.583	102.546
Anden gæld	293.605	178.555	186.118
KORTFRISTET GÆLD	904.522	568.098	562.542
GÆLDSFORPLIGTELSE	1.987.031	1.585.243	1.536.266
PASSIVER I ALT	3.384.963	3.291.225	3.641.876

Bilag 2: Beregning af goodwill i BYG ApS inden omstrukturering

Note	2009	2010	2011
Regnskabsmæssigt resultat før skat.....	447.994	407.633	502.174
Reguleringer:			
- Finansielle indtægter.....	13.753	9.286	12.362
+ Finansielle udgifter.....	60.653	66.752	75.362
+/- Ekstraordinære poster iht. ÅRL.....	-	-	-
+ Afskrivning på tilkøbt goodwill.....	20.000	20.000	20.000
Reguleret resultat.....	514.894	485.099	585.174
Vægtning.....	1	2	3
	514.894	970.198	1.755.522
Sum af vægtede resultater.....			3.240.614
Vægtet reguleret resultat (divideret med 6).....			540.102
Udviklingstendens.....			-
			540.102
1			
Forrentning af driftsfremmende aktiver, 5 % af 3.139.789.....			156.989
Rest til forrentning af goodwill.....			383.113
Kapitaliseringsfaktor ved levetid på 7 år.....			2,52
Beregnet goodwill.....			965.444
Afrundet.....			965.000
Goodwill i BYG ApS.....			965.000
Note 1			
Aktiver i alt			3.641.876
- Likvide beholdninger.....			442.087
- Tilkøbt goodwill.....			60.000
			3.139.789

Bilag 3: Beregning af handelsværdi af BYG ApS efter 1982-cirkulæret (før omstrukturering)

Skattekurs

Kapitaliseringsfaktorer	2012
Indtjeningsevne	10,50
Indtjeningsevne, modificerende	5,25
Udbytte	76,00
Indre værdi	80,00

Selskabsskatteprocent	Seneste regnskabsår	Andet sidste regnskabsår	Tredje sidste regnskabsår
I pct.	25%	25%	25%

Skattemæssig egenkapital

Egenkapital regnskab	2.069.759
+ Udskudt skat	35.851
- Immaterielle anlægsaktiver, regnskab	(60.000)
- Materielle anlægsaktiver, regnskab	(1.499.843)
+ Driftsmidler, skat (ej fradrag hvis negativ)	187.499
+ Ejendomsværdi	2.100.000
Skattemæssig egenkapital	2.833.266

1. Beregning af indtjeningsevnen

Regnskabsår	Seneste regnskabsår	Andet sidste regnskabsår	Tredje sidste regnskabsår
Skattepligtig indkomst, evt. korrigeret for ekstraordinære poster	465.912	398.332	410.184
Selskabskapital	125.000	125.000	125.000
Skattepligtig indkomst	465.912	398.332	410.184
Skattefrit udbytte m.v.	0	0	0
= Nettooverskud før skat	465.912	398.332	410.184
Skat af skattepligtig indkomst nedrundet til et med 100 deleligt resultat	116.475	99.575	102.525
= Nettooverskud efter skat	349.437	298.757	307.659
Kapital	125.000	125.000	125.000
Indtjeningsevnen. Beregnet som nettooverskud divideret med selskabskapitalen og ganget med 100.	279,5	239	246,1
Indtjeningsevne i gennemsnit.	255		
Kapitaliseringsfaktor, jf. tabelmateriale	10,50		
Indtjeningsevnen * kapitaliseringsfaktor	2.677,5		

2. Beregning af anparternes indre værdi

Skattemæssig egenkapital	2.833.266
Selskabskapital	125.000
Kapitaliseringsfaktor i procent, jf. tabelmateriale	80
Indre værdi. Beregnet som egenkapital divideret med selskabskapital og ganget med 100	2.266
Indre værdi * kapitaliseringsfaktor	1.813

3. Beregning af skattekursen (I visse situationer skal der foretages en modificeret beregning, se punkt 4 nedenfor)

Skattekursen for hovedaktionær. Beregnet som et gennemsnit af den kapitaliserede værdi af indtjeningsevnen og indre værdi, nedrundet til delelig med 5. 2.245

4. En modificeret beregning af skattekursen

Hvis skattekursen, som beregnet under punkt 3, overstiger selskabets indre værdi, som beregnet under punkt 2, foretages en modificeret beregning af kursen

Indre værdi som beregnet ovenfor	2.266,00
Kapitaliseringsfaktor for indre værdi op til 10	10,50
Kapitaliseringsfaktor for indre værdi over 10	5,25
Indtjeningsevne op til 10 * kapitaliseringsfaktor	105,0
Indtjeningsevne over 10 * kapitaliseringsfaktor	1.286
<hr/> Samlet indtjeningsevne	<hr/> 1.391
Skattekurs for hovedaktionærer, jf. modificeret beregning. Beregnet som et gennemsnit af den kapitaliserede værdi af indtjeningsevnen og indre værdi, nedrundet til delelig med 5.	1.600
Hvis kursen efter den modificerede beregning stadig overstiger den indre værdi, anvendes den pågældende kurs som udtryk for anparternes skattekurs. Ellers anvendes indre værdi som skattekurs. Dvs., skattekursen er som følger:	1.813

Bilag 4: Spaltningsregnskab for BYG ApS pr. 1. januar 2012

AKTIVER			BYG	
	BYG ApS	Reguleringer	Ejendomme ApS	BYG ApS
Goodwill	60.000		0	60.000
Immaterielle anlægsaktiver.....	60.000		0	60.000
Grunde og bygninger	19.843	480.157	0	500.000
Udlejningsejendom	1.330.000	270.000	1.600.000	0
Driftsmateriel og inventar	150.000		0	150.000
Materielle anlægsaktiver	1.499.843		1.600.000	650.000
Lejededposita	3.760		0	3.760
Finansielle anlægsaktiver	3.760		0	3.760
ANLÆGSAKTIVER	1.563.603		1.600.000	713.760
Fremstillede varer og handelsvarer....	35.693		0	35.693
Varebeholdninger	35.693		0	35.693
Tilgodehavender fra salg	802.654		0	802.654
Igangværende arbejder for fremmed regning	732.315		0	732.315
Andre tilgodehavender	45.389		0	45.389
Periodeafgrænsningsposter	20.135		9.000	11.135
Tilgodehavender	1.600.493		9.000	1.591.493
Likvide beholdninger	442.087		300.000	142.087
OMSÆTNINGSAKTIVER.....	2.078.273		309.000	1.769.273
AKTIVER	3.641.876	750.157	1.909.000	2.483.033

PASSIVER	BYG			
	BYG ApS	Reguleringer	Ejendomme ApS	BYG ApS
Selskabskapital	125.000	80.000	80.000	125.000
Overkurs ved emission	543.069		0	543.069
Overført resultat	1.401.690	482.618*	675.707	1.208.601
EGENKAPITAL	2.069.759		755.707	1.876.670
Hensættelse til udskudt skat.....	35.851	187.539	91.504	131.886
HENSATTE FORPLIGTELSER	35.851		91.504	131.886
Pengeinstitutter	102.362		102.362	0
Kreditinstitutter	871.362		871.362	0
Langfristede gældsforpligtelser	973.724		973.724	0
Kortfristet del af langfristet gæld	60.253		60.253	0
Leverandører af varer og tjenesteydelser	213.625		14.700	198.925
Selskabsskat	102.546		0	102.546
Anden gæld	186.118		13.112	173.006
Kortfristede gældsforpligtelser	562.542		88.065	474.477
GÆLDSFORPLIGTELSER	1.536.266		1.061.789	474.477
PASSIVER	3.641.876	750.157	1.909.000	2.483.033

* Overført resultat

Opskrivninger af aktiver	562.618
Selskabskapital	- 80.000
Regulering	<u>482.618</u>

Opskrivningen er en fri reserve jf. Kommentarer til § 134 B i den tidligere aktieselskabslov.

Negativ anskaffelsessum, kr. 956.700 fordeles således:

BYG Ejendomme ApS

$$(755.707 / (755.707 + 1.876.670)) \times 956.700 = \underline{274.651}$$

BYG ApS

$$(1.876.670 / (755.707 + 1.876.670)) \times 956.700 = \underline{682.049}$$

Bilag 5: Beregning af handelsværdi af BYG ApS efter 1982-cirkulæret (efter omstrukturering)

Skattekurs

Kapitaliseringsfaktorer	2012
Indtjeningsevne	10,50
Indtjeningsevne, modificerende	5,25
Udbytte	76,00
Indre værdi	80,00

Selskabsskatteprocent	Seneste regnskabsår	Andet sidste regnskabsår	Tredje sidste regnskabsår
I pct.	25%	25%	25%

Skattemæssig egenkapital

Egenkapital regnskab	1.876.670
+ Udskudt skat	131.886
- Immaterielle anlægsaktiver, regnskab	(60.000)
- Materielle anlægsaktiver, regnskab	(650.000)
+ Driftsmidler, skat	187.499
+ Ejendomsværdi	500.000
Skattemæssig egenkapital	1.986.055

1. Beregning af indtjeningsevnen

Regnskabsår	Seneste regnskabsår	Andet sidste regnskabsår	Tredje sidste regnskabsår
Skattepligtig indkomst, evt. korrigeret for ekstraordinære poster	421.893	321.251	421.893
Selskabskapital	125.000	125.000	125.000
Skattepligtig indkomst	421.893	321.251	421.893
Skattefrit udbytte m.v.	0	0	0
= Nettooverskud før skat	421.893	321.251	421.893
Skat af skattepligtig indkomst nedrundet til et med 100 deleligt resultat	105.450	80.300	105.450
= Nettooverskud efter skat	316.443	240.951	316.443
Kapital	125.000	125.000	125.000
Indtjeningsevnen. Beregnet som nettooverskud divideret med selskabskapitalen og ganget med 100.	253,2	192,8	253,2
Indtjeningsevne i gennemsnit.	233		
Kapitaliseringsfaktor, jf. tabelmateriale	10,50		
Indtjeningsevnen * kapitaliseringsfaktor	2.446,5		

2. Beregning af anparternes indre værdi

Skattemæssig egenkapital	1.986.055
Selskabskapital	125.000
Kapitaliseringsfaktor i procent, jf. tabelmateriale	80
Indre værdi. Beregnet som egenkapital divideret med selskabskapital og ganget med 100	1.588
Indre værdi * kapitaliseringsfaktor	1.270

3. Beregning af skattekursen (I visse situationer skal der foretages en modificeret beregning, se punkt 4 nedenfor)

Skattekursen for hovedaktionær. Beregnet som et gennemsnit af den kapitaliserede værdi af indtjeningsevnen og indre værdi, nedrundet til delelig med 5.

1.855

4. En modificeret beregning af skattekursen

Hvis skattekursen, som beregnet under punkt 3, overstiger selskabets indre værdi, som beregnet under punkt 2, foretages en modificeret beregning af kursen

Indre værdi som beregnet ovenfor 1.588,00

Kapitaliseringsfaktor for indre værdi op til 10 10,50

Kapitaliseringsfaktor for indre værdi over 10 5,25

Indtjeningsevne op til 10 * kapitaliseringsfaktor 105,0

Indtjeningsevne over 10 * kapitaliseringsfaktor 1.171

Samlet indtjeningsevne 1.276

Skattekurs for hovedaktionærer, jf. modificeret beregning. Beregnet som et gennemsnit af den kapitaliserede værdi af indtjeningsevnen og indre værdi, nedrundet til delelig med 5.

1.270

Hvis kursen efter den modificerede beregning stadig overstiger den indre værdi, anvendes den pågældende kurs som udtryk for anparternes skattekurs. Ellers anvendes indre værdi som skattekurs. Dvs., skattekursen er som følger:

1.270

Bilag 6: Beregning af handelsværdi af BYG ApS samt beregning forlods udbyttet og afdragsprofil

Beregning af handelsværdi for BYG ApS

Egenkapital ifølge spaltningssbalance.....		1.876.670	
Beregnet goodwill.....	755.000		
Udskudt skat heraf, 25 %.....	188.750	566.250	
		<u>2.442.920</u>	

Beregning af forlods udbyttet

Handelsværdi for BYG ApS		2.442.920	
+ nyttegning, nom. 125.000 kr à kurs 100.....		125.000	
		<u>2.567.920</u>	
Junior Holding ApS ejerandel, 50%.....		1.283.960	
- nyttegning, nom. 125.000 à kurs 100.....		125.000	
		<u>1.158.960</u>	
Forlods udbyttet, kr. 1.158.960/0,5.....		2.317.920	

Afdragsprofil af forlods udbyttet

Forlods udbyttet eksklusiv forrentning.....			2.317.920
Forrentning 1. år, 4 %.....	92.717		
Udlodning 2012.....	-400.000		
Forrentning 2. år, 4 %.....	80.425		
Udlodning 2013.....	-400.000		
Forrentning 3. år, 4 %.....	67.642		
Udlodning 2014.....	-400.000		
Forrentning 4. år, 4 %.....	54.348		
Udlodning 2015.....	-400.000		
Forrentning 5. år, 4 %.....	40.522		
Udlodning 2016.....	-400.000		
Forrentning 6. år, 4 %.....	26.143		
Udlodning 2017.....	-400.000		
Forrentning 7. år, 4 %.....	11.189		
Udlodning 2018.....	-290.907		
		<u>-2.317.920</u>	
Forlods udbyttet incl. forrentning.....			<u>0</u>

Bilag 7: Afgiftsoptimering ved overdragelse med skattemæssig succession

Afståelsessum.....	1.588.000
Anskaffelsessum.....	-682.049
Skattepligtig avance.....	<u>2.270.049</u>
Passivpost, 22 %.....	499.411
Bundfradrag, gaveafgift.....	58.700
Optimal gave.....	<u>558.111</u>
<u>Gaveafgiftsberegning</u>	
Gave.....	558.111
Passivpost.....	499.411
Bundfradrag.....	58.700
Gaveafgiftsberegningsgrundlag.....	<u>0</u>
Gaveafgift, 15 %.....	<u>0</u>
<u>Vederlag for anparter</u>	
Gave til Junior.....	558.111
Gældsbrev eller kontant.....	1.029.889
	<u>1.588.000</u>

Bilag 8: Juniors tab ved efterfølgende afståelse

Afståelsessum.....	1.588.000
Anskaffelsessum.....	-682.049
Skattepligtig avance.....	<u>2.270.049</u>
Skattebetaling, bundgrænse 27 %	13.041
Skattebetaling, progressionsgrænse 42 %.....	933.135
	<u>946.176</u>
Kontant anskaffelsessum.....	1.029.889
	<u>1.976.065</u>
Juniors tab.....	<u>-388.065</u>
Seniors merprovenu	
Provenu ved skattemæssig succession.....	1.029.889
Provenu ved skattepligtigt salg.....	641.824
	<u>388.065</u>